

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА

№	Организация/ потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Ангел Марков (чрез Портал за обществени консултации)	Първо трябва да се прекрати действието на фабриките за принудително производство на длъжници. Топлофикациите, чрез прилаганата безстопанственост, са превърнати в безупречно функциониращи фабрики за принудително производство на длъжници, собствениците и обитателите в сгради етажна собственост, в роби на власт, съд и монополист, а съдът в личен на топлофикация репресивен апарат. Всеки, който откаже да плати доброволно разпределените му безстопанствени количества, които нито са продавани, нито са купувани, е предаван на съдът. Съдиите прилагат фиктивния подзаконов акт „общи условия за продажба” със силата на закон и така се затваря порочния кръг – за безстопанствеността на Топлофикация се осъждат нямащите нищо общо с вината и нарушението.	Неприети.	Бележките не съдържат предложения или становища във връзка с публикувания проект на Закон за несъстоятелност на физическите лица.
2.	KDRAGANOV (чрез Портал за обществени консултации)	При липса на собственост. Обжалване?! В чл.33 т.3 е записано "притежава секвестрируемо имущество, достатъчно за да покрие разноските в производството по несъстоятелност и поне частично да удовлетвори вземанията на кредиторите." Какво се случва, ако нямаш нищо (нито движимо нито недвижимо имущество или др.) не можеш да подадеш молба ли?? В повечето случаи голям процент от тези суми са такси и разноси на ЧСИ. Не разбирам как може несъстоятелност да се обжалва? Мисля, че	Неприети.	Бележките не съдържат предложения във връзка с публикувания проект на Закон за несъстоятелност на физическите лица. В чл. 101 от законопроекта е предвидена изрично възможност за погасяване на задълженията на добросъвестния неплатежоспособен длъжник, посочени в приложения към молбата за откриване на производство по несъстоятелност списък на кредиторите, когато длъжникът няма имущество.

		трябва да се върви в друга посока, а не просто едни задължения да нарастват и да се тласкат гражданите към Сив сектор оставяйки голям фиск от задължения необслужваеми. Защо не се мисли всеки кредит да има застраховка (те уж всички имат, но на практика не помагат) и при настъпила невъзможност да се пристъпва към несъстоятелност още на 1 или 2 година или дори веднага за да се разтовари системата от непрекъснато нарастващ необслужваем дълг.		
3.	Асен Михалков (чрез Портал за обществени консултации)	1. Считам, че е редно като цяло в закона да се приеме, че длъжникът е физическо лице, което с решението си да отправи молба до съда за обявяване на несъстоятелност запознава своя съпруг/съпруга, както и всички пълнолетни членове на домакинството, които съжителстват с него. При първоначалното подаване на искова молба следва да се въведат в закона и изисквани декларации към съпруг/съпруга и пълнолетни лица в домакинството. 2. Към момента подсъдността на физическите лица по дела от заповедното производство е районен съд по настоящ адрес, затова считам че е редно и в този закон да се приеме, че съд по подсъдност следва да е окръжен съд по настоящ адрес, който лицето е указало най-малко шест месеца преди подаване искането за обявяване на несъстоятелност на физическо лице. Тъй като излагам тезата, че е възможно част от кредиторите да бъдат физически лица, считам че те следва да бъдат уведомявани с призовки на настоящ адрес, за който съдът може да прави справки в НБД "Население", а в следствие съдът може да указва специално на физическите лица-кредитори правилата и възможностите за запознаване с хода на делото и приложените документи в Регистъра на несъстоятелността.	Неприети. Неприети.	1. Съпругът на длъжника е трето лице, чиито права не се засягат от откриването на производство по несъстоятелност срещу длъжника. Съпругът може самостоятелно и неограничено да управлява и да се разпорежда със своите имуществени права, но следва да понесе ограниченията върху имуществото в режим на съпругеска имуществена общност. Съпругът не е необходим участник в производството по несъстоятелност, нито необходим другар на ищеца. 2. Предложената в законопроекта компетентност на окръжните съдилища е обусловена от няколко групи съображения. Първо, с оглед на механизмите за засилено сътрудничество между съдии и специалисти по трансгранични дела, създадени с Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност, професионализмът на всички участници трябва да бъде на сходно ниво навсякъде в Съюза. За постигането на тази цел държавите членки следва да гарантират, че членовете на съдебните органи, занимаващи се с производства за превантивно реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения, преминават подходящо обучение и разполагат с нужните експертни познания за изпълнението на своите задължения. Създаването на специализирани съдилища или съдебни състави, както и съсредоточаването на компетентност в ограничен брой съдебни органи би могло да бъде ефикасен начин

				за постигане на ефективност на производствата. В този смисъл е и изричната разпоредба на Член 25 на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността). Към момента производства по несъстоятелност в Република България се разглеждат само от състави в окръжните съдилища в страната, които имат необходимата квалификация. Възлагането на такава компетентност на районните съдилища е свързано с необходимост от провеждане на реформа, която вероятно ще изисква време и допълнителни средства.
--	--	--	--	---

На следващо място, отчита се правната и фактическа сложност на производствата. Предполага се, че срещу длъжника ще има заведени повече от едно съдебно и/или изпълнително производство, а жалбите срещу действията по принудително изпълнение се разглеждат от окръжния съд (чл. 436 ГПК). Тъй като окръжният съд разполага с възможност да осъществява съдебен контрол както върху актове на първоинстанционните съдилища в съдебния район, така и на съдебните изпълнители, целесъобразно е именно окръжният съд да разглежда тези категории дела.

По отношение на размера на задълженията, удовлетворяването на които ще се иска разглеждане в общо производство, очаква се същите да бъдат на стойност най-малко 10 минимални работни заплати. Като се отчита, че производството ще позволи разглеждане на всички претенции на кредитори, включително по повече от едно съдебно и/или изпълнително производство, най-вероятно е материалният интерес по молбата за откриване на производството да надхвърли 25 000 лв., а такива искове са подсъдни на окръжния съд.

3. При подаване на молба до окръжен съд с искане за обявяване на несъстоятелност на физическо лице, считам че съдът трябва служебно да изиска от НАП справка за декларираните по ЗДДФЛ от лицето получени от небанкови институции и физически лица заеми и предоставените от него заеми, а също така и справка за всички физически лица и съответните суми, които са декларирали в своите декларации, че са предоставили заеми на физическото лице - длъжник в процес на обявяване в несъстоятелност. Тъй като това са декларации, които следва да се подадат в периода 10.01 -30.04. и се отнасят за суми от предходната година, всички необхванати заеми, следва да бъдат декларирани в исковата молба за обявяване на физическо лице в несъстоятелност.

Неприети.

3. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не следва да поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелства с официални документи. Изискването за извършване на предварителна проверка от органите по приходите на имуществото на длъжника не само ще затрудни осъществяването на неговите права, но може да забави производството във времето по такъв начин, че да обезсмисли прилагането му. Не на последно място, подобна проверка ще натовари дейността на НАП и ще ангажира допълнително ресурси.

За установяване на имущественото състояние на длъжника, законопроектът изисква не само представянето на декларации, но също разглеждане на писмени доказателства, както и служебна проверка от съда. Съгласно чл. 34, ал. 2 следва да се представят доказателства за определени обстоятелства, напр. за установяване на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност, извлечения от всички банкови сметки, представяне на уведомяване по чл. 78, ал. 2 от ДОПК.

В чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. Когато съдът има служебен достъп до определени регистри – например регистър на населението - НБД „Население“, Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, електронни служебни свидетелства за съдимост и други (чл. 385 ЗСВ), не следва да се изисква от длъжника да представя официални документи или справки от такива регистри.

Възможност за представяне на доказателства ще бъде дадена и на кредиторите при упражняване на правото на писмено възражение срещу молбата на длъжника, в 14-дневен срок от публикуването ѝ.

		4. Относно ограничаване правата на длъжника и действия на синдика - считам, че с откриване на производството по несъстоятелност длъжникът и съжителстващите с него лица трябва да бъдат информирани и вписани по искане на съда в регистъра по чл.10г от Закона за хазарта /лица, които не се допускат за участие в хазартни игри/, защото те в най-пълна степен отговарят на описанието за лица, чието социално положение или степен на доходи може да ги направят по-податливи за участие в хазартни игри. Ако бъде възприето и записано като норма в този закон, следва в ПЗР да бъдат приети текстове, които да отразяват необходимите промени в Закона за хазарта.	Неприети.	4. С откриване на производството длъжникът не губи изцяло възможността да извършва всякакви сделки на управление и разпореждане със своето имущество, защото част от него остава на разположение за задоволяване на жизнените потребности, а по отношение на сделките с друга цел, той следва да съобразява разрешението от съда или синдика (чл. 39, ал. 1). Всякакви сделки на управление и разпореждане с парични средства, вкл. за участие в хазартни игри, представляват забранено от закона действие, определящо длъжника като недобросъвестен и е основание за прекратяване на производството по несъстоятелност. Законопроектът не урежда последиците от обявяването на неплатежоспособност или несъстоятелност на длъжника по отношение на условията за участието му в гражданския оборот, тъй като тези въпроси се уреждат от други нормативни актове, след анализ на необходимостта от тях и оценка на въздействието върху засегнатите обществени отношения.
		5. Относно предлаганата ал.3 на чл. 14: Считам, че следва определена сума да не бъде записвана в закона, а да бъде записано, че таксата е проста, определена с ПМС съгласно ТАРИФА № 1 към Закона за държавните такси, за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и от Министерството на правосъдието. Така в ПЗР на закона следва да се определи срок, в който МС следва да създаде необходимата подзаконова нормативна уредба или да промени вече съществуваща съгласно този закон.	Неприети.	5. Законодателят може да уреди директно размерът на дължимата държавна такса в нормативния акт, или да препрати за уредбата в друг подзаконов нормативен акт, като преценката е по целесъобразност.
		6. Относно чл.20, ал.7 - след като е записано, че съдията, който води делото по несъстоятелността присъства на събранието на кредиторите, считам че е прекалено разточителство, което създава предпоставки за шиканиране на процеса в закон да се вписва, че при искане на някоя от страните за	Неприети.	6. Участието на съдията в събранието на кредиторите е утвърдено като правило в производството по несъстоятелност на търговците. В производството по несъстоятелност на физическите лица има засилено служебно начало - съдът по свой почин може да установява факти и да събира доказателства, които са

		обявяване на незаконосъобразност в 7-дневен срок от вземане на решение, делото се разпределя на друг състав за разглеждане, който тепърва трябва да се запознава с всички приети решения.		от значение за постановяваните в производството актове. Това правило намира проявление при проверката на условията за откриване и прекратяване на производството, при осъществяване на контрола върху дейността на синдика. Участието на съда в събранието на кредиторите е гаранция за законосъобразност на провеждането и приетите решения.
4.	А 1 България ЕАД (чрез електронна поща)	1. Предложение за редакция на ал. 2 на чл. 10: <i>„За частично удовлетворяване се счита плащането на не по-малко от 30 % от всички дължими вземания.“</i> Мотиви: При сегашната формулировка производството би било безпредметно, когато длъжникът има само толкова имущество, че да покрие само частично задълженията от чл. 17, ал. 1 и разноските. 2. Предложение да се добави нова ал. 2 в чл. 11: <i>„Недействително по отношение на масата на несъстоятелността е прекратяването или делбата на съпругеската имуществена общност, както и определянето на по-голям дял, ако е станало в срок от 6 месеца преди началната датата на неплатежоспособността до приключване на производството по несъстоятелност.“</i> Мотиви: По аналогия с Търговския закон и предвид, че в производството се вземат предвид интересите на кредиторите, длъжника и неговото семейство, както и задължение за длъжника да представи декларация – опис на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност. 3. Предложение за редакция на чл. 14, ал. 1 и 2: <i>„Разноски на несъстоятелността</i> Чл. 14. (1) <i>Разноски в производството по несъстоятелност са:</i> 1. <i>държавната такса;</i>	Приети частично. Неприети. Неприети.	1. Разпоредбата на чл. 10, ал. 2 от законопроекта е съобразена с направеното предложение. За частично удовлетворяване ще се счита плащането изцяло на първия ред дължимите обезпечени вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1 и на поне 10 % от общия размер на останалите вземания. Новата редакция е съобразена с всички постъпили предложения и становища в хода на консултациите. 2. Ако в резултат от прекратяването или делбата на съпругеска имуществена общност длъжникът е увредил умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите си, това действие ще го определи като недобросъвестен – аргумент от общото определение за добросъвестност в чл. 9, ал. 1 от законопроекта. В допълнение на това, законопроектът не предвижда начална дата на неплатежоспособността като юридически факт с определени правни последици. 3. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не следва да поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелства с официални

2. *възнаграждението на временния синдик, синдика и вещото лице, ако има определено;*
3. *разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата;*
4. *определената издръжка на длъжника и на неговото семейство.*
(2) *Длъжникът осигурява авансовото заплащане на разноските в производството по несъстоятелност. Държавната такса се събира при предявяване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност. Преди възникване на необходимост от авансово заплащане на разноски, включително преди извършване на действие по чл. 24 (1), съдът или синдикът уведомява длъжника за размера на дължимото авансово плащане и определя срок, в който то следва да бъде извършено. При неспазване на указанията на съда или синдика:*
1. *съдът констатира възникнало основание за отпадане на добросъвестността;*
2. *синдикът не извършване действието по чл. 24 (1) и в 3-дневен срок уведомява съда по несъстоятелността за възникнало основание за отпадане на добросъвестността“*
Мотиви: При декларирано имущество движимо или недвижимо, съдът следва да определи вещо лице, за чиято дейност длъжникът следва да поеме разноските.
В разноските следва да се включи възнаграждението на временен синдик, който да извършва действия по запазване на интересите на длъжника и кредиторите до избор на синдик.
Преди възникване на нужда от извършване на разноски, да се предвидят последиците от неплащането им – неизпълнение на задължения, предвидени в този закон по чл. 9, ал. 2, т. 9.

4. Предложение за редакция на чл. 17, ал. 1, т. 1:

Неприети.

документи и експертизи, нито да изисква предплащане на разноски, които може да не са необходими.
Законопроектът предвижда разпоредби, които допускат назначаване на вещо лице за изясняване на обстоятелствата по делото. Съгласно чл. 28, ал. 1, съдът по свой почин може да установява факти и да събира доказателства, които са от значение за постановяваните в производството актове, включително да назначи вещо лице за изясняване на обстоятелства, за които са необходими специални знания. Също така, в чл. 14, ал. 3 от законопроекта като разноски са определени разходите за оценяване на масата на несъстоятелността, каквито са и възнагражденията на вещите лица.
Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разноските. Предвижда се, че разходите за възнаграждение на синдика са минимални и поради това не се предвижда назначаване на временен синдик от съда.
Законопроектът поставя като условие за образуване на производството наличието на секвестрируемо имущество, достатъчно да покрие разноските в производството (чл. 33, т. 3). Ако след откриване на производството съдът установи, че не е налице някое от условията по чл. 33, производството по несъстоятелност се прекратява (чл. 89, ал. 1, т. 1).
Съгласно чл. 14, ал. 2 от законопроекта, длъжникът осигурява авансово заплащане на разноските в производството по несъстоятелност. Естеството и стойността на разноските се определят съобразно предприетите действия в производството и не е необходимо да бъдат определени в закона.
Съдът указва на длъжника необходимостта от извършване на определени процесуални действия и последиците от неизвършването им по правилата на Гражданския процесуален кодекс, който намират приложение съгласно чл. 31 от законопроекта.

4. Предвиденият в чл. 17, ал. 1, т. 1 ред за удовлетворяване на вземанията на кредиторите е

„В производството по несъстоятелност вземанията на кредиторите се удовлетворяват в следния ред:

1. вземания, за които има изпълнително основание, вземания, обезпечени със залог или ипотека или запор, вписани по реда на Закона за особените залози – от получената сума при реализацията на обезпечението.“

Мотиви: Предвид факта, че някои от кредиторите може да са извършили активни действия за събиране на задълженията, а други (с обезпечени вземания) да са бездействали, извън производството по несъстоятелност активните кредитори биха се удовлетворили чрез образуване на изпълнително дело.

5. Предложение за редакция на чл. 35:

„Чл. 35. (1) Молбата за откриване на производство по несъстоятелност се разглежда от компетентния съд в 14-дневен срок от постъпването ѝ..

(2) Когато установи, че молбата е нередовна, съдът указва това на молителя. Разпоредбите на чл. 129 от Гражданския процесуален кодекс се прилагат съответно.

(3) Когато установи, че молбата е редовна, съдът:
а) уведомява органите на НАП за допусната за разглеждане молба за откриване на производство по несъстоятелност. НАП иницират проверка за съответствие на имущество и доходи на длъжника и неговото семейство, резултатите от която се прилагат към делото, като основание за взимане на решение за откриване на производство по несъстоятелност;

б) при декларирано наличие на недвижимо имущество и движими вещи, съдът служебно назначава нещо лице, което извършва пазарна оценка на откритото и/или декларирано имущество, резултатите от която се прилагат към делото,

Неприети.

съобразен с традиционно установения за производството по несъстоятелност за търговците ред. Привилегированите вземания се ползват от установена защита в националното законодателство - напр. при индивидуално принудително изпълнение по чл. 136 от Закона за задълженията и договорите, при разпределение на осребреното имущество в производството по несъстоятелност по чл. 722, ал. 1 от Търговския закон, при присъединяване на обезпечени кредитори в изпълнението по чл. 194, ал. 1 от Данъчно-осигурителния кодекс, при прилагане на абсолютната погасителна давност съгласно чл. 112, ал. 2 от Закона за задълженията и договорите и други. Вземанията, за които има изпълнително основание, не се разглеждат като привилегировано вземане в действащото законодателство.

5. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не следва да поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелства с официални документи. Изискването за извършване на предварителна проверка от органите по приходите на имуществото на длъжника не само ще затрудни осъществяването на неговите права, но може да забави производството във времето по такъв начин, че да обезсмисли прилагането му. Не на последно място, подобна проверка ще натовари дейността на НАП и ще ангажира допълнително ресурси.

За установяване на имущественото състояние на длъжника, законопроектът изисква не само представянето на декларации, но също разглеждане на писмени документи, както и служебна проверка от съда. Съгласно чл. 34, ал. 2 следва да се представят доказателства за определени обстоятелства, напр. за установяване на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност, извлечения от всички банкови сметки, представяне на уведомяване по чл. 78, ал. 2 от ДОПК.

като основание за взимане на решение за откриване на производство по несъстоятелност.

(5) Молбата се обявява в регистъра по несъстоятелност.

Мотиви: При сегашната формулировка добросъвестността на длъжника явно ще се предполага във всички случаи поради абсолютно формалните изисквания и декларации. Това предполага безконтролно обявяване на несъстоятелност. Копирането на практики от държави, в които кешовите плащания са сведени до минимум и почти няма сива икономика, приложени към нашите условия, опорочава идеята на законопроекта.

Текущо НАП има правомощия и компетенции да прави проверки за съответствие на имущество и доходи, така че е редно именно този орган да извършва проверка с оглед преценката н а съда дали има основание да се пристъпи към откриване на производство. Проверката следва да е публична и да съдържа приложения, напр.: банково извлечение за 5 години назад, справка от имотния регистър, справка от ЦКР, справка от НАП за трудови доходи, справка от Агенция по заетостта и т.н.

Отделно от това, съдът няма компетенции да прецени дали декларираното имущество на длъжника ще бъде достатъчно да покрие необходимия минимум от установените задължения. Следва да се назначи вещо лице – оценител, което да направи пазарна оценка на декларираното недвижимо и движимо имущество.

Законопроектът не предвижда какво се случва след прекратяване на производството по несъстоятелност с информацията в регистъра – тя трябва да е на разположение на кредиторите в рамките на уговорените в закона срокове – т.е. поне до изтичане на максимално предвидените срокове.

6. Предложение за редакция на чл. 37:

„Чл. 37. (1) Когато констатира, че са налице условията по чл. 33, съдът с решението си:

Неприети.

В чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. Когато съдът има служебен достъп до определени регистри – например регистър на населението - НБД „Население“, Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, електронни служебни свидетелства за съдимост и други (чл. 385 ЗСВ), не следва да се изисква от длъжника да представя официални документи или справки от такива регистри.

Възможност за представяне на доказателства ще бъде дадена и на кредиторите при упражняване на правото на писмено възражение срещу молбата на длъжника, в 14-дневен срок от публикуването ѝ.

Законопроектът предвижда разпоредби, които допускат назначаване на вещо лице за изясняване на обстоятелствата по делото. Съгласно чл. 28, ал. 1, съдът по свой почин може да установява факти и да събира доказателства, които са от значение за постановяваните в производството актове, включително да назначи вещо лице за изясняване на обстоятелства, за които са необходими специални знания. Също така, в чл. 14, ал. 3 от законопроекта като разноски са определени разходите за оценяване на масата на несъстоятелността, каквито са и възнагражденията на вещите лица.

Законът не ограничава във времето достъпа до информацията относно производството по несъстоятелност на физическите лица – обявяване и вписване на актове и съобщения. Тази информация ще бъде на разположение на кредиторите, с оглед упражняване на техните права и защита на законните им интереси в отношения с неплатежоспособни длъжници и след прекратяване на производството.

6. Законопроектът предвижда в редица случаи обявяване и съобщаване на определени актове с чрез

1. обявява неплатежеспособността;
2. открива производството по несъстоятелност;
3. допуска обезпечение чрез налагане на заповест, възбрана и при необходимост - други обезпечителни мерки;
4. определя дата за свикване на събрание на кредиторите не по-късно от един месец от постановяване на решението;
5. определя първоначалната издръжка на длъжника и членовете на неговото семейство;
6. назначава временен синдик“.

(4) Временният синдик незабавно уведомява за откритото производство по несъстоятелност и определя дата по ал. 1, т. 4 кредиторите, посочени в молбата на длъжника, както и кредиторите, установени в хода на проверката на НАП, които не са посочени в молбата на длъжника, ако има такива.“

Мотиви: Пренасянето на тежестта за проследяване на регистъра на длъжниците върху кредиторите е непосилно бреме за големи доставчици с голям брой длъжници. Ако се изгради по подобие на съществуващата информационна система за производствата по несъстоятелност, това означава ежедневна проверка на десетки хиляди длъжници. Следва да се предвиди процедура за уведомяване на идентифицираните кредитори, като сроковете за тях да започват да текат след надлежно уведомяване.

Всички действия и актове по несъстоятелност следва да се публикуват в този регистър, като обявяването в канцеларията на съда следва да е допълнителна възможност. Информацията в регистъра следва да е публична и със свободен достъп.

вписване или обявяване в регистъра на несъстоятелност.

Съгласно чл. 633, ал. 1 от Търговския закон, решенията за откриване на производството по несъстоятелност подлежат на обжалване в 7-дневен срок от вписването им в търговския регистър. Аналогично решение е възприето и в този законопроект – в чл. 37 е предвидено, че решението за откриване на производството по несъстоятелност се обявява в регистъра по несъстоятелност и може да бъде обжалвано в 7-дневен срок от обявяването му.

По този начин се осигурява не само публичност, но и равен достъп на всички заинтересовани до информацията. Необходимо е всички кредитори на длъжника да бъдат поставени при еднакви условия – както посочени от него, така и непосочени, както български, така и чуждестранни.

Ако се предвиди изискване посочените в молбата кредитори да бъдат персонално уведомени за производството по реда на ГПК, ще бъде налице неравнопоставеност и засягане на правата на останалите кредитори.

Изискването за уведомяване на всеки кредитор по реда на ГПК ще доведе и до различна продължителност на срока за обжалване и разглеждане на жалби през продължителен период от време. Не може да се изключи рискът от злоупотреби – укриване на кредиторите при получаване на съобщение за постъпилата молба или постановен акт, оспорване на постановените актове в производството чрез твърдения за неучастие поради нередовно уведомяване/съобщаване. Реален е рискът от и прекомерно забавяне на процеса до уточняване на първоначалния кръг на кредиторите. Немислими са последици, в които се иска отмяна на решение в производството по несъстоятелност поради ненадлежно участие на някоя от страните.

За да се осигури надлежно участие на всички заинтересовани лица в производството, законопроектът предвижда по-дълъг срок за предявяване на вземанията

		7. Предложение за редакция на чл. 39: <i>„Ограничаване на правата на длъжника</i> Чл. 39. (1) <i>С откриване на производството по несъстоятелност длъжникът не може да сключва нови сделки на управление и разпореждане с имуществото си, както и да извършва плащания без разрешение на синдика, а до назначаването на синдика – без разрешение на временния синдик. Това ограничение не се прилага за изпълнението на текущи задължения във връзка със задоволяване на жизнените потребности на длъжника и семейството му в рамките на определената от съда издръжка, като плащания към централния и местния бюджет, към доставчици на битови, комунални и съобщителни услуги, необходими разходи за храна, здравеопазване, образование и други.</i> (2) <i>От вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност всички задължения на длъжника стават изискуеми.</i> (3) <i>От вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност изпълнението на задължение към длъжника се приема от временния синдик или синдика, който открива особена банкова сметка на масата на несъстоятелността.</i> (4) <i>Временният синдик или синдикът изпраща на третото задължено лице съобщение за откритата особена банкова сметка на масата на несъстоятелността. В съобщението се забранява на третото лице да предава дължимите от него суми или вещи на длъжника или на друго лице. Тези вещи трябва да бъдат посочени точно.</i> (5) <i>В едноседмичен срок от връчването на заповното съобщение третото лице трябва да съобщи на съдебния изпълнител:</i>	Неприети.	– два месеца, а един месец, както е в търговската несъстоятелност. 7. Съгласно правилото на чл. 37, ал. 2 от законопроекта, решението за откриване на производство по несъстоятелност подлежи на незабавно изпълнение и действа по отношение на всички. Решението се обявява в регистъра по несъстоятелност. Изпълнението, направено на длъжника след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, но преди вписването, е действително, ако изпълнителят не е знаел за откриването на производството или макар и да е знаел, даденото е влязло в масата на несъстоятелността. (Чл. 39, ал. 3) Следователно, не е необходимо трети лица да бъдат уведомявани, включително чрез връчване на заповно съобщение, за откритото производство и последиците от това. С допълнение на чл. 37, ал. 1 се предвижда, че с решението за откриване на производството по несъстоятелност съдът определя банковата сметка на длъжника, по която може да се извършват плащания в полза на длъжника.
--	--	--	-----------	--

1. признава ли за основателно вземането, върху за което е получено съобщението, и готово ли е да го плати;

2. има ли претенции от други лица върху същото вземане;

3. наложен ли е запор и по други изпълнителни листове върху това вземане и по какви претенции;

(6) Ако третото лице не оспорва своето задължение, то внася дължимата от него сума по особена банкова сметка на масата на несъстоятелността или му предава запорираните вещи. “

Мотиви: Законодателят следва да регулира начини за съвоеременно уведомяване на трети задължени лица (напр. работодател), като по този начин ще се редуцира възможността за превод на суми по спрени изпълнителни дела.

8. Предложение за редакция на чл. 42:

„Спиране на изпълнителните производства

Чл. 42. (1) С откриване на производството по несъстоятелност се спират изпълнителните производства срещу имуществото, включено в масата на несъстоятелността с изключение на имуществата по чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(2) Ако от спирането по ал. 1 до вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност се извърши плащане на вискателя, платеното се връща в масата на несъстоятелността.

(3) Ако е предприето действие в полза на обезпечен кредитор по реализация на обезпечението, съдът може да разреши производството да продължи при съществуваща опасност от увреждане интересите на кредитора. Получената над размера на обезпечението сума се внася в масата на несъстоятелността. “

Мотиви: Чл. 42 още веднъж показва нуждата да се предвиди възможността за електронно уведомяване на определен кръг лица – в случая ЧСИ следва да

Неприети.

8. Предложената нова редакция не се отличава от тази на чл. 42, ал. 1 – 3 от законопроекта.

Съгласно правилото на чл. 37, ал. 2 от законопроекта, решението за откриване на производство по несъстоятелност подлежи на незабавно изпълнение и действия по отношение на всички. Решението се обявява в регистъра по несъстоятелност.

Следователно, не е необходимо трети лица да бъдат уведомявани допълнително за откритото производство по несъстоятелност, включително частните съдебни изпълнители.

	несъстоятелност активните кредитори биха се удовлетворили чрез образуване на изпълнително дело. 11. Предложение за редакция на чл. 60, ал. 2: <i>„Кредитор може да гласува и без да присъства на събраниято чрез писмено изявление с нотариална заверка на подписа или електронно чрез надлежно упълномощен представител през регистриран профил на кредитора в регистъра на несъстоятелността.“</i> Мотиви: С оглед гарантиране правата на кредиторите следва да бъдат предвидени по-реалистично процедури, за да бъде реализирана идеята за справедливо удовлетворяване на интересите както на длъжника, така и на кредиторите. 12. Предложение за редакция на чл. 91, ал. 1: <i>„Чл. 91. (1) С прекратяване на производството по несъстоятелност се прекратяват правомощията на синдика. Правомощията на синдика може да не се прекратят при прекратяване на производството по несъстоятелност на основание чл. 89, ал. 2, т. 2.“</i> Мотиви: Чл. 64, ал. 1, т. 2 предвижда, че с решението за утвърждаване на плана съдът назначава синдика, предложен в плана или избран от събраниято на кредиторите. 13. Предложение за редакция на чл. 93: <i>„Чл. 93. Непредявените в производството по несъстоятелност вземания и неупражнените права, за които кредиторът е бил надлежно уведомен в хода на производството, се погасяват“</i> Мотиви: Освен че законопроекът следва да се преработи от гледна точка на уведомяване на кредиторите, създават се предпоставки добросъвестни физически лица кредитори да бъдат	Неприети. Неприети. Неприети.	11. Към настоящият момент все още не е изграден регистър на несъстоятелността и не може да се предвиди дали същият ще съдържа възможност за изпращане на съобщения и други актове по електронен път през регистриран профил на кредитора. 12. Разпоредбата на чл. 91, ал. 1 урежда принципното положение, че с прекратяване на производството по несъстоятелност се прекратяват правомощията на синдика. Но законопроекът предвижда възможност синдикът да упражнява контрол върху изпълнението на задълженията на длъжника по плана за погасяване (чл. 60, ал. 6; чл. 66, ал. 1) и когато е предвидено в плана, с решението за утвърждаване на плана съдът назначава синдик (чл. 64, ал. 1, т. 3). Доколкото съществува възможност за назначаване на друго лице като синдик, упражняващ контрол, редакцията на разпоредбата на чл. 91, ал.1 не следва да се прецизира. 13. Производството по несъстоятелност е производство на универсално принудително изпълнение и в него по необходимост трябва да участват всички кредитори на длъжника, ако желаят това. Само така може в рамките на едно производство да се разгледат и разрешат всички искове и претенции срещу длъжника. Кредиторите, които не желаят да предявят своите вземания в това производство, следва да понесат неблагоприятните последици, а именно фактът на погасяването им.
--	--	--	---

ошетени, тай като няма дори да разберат за започналото производство.

14. Предложение за редакция на чл. 100:

„Условия за погасяване на задълженията

Чл. 100. Задълженията на добросъвестния неплатежоспособен длъжник за удовлетворяване на вземанията, включени в одобрения от съда списък на приетите вземания, се погасяват с изтичане на 5-годишен срок от влизането в сила на решението на съда за утвърждаване на плана за погасяване, а когато няма такъв – от датата на първия опис на имуществото на длъжника, и при условие, че:

1. длъжникът е заплатил разносните в производството по несъстоятелност;

2. е удовлетворил поне частично включените в утвърдения от съда списък на приетите вземания, при условие че цялото негово секвестрируемо имущество е послужило за удовлетворяване на кредиторите на несъстоятелността;

3. не са налице основания за недобросъвестност на длъжника по смисъла на чл. 9, ал. 2.“

Мотиви: Планът за погасяване се одобрява от съда и реално придобива характер на съдебна спогодба, което му придава сила на пресъдено нещо. В този

Неприети.

Ако се предвиди изискване посочените в молбата кредитори да бъдат персонално уведомени за производството по реда на ГПК, ще бъде налице неравнопоставеност и засягане на правата на останалите кредитори. Изискването за уведомяване на всеки кредитор ще доведе и до различна продължителност на срока за обжалване и разглеждане на жалби през продължителен период от време. Не може да се изключи рискът от злоупотреби – укриване на кредиторите при получаване на съобщение за постъпилата молба или постановен акт, оспорване на постановените актове в производството чрез твърдения за неучастие поради нередовно уведомяване/съобщаване. Немислими са последици, в които се иска отмяна на решение в производството по несъстоятелност поради ненадлежно участие на някоя от страните.

14. По същество, предложението се отнася до определяне на по-дълъг - 5-годишен срок, вместо 3-годишен срок, за погасяване на задълженията.

Разпоредбата на чл. 100 предвижда погасяване на задължения при сложен фактически състав. Изтичането на 3 годишен срок не е представлява давностен срок, а едно от условията за погасяване на задълженията, наред с изискванията длъжникът да е заплатил разносните в производството по несъстоятелност; да е удовлетворил поне частично включените в утвърдения от съда списък на приетите вземания, при условие че цялото негово секвестрируемо имущество е послужило за удовлетворяване на кредиторите; да не са налице основания за недобросъвестност по смисъла на чл. 9, ал. 2.

Разпоредбата е съобразена с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на

	смисъл погасяването на задължението следва да е 5 години по смисъла на ЗЗД. 15. Предложение по отношение на чл. 101: Тази разпоредба да отпадне изцяло от законопроекта, тъй като не са предвидени никакви форми на контрол върху действията, доходите и имуществото на длъжника за следващите 10 години, не следва да се вменят утежняващи обстоятелства за кредиторите, било то след 10 години,,	Неприети.	задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността), като изискването за началото и продължителността на 3-годишния срок произтича от член 21, параграф 1. 15. Разпоредбата на чл. 101 е необходима част от законопроекта. Съгласно ангажимента на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост, приет с Решение № 411 на Министерския съвет от 2021 г., законът следва да въведе производство по несъстоятелност с одобряване на погасителен план, с ликвидация на имуществото, както и производство по несъстоятелност при липса на доходи и имущество на физическите лица. За да се гарантира балансът между правата на длъжника и правата на неговите кредитори, които са останали неудовлетворени поради липсата на секвестрируемо имущество, предвижда се по-дълъг срок за погасяване на задълженията на длъжника. В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. Срокът е съобразен с възможността да се търси удовлетворяване на вземането по съдебен път в 5-годишен срок, като се отчита изтичането на срок от още 3 години, при който е възможно погасяване в рамките на производство за индивидуално принудително изпълнение или производство по несъстоятелност.
--	---	-----------	--

5.	Камара на частните съдебни изпълнители (чрез електронна поща)	1. Първият принципен проблем е в значителното използване на разпоредби от търговската несъстоятелност – чрез възпроизвеждането им в съкратен или дори непроменен вид или посредством препращане. Този подход обаче не съответства на природата на несъстоятелността на лица, несвързана с тяхна търговска или професионална дейност. Въвеждането на Директива (ЕС) 2019/1023 относно универсално принудително изпълнение по отношение на предприемачи, които не са търговци, не трябва да бъде образец и при изготвяне на ЗНФЛ. В това отношение предходен законопроект за несъстоятелност на физическите лица, внесен с идентично съдържание от депутати в XLV и XLVI ОНС, въпреки другите си също значителни недостатъци, предлага по-проста, по-евтина и по-бърза процедура. Посочените по-долу примери не са изчерпателни. При несъстоятелност, несвързана с търговска или професионална дейност, задължения от продължаване на дейността няма – това, което се поема като задължения след откриване на производството по несъстоятелност са „текущи задължения във връзка със задоволяване на жизнените потребности на длъжника и семейството му в рамките на определената от съда издръжка, като плащания към централния и местния бюджет, към доставчици на битови, комунални и обществени услуги, необходими разходи за храна, здравеопазване, образование и други“, както правилно е предвидено в чл. 31, ал.1, и те не налагат сложни правила за удовлетворяване, достигащи до създаване на специален осъдителен диспозитив при утвърждаване на оздравителен план – чл. 64, ал. 1, т. 4. Подобен пример е и правилото за прекратяване на договор от синдика /чл. 51/ - то има смисъл при осъществяване на търговска или професионална дейност, но не и при потребителска несъстоятелност, при която не се очаква длъжникът да е страна по	Неприети.	1. Така формулираната бележка има само оценъчен характер и не съдържа конкретни предложения. Създаването на ново производство по несъстоятелност, чиято цел е да осигури справедливо удовлетворяване на кредиторите в едно общо съдебно производство, е немислимо без съобразяване на общите принципи и правила на несъстоятелността. Отчетена е необходимостта от участие на съд и специалист по несъстоятелност, които имат необходимата квалификация и подготовка. Производството по несъстоятелност на физическите лица заимства в голяма степен утвърдените правни институти, термини и отделни процедури на действащото у нас производство по несъстоятелност за търговци. То е съобразено и със съответно приложимите в несъстоятелността актове на Европейския съюз - Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност и Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността). Същевременно законопроектът създава опростено производство по несъстоятелност, което да се развива в кратки срокове и при минимални разноски за длъжника, образувано и движено изцяло от добросъвестен длъжник, който желае доброволно да удовлетвори своите кредитори. Съобразени са и конкретните ангажименти на Република България, предвидени в Националния план за възстановяване и устойчивост, за приемане на закон за личния фалит, който ще въведе производство по несъстоятелност с одобряване на погасителен план, с ликвидация на имуществото, както и производство по
-----------	---	---	------------------	---

	значителен брой договори и то такива, които имат съществено отражение върху имуществото му и продължаването на дейността му /при потребителската несъстоятелност въпрос за продължаване на търговска или професионална дейност изобщо не стои/.				
	2.1. Вторият принципен проблем, произтекъл от използването на правила от част IV ТЗ, но имащ самостоятелно значение, поради отражението му върху цялото производство, е въведената система от органи при търговската несъстоятелност. 2.2. Не е оправдано в този му вид съществуването на събрание на кредиторите, тъй като се то всъщност има две функции – избор и контрол върху синдика, и приемане на погасителен план.	Неприети.		несъстоятелност при липса на доходи и имущество на физическите лица. В допълнение на изложеното, не може да бъде споделено становището, че не следва да се уреждат възможността за прекратяване на действащи договори и удовлетворяването на нововъзникнали задължения. Длъжникът може да е сключил договори, които по преценка на синдика да бъдат прекратени – например за лизинг на автомобили и техника, за ползване на различни съобщителни услуги, договори за заем по кредитна карта и други. Следва да бъдат уредени всички задължения, които възникват след откриване на производството по несъстоятелност, които дори имат определена привилегия в реда на удовлетворяване.	
		Неприети.		2.1. Създаването на ново производство по несъстоятелност, чиято цел е да осигури справедливо удовлетворяване на кредиторите в едно общо съдебно производство, е немислимо без съобразяване на общите принципи и правила на несъстоятелността. 2.2. На кредиторите следва да се осигури възможност за участие в приемането на важните за несъстоятелността решения, каквито са избирането и освобождаването на синдика, изслушването на отчетите му, въпросът за размера на издръжката на длъжника и членовете на неговото семейство, редът и начинът за осребряване имуществото на длъжника. Немислимо е приемането на съвместно решение на кредиторите по тези въпроси, или на решение с единодушие, като се има предвид конкуренцията на техните притезания, съществуването на определени привилегии. В едно производство по индивидуално принудително изпълнение редът за удовлетворяване на вземанията се определя от вида на имуществото - предмет на изпълнение и наложените върху него обезпечения, докато в универсалното принудително изпълнение това правило е неприложимо. Събранието на кредиторите е най-подходящата форма за приемане на решения от кредиторите по посочените въпроси, като се отчитат интересите им и вида на техните вземания.	

	2.3. Определянето и контролът върху лицето, управляващо имуществото на длъжника, може да бъде опростено /особено неудачно е копирането и на първо събрание на кредиторите/, а приемането на погасителен план да се извършва посредством писмени изявления на съответните кредитори. В това отношение внимание заслужават правилата за потребителска несъстоятелност по чл. 304 и сл. от Германския Закон за несъстоятелността, които предвиждат опростено одобряване на план за уреждане на задълженията – например, събрание не се провежда, а в определен срок кредиторите има възможност да подадат възражения или коментари по предложения план, като ако не постъпи възражение, кредиторът се счита гласувал за одобряване на плана. 2.4. Още по-малко е оправдано възпроизвеждането на първо събрание на кредиторите, чиято единствена функция е предложението за синдик. 2.5. Обикновено лицето, управляващо имуществото на длъжника, наречено доверено лице или управител, се назначава от съда, без да е необходимо избирането или номинирането му от кредиторите под каквато и да е организационна форма. Не е необходимо това лице да е синдик /не се налага продължаване на	Неприети. Неприети. Неприети.	2.3. Що се отнася до процедурата за приемане на план за погасяване, предложеният начин на свикване на заседание е възприет като традиционен за нашата правна система и като осигуряващ в най-голяма степен правна сигурност и безспорност на изразената воля и представителната власт на участниците. Законът за несъстоятелност на Федерална Република Германия съдържа редица решения, които са неприложими в нашата правна система и биха породили правни спорове или затруднения при правоприлагането. 2.4. Законопроектът предвижда, че в първото събрание участват кредиторите, чиито вземания са посочени от длъжника в списъка, приложен към молбата. С оглед на единственото правомощие на първото събрание на кредиторите само да избере синдик (чл. 19, ал. 1), не съществува риск от засягане на правата на действителните кредитори. Едва след встъпване на синдика е възможно конституирането на събрание на кредиторите, включващо кредитори с приети от синдика вземания и с право на глас. На кредиторите следва да се осигури възможност да избират лицата, които ще упражняват функциите на синдик в производството по несъстоятелност, тъй като синдикът е лицето, което следва да осигури законосъобразното и правилно попълване, управление, осребряване на масата на несъстоятелността и да разпредели постъпленията между кредиторите според техните права. 2.5. С оглед на механизмите за засилено сътрудничество между съдии и специалисти по трансгранични дела, създадени с Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност, професионализмът на всички
--	---	--	--

търговска или друга професионална дейност, а и масата на несъстоятелността и конкуренцията между кредитори не би следвало да са комплицирани/. Съществуват разрешения то да бъде и съдебен изпълнител /съдебните изпълнители също проучват имуществено състояние на длъжника и решават конкуренция между кредитори/, както и друго лице с подходяща квалификация, включено в съответно одобрен от държавен орган списък.

2.6. Неудачно е и пренасянето на концепцията за възнаграждение от част IV ТЗ в производството по ЗНФЛ. Търговската несъстоятелност по дефиниция

Неприети.

участници трябва да бъде на сходно ниво навсякъде в Съюза. За постигането на тази цел държавите членки следва да гарантират, че специалистите в производство по несъстоятелност получават подходящо обучение и разполагат с необходимите експертни познания, включително да изпълняват отговорности по трансгранични дела по несъстоятелност. Дефиницията на понятието „синдик“ се съдържа в член 2, параграф 5 от Регламент 2015/848 относно производството по несъстоятелност. В Приложение Б, Република България е посочила за съответно на това понятие в националната правна система само „синдик“, вкл. временен, постоянен и т.н. В допълнение, Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) също има изисквания за квалификацията и надзора върху дейността на синдиците, избягване на конфликта на интереси, което налага специфична регулация на дейността и правоспособност.

Към настоящия момент единствено синдиците могат да бъдат специалисти в производството по несъстоятелност, защото имат призната от закона правоспособност и необходимата професионална квалификация. Ако някой от частните съдебни изпълнители желае да извършва дейност като синдик, той следва да придобие правоспособност по същия ред и при същите условия, а не служебно да му се признава такава. Последното поставя под съмнение съществуването на необходимата квалификация за дейността.

2.6. Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да

предполага: /1/ участие на синдика наред с длъжника или вместо него в продължаването на дейността, /2/ комплицирано имуществено положение, налагащо значителни усилия при приемане на вземанията и изготвяне на разпределение, /3/ действия по попълване на масата, изразяващи се преди всичко в предявяване на иски за обявяване недействителността на определени правни действия и сделки на длъжника, както и участие в други дела за попълване на масата. При потребителската несъстоятелност участие в дейността на длъжника няма, а и имущественото му положение следва да е такова, че да не е трудно установяването на вземанията и разпределението между кредиторите. Законното определяне на възнаграждение във фиксиран размер по чл. 24, ал. 1 и ал. 3, което не отчита и особености на конкретното производство, също не е удачно. Изразходването поне на три минимални месечни заплати за възнаграждение /по чл. 24, ал. 1/ при задълженост от 10 минимални месечни заплати или при не много по-голяма по размер задълженост прави разходите и то само за възнаграждение на лицето, управляващо имуществото, непропорционални в случаите на не особено голяма задълженост. Поради това и следва да се потърси друга концепция за определяне на възнаграждението на лицето, управляващо имуществото на длъжника

заплаща разноските. Разноските следва да са минимални и поради това не се предвижда възможност заплащане на ежемесечно възнаграждение на синдика, каквото е предвидено в Търговския закон. Синдикът има право на еднократно възнаграждение за конкретно извършени от него действия във връзка с производството, в размер на една минимална работна заплата, а в случай на осребряване на масата на несъстоятелността – на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество. Когато работата на синдика в производството продължава повече от 12 месеца, той има право на допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата

Същевременно, следва да се отчита необходимостта от заплащане на труда на синдиките, който независимо от стойността на имуществото или задълженията на длъжника, е длъжен да извърши всички правни и фактически действия в пълен обем, за да постигнат целите на производството: упражнява контрол върху сделките на длъжника, издирва и уточнява имуществото на длъжника, прави искания за прекратяване на договори, по които е страна длъжникът; участва в производствата по делата на длъжника; събира паричните вземания на длъжника; уточнява кредиторите на длъжника и проверява техните вземания; предлага план за погасяване на задълженията на длъжника; осребрява имуществото от масата на несъстоятелността; извършва други предвидени от закона или възложени от съда действия.

Важно е да се отбележи още, че длъжникът избира сам дали да иска откриването на производството по несъстоятелност. Това предполага, че е преценил необходимостта и разходите от такова производство, като се отчитат дължимите съдебни разходи в други висящи съдебни и изпълнителни производства срещу него, разходи за защита по извънсъдебни споразумения и т.н., които вероятно надхвърлят разноските в едно производство по несъстоятелност.

3. Третият проблем е липсата на самостоятелна проверка в хода на производството дали са налице предпоставките за откриването и развитието му и особено на т. нар. добросъвестност, която предпоставка има решаващо значение за възползване от възможността обремененият с дългове потребител да получи fresh start. Към молбата за откриване са прилагат само изходящи от длъжника декларации и документи – не би могло да бъде и другояче. Това обаче налага още в рамките на този етап или впоследствие да бъде извършена самостоятелна проверка, която не се основава само на изявленията на длъжника. Липсва последователна и завършена уредба на тази проверка. Действително, ЗНФЛ предвижда прекратяване на производството, когато не е налице някое от условията по чл. 33 /разпоредбата, резюмираща всички предпоставки/ - чл. 89, ал. 1, т. 1, липсва обаче какъвто и да било механизъм за проверка. Такъв следва да бъде създаден и той да дава възможност на длъжника да участва в него. Проверката може да бъде извършена по различен начин /въпрос на законодателна политика и техника е възприемането на конкретен вариант/, без да се създава първа фаза в производството – по откриването му, подобна по сложност на тази по общите правила на част IV ТЗ. Така, например, в производството по стабилизация на търговец, е предвидена по-задълбочена проверка от съда преди откриването му /чл. 773, ал. 1 и 2 ТЗ/, както и впоследствие въз основа на доклада на довереното лице по чл. 783, ал. 2 ТЗ. Възможни са различни подходи – проверката да се извършва от съда въз основа на доклад от управителя на имуществото или служебно, или само по искане на кредитор /направено в кратък срок след оповестяване на решението за откриване на производството/.

4.1. На четвърто място, принципен проблем е предложената уредба на освобождаване на длъжника

Частично
приети.

Приети.

3. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не следва да поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелства с официални документи, извършване на проверки от органите на приходите и други.

За установяване на имущественото състояние на длъжника, законопроектът изисква не само представянето на декларации, но също разглеждане на писмени документи, както и служебна проверка от съда. Съгласно чл. 34, ал. 2 следва да се представят доказателства за определени обстоятелства, напр. за установяване на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност, извлечения от всички банкови сметки, представяне на уведомяване по чл. 78, ал. 2 от ДОПК.

В хода на обществените консултации бяха възприети основателни предложения за създаване на допълнителни възможности за проверка на декларираните обстоятелства. В чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. Когато съдът има служебен достъп до определени регистри – например регистър на населението - НБД „Население“, Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, електронни служебни свидетелства за съдимост и други (чл. 385 ЗСВ), не следва да се изисква от длъжника да представя официални документи или справки от такива регистри.

Възможност за представяне на доказателства ще бъде дадена и на кредиторите при упражняване на правото на писмено възражение срещу молбата на длъжника, в 14-дневен срок от публикуването ѝ.

4.1. Разпоредбата на чл. 96, която предвижда, че непредадените в производството по несъстоятелност

от заплащане на неудовлетворени вземания. Предложените конкретни разпоредби поставят под съмнение постигането на тази основна цел на ЗНФЛ. На първо място, липсва съгласуваност на чл. 101 и чл. 102 с част от останалите разпоредби. На второ място, сам по си чл. 102 повдига съмнения. Чл. 93 /възпроизвеждащ чл. 739, ал. 1 ТЗ/ следва да се тълкува в смисъл, че предявените, но неудовлетворени в производството вземания не се погасяват – за да има обратен смисъл, е необходимо пояснение от типа на съдържащото се в чл. 739, ал. 2 ТЗ.

Чл. 101 визиращ хипотеза на приключване на производството и с план, и с осребряване. В хипотезата на приключване на производството с одобрен план предвиденото освобождаване с изтичане на три години от влизане в сила на решението за одобряването му и то при условия на частично удовлетворяване на приети вземания не съответства на уредбата на погасителния план, а и на същността и функциите му. ЗНФЛ не предвижда максимален срок на действие на плана, а същевременно предвижда, че при неизпълнение на плана може да се пристъпи към принудително изпълнение на съответното вземане, както и да се иска възобновяване на производството, което ще премине към осребряване. При така възприетото разрешение са възможни няколко подхода. Първият и това е подходът на ТЗ при оздравителен план, който е логично следствие от преобразуващото действие на плана, възприето е в чл. 65, ал. 1, е, че преобразуващото действие на плана е окончателно и се запазва и при неизпълнение, в т. ч. и във възобновено поради неизпълнение производство. В ТЗ има изрична разпоредба в този смисъл – чл. 709, ал. 2, каквато липсва в ЗНФЛ, което създава известна несигурност относно желаното разрешение. При запазване на преобразуващото действие на плана дори планът и да не бъде изпълнен изцяло самото влизане в сила на одобрения от съда план за

вземания и неупражнените права се погасяват, не се нуждае от редактиране или поясняване. Тя не урежда последиците относно предявените и упражнени права, които може да се погасят при условията на чл. 100 от законопроекта.

Разпоредбите на чл. 95 – 99, които уреждат последиците от неизпълнението на извънсъдебното споразумение, последиците от неизпълнението на плана за погасяване и условията за възобновяване на прекратеното производство по несъстоятелност, са преразгледани и редактирани съобразно направените предложения.

Възобновяване на производството ще бъде възможно само в случаите, когато същото е прекратено поради изчерпване на масата на несъстоятелността, когато в срок от една година след прекратяването се освободят суми, заделени за оспорени вземания или се открие имущество, което не е било известно при прекратяването на производството, при условие, че същите са достатъчни, за да покрият разностите по производството и поне частично да удовлетворят вземанията на кредиторите.

Неизпълнението на плана за погасяване или неизпълнението на извънсъдебното споразумение е основание за прекратяване на производството по несъстоятелност, без възможност за възобновяване. Разпоредбите на чл. 70 и чл. 95 изрично ще предвидят, че длъжникът се счита недобросъвестен при неизпълнение на задълженията по плана или задълженията във връзка с осъществявания контрол върху изпълнението на плана, съответно – при неизпълнение на извънсъдебното споразумение (договора).

При условие, че длъжникът е недобросъвестен, той следва да понесе неблагоприятните последици от своето поведение и няма да може да се позове на постъпило погасяване на неизпълнените задължения при условията на чл. 100 от законопроекта. Така в случай на неизпълнение на погасителния план или договора кредиторите ще могат да искат прекратяване на производството по несъстоятелност поради

погасяване поражда необходимото освобождаващото действие – погасяват се всички непредвидени в плана вземания, както и горниците им спрямо приетия в плана размер. Не е необходимо настъпване на последващи факти и съдебното им установяване. Това е разбирането и законопроекта за въвеждане на Директива (ЕС) 2019/1023, където подобно освобождаване е предвидено не при оздравителен план, а само при приключване на несъстоятелността с осребряване при изчерпване на масата на несъстоятелността /от което разрешение изглежда повлияна до известна степен разпоредбата на чл. 100/. По-различно би било, ако подходът е при неизпълнение на плана за погасяване да се възстанови първоначалният размер на вземанията. Чл. 68 остава впечатление, че индивидуално изпълнение може да се води само за преобразувания размер, така че възможността за възстановяване на непреобразувания размер на вземанията съществува при възобновяване на производството (ако изобщо законопроектът цели това). И в този случай обаче е неудачно освобождаващото действие да зависи от изтичане на срок от влизането в сила на одобрения план. При този подход най-логичното освобождаване от задълженията при утвърден план за погасяване е изпълнението на плана, което обикновено става при изтичане на срока, но може и преди това. Така че именно това установимо от съд основание за погасяване на задълженията следва да бъде въведено, без релевиране на период от време, ако идеята на законопроекта е при възобновяване на производството вследствие на неизпълнение на плана вземанията да се възстановят в първоначален размер. Ако производството е възобновено поради неизпълнение на плана, то се преминава към осребряване на имуществото и тогава следва да се приложат правилата за освобождаване от неудовлетворените вземания при осребряване на имуществото. Така че разрешението предвидено в чл. 100 следва да се прилага само когато не одобрен от

недобросъвестно поведение на длъжника и удовлетворяване на своите вземания по общия ред след прекратяването на производството.

създа план за погасяване и е постановено решение за обявяване в несъстоятелност. И за тази хипотеза разрешението се нуждае от прецизиране. При обявяване в несъстоятелност за осребряването се прилагат правилата на глава XLVI ТЗ, а те не предвиждат непременно извършване на опис. Ако се има предвид който е да е първи опис – като обезпечителна мярка или като мярка в производство по принудително изпълнение, несвързан с производството по несъстоятелност, това поставя под съмнение изобщо развитието на производството.

4.2. Очевидно освобождаването трябва да е следствие от приключване на производството по ЗНФЛ с изчерпване на масата, т. е. на цялото секвестрируемо имущество на длъжника, и в този смисъл не може да зависи от несвързан с производството начален момент. Когато са удовлетворени всички кредитори, проблем с погасяване на задълженията няма. Когато не са удовлетворени вместо незабавен погасителен ефект, както е по чл. 739, ал. 2 ТЗ, може да се предвиди, каквато е очевидно идеята на чл. 100, той да настъпи по-късно, на **срокт би следвало да започне да тече от изчерпване на масата.** Във всички случаи следва да се държи сметка и че в рамките на този срок ще възникнат и нови вземания, като и заварените, и новите вземания ще бъдат удовлетворявани посредством доброволно или индивидуално принудително изпълнение. Чл. 101 оставя впечатление, че се прилага само при недостатъчност на имуществото да покрие разноските в производството – 10-годишният срок започва да тече от влизане в сила на решение по чл. 38, ал. 2. Това решение именно констатира неплатежоспособност като недостатъчност на секвестрируемото имущество да покрие разноските, като с него се обявява неплатежоспособност и отхвърля молбата за откриване на производство. Това е подразбиращото се разрешение, защото липсва

Неприети.

4.2. Разпоредбата на чл. 100 е съобразена с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно преструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по преструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за преструктурирането и несъстоятелността), като изискването за началото и продължителността на тригодишния срок произтича от член 21, параграф 1. Срокът не започва да тече от момента на изчерпване на масата на несъстоятелността, но като условие за настъпване на погасяването е изрично предвидено цялото секвестрируемо имущество на длъжника да е послужило за удовлетворяване на кредиторите на несъстоятелността.

секвестрируемо имущество за каквото и да било удовлетворяване на кредиторите. Следователно, осребряване на имуществото в рамките на производство по несъстоятелност не е осъществено, а не е и извършено и предявяване и приемане на вземания. Така че визираните в чл. 101 предпоставки за освобождаване от неудовлетворени вземания, а именно в рамките на 10-годишен срок цялото секвестрируемо имущество да е послужило за удовлетворяване на кредитори, означават че това е станало посредством или доброволно, или индивидуално принудително изпълнение. Липсата на съдебно контролирано производство по удовлетворяване на кредиторите, в рамките на което да бъдат първо установени, а след това и удовлетворени кредиторите, би затруднило много установяването на тази предпоставка още повече че се налага проследяването ѝ и през десетгодишен период. Очевидно в тази хипотеза е за предпочитане да се даде възможност на длъжника в сравнително кратък период от време след това /ако има вече минимално необходимото секвестрируемо имущество/ да поиска отново откриване на производство по ЗНФЛ и то да се развие и приключи с план за погасяване или с осребряване и освобождаването от задълженията да стане съобразно приложимите в този случай правила. В хипотезите на чл. 100 и чл. 101 е пропуснато да се отчете обстоятелството, че през съответните периоди от време след откриване на производството или след приключването му лицето може да стане търговец или да започне да се занимава с друга професионална дейност и спрямо него да бъде открито производство по несъстоятелност в това му качество. В този случай би било неоправдано освобождаването от предходни задължения.

4.3. По начало е необходимо да се ограничи възможността за многократно използване на потребителската несъстоятелност. Това означава, че като предпоставка за откриване на производството по несъстоятелност следва да се въздигне изискването

Частично
приети.

4.3. С допълнение на чл. 33, т. 5 като условие за допустимост на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, ще бъде предвидено изискването длъжникът да не е подавал

лицето да не е било в производство по несъстоятелност по ЗНФЛ /предвиденото в чл. 9, ал. 2, т. 8 не е достатъчно/ или да е минал определен период от време от прекратяване на производството/отказът да бъде открито. Това би дало възможност за диференциран подход: - при недостатъчност на имуществото за покриване на разноси – в сравнително кратък период след това – една до три години /конкретната продължителност е въпрос на избор от законодателя/ лицето да може да подаде отново молба за откриване на производството, ако вече е налице достатъчно имущество и едва вече в рамките на това производство да се постигне и освобождаване от задължения спрямо кредитори; - при успешно приключен план или осребряване на имуществото, при което не са реализирани вземанията в първоначалния им размер /при плана поради преобразуващото му действие, а при осребряване поради изчерпване на масата/ времето, след което да може отново да се подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност би следвало да е повече - три или пет години след приключване на предходното производство /или дори считано от датата на освобождаване от задълженията, ако се възприеме това да става по-късно/. Иначе би се стигнало до положение физическото лице да се освобождава от част от задълженията си посредством производството по ЗНФЛ през кратки интервали от време. В тази връзка следва и да се обмисли въвеждането на известни ограничения - както по отношение на възможността да започне производство по потребителска несъстоятелност, така и ограничения, произтичащи от водената потребителска несъстоятелност. В тази връзка предходно производство по несъстоятелност срещу лицето в качеството му на търговец или предприемач следва да е пречка за подаване на молба за откриване на производство по несъстоятелност по ЗНФЛ изобщо или поне за известен период от време след приключването на предходното производство. И

молба за откриване на производство по несъстоятелност по реда на този закон.

Несъстоятелността на физическите лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, следва да бъде регулирана по различен начин. Тези субекти са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023, а транспонирането на тази директива е предвидено чрез законодателните промени в Търговския закон. Към настоящия момент промените в Търговския закон все още не са приети и не са в сила, за да е възможно позоваването на тях.

обратно в ТЗ следва да се въведе ограничение за придобиване на търговско качество от лице, което е във висящо производство по ЗНФЛ, както и докато не бъде освободено от задълженията си по неудовлетворени вземания или дори за период от време след това. Подобно ограничение /в съответните времеви интервали/ би било удачно и за придобиване на качество на неограничено отговорен съдружник, респ. за участие в органи на капиталови дружества. Ако се въведе подобно ограничение вследствие на потребителска несъстоятелност, приключила с осребряване, при което са останали неудовлетворени кредитори, и за упражняване на определени професии /в съответните специални закони/, следва да се предвиди период от време, с изтичането на който лицето би възстановило автоматически правата си. В противен случай длъжниците биха били обезкуражени да прибягват до производство по ЗНФЛ, а то може да започне само по тяхно искане.

5. На пето място, субектният обхват на законопроекта повдига въпроси.

Действително, смисълът е в този обхват да попадат лица, които не са занимават с търговска, предприемаческа или друга професионална дейност. Освен по-голяма редакционна прецизност /съгласуваност при формулиране на изключенията с терминологията на законопроекта, въвеждащ Директива (ЕС) 2019/1023 или използване на някои от хипотезите на чл. 2 ТЗ за очертаване на изключенията от приложното поле на ЗНФЛ/ са поставя принципният въпрос дали не следва да бъдат изключени и други лица поради връзката им с търговска дейност. Това са, първо, неограничено отговорни съдружници, и второ, лица, обезпечаващи задължения на търговци.

Неприети.

5. Несъстоятелността на лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, следва да бъде регулирана по различен начин. Тези субекти са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023. В проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г., се съдържа легална дефиниция на понятието „предприемач“ – това е физическо лице, упражняващо стопанска дейност, занаят или свободна професия, доколкото неговото предприятие по предмет и обем не изисква воденето на делата по търговски начин (чл.760а). Разпоредбата не включва изрично физическите лица, осъществяващи търговска дейност, тъй като действащият ТЗ (чл. 56 и сл.) вече е уредил едноличния търговец – това е физическо лице, упражняващо търговска дейност. Като съобразява действащите разпоредби на Търговския закон и подготвените законодателните

		6. Търпи сериозни възражения и включването на вземания обезпечени с реално обезпечение, дадено от длъжника, в обхвата на производството. Това разрешение има своето оправдание в търговската несъстоятелност, както и при несъстоятелност, свързана с друга професионална дейност, защото продължаването на дейността при оздравителен план /още повече при план за стабилизация/ изисква облекчаване на цялото дългово бреме, част от което са и обезпечените задължения. При потребителската несъстоятелност подобна необходимост няма. Нещо повече, ако се възприеме редуциране на обезпечените вземания и особено при план за погасяване, това би обезсмислило реалните обезпечения и оскъпило финансирането на физически лица – потребители. При изключване на обектите на обезпечени вземания от т.нар. маса на несъстоятелността, т. е. от имуществото, което се засяга от производството, към удовлетворяването им може да се подходи по различен начин. Във всички случаи обаче кредиторът не следва да бъде лишен от удовлетворяването, което би получил, ако обезпечението е реализирано. Така че ЗНФЛ следва да предвиди най-малкото, че обезпечените кредитори реализират обезпечението си извън производството по ЗНФЛ – нито искиви дела /ако има такива/, нито изпълнителни производства следва да се спират и прекратяват. Ако обезпеченият	Неприети.	промени, внесени за разглеждане от Народното събрание, законопроектът за несъстоятелност на физическите лица не въвежда нови, собствени дефиниции на тези понятия, а синхронизира използването им от ТЗ. Несъстоятелността на неограничено отговорните съдружници и упражняващите търговка дейност еднолични търговци е подчинена на режима в ТЗ. За да се постигне яснота, в чл. 2 ще бъде направено уточнение, че законът не се прилага по отношение на физическите лица, които упражняват търговска дейност като еднолични търговци. 6. Длъжникът може да е поел задължение да отговаря за задълженията на трети лица, като предостави на кредиторите реално обезпечение – ипотека или залог върху свое имущество. Така поетите задължения представляват задължения на длъжника, макар ограничени до размера на предоставеното обезпечение, поради което вземанията, обезпечени със залог или ипотека върху имущество на длъжника могат да бъдат предявени в производството по несъстоятелност, а обектите на обезпечени вземания не следва да бъдат изключени от масата на несъстоятелността.
--	--	--	-----------	---

	кредитор получи пълно удовлетворяване при реализация на обезпечението, остатъкът се влива в масата по ЗНФЛ. Ако кредиторът не бъде удовлетворен изцяло, следва да се предвиди възможност да участва в производството по ЗНФЛ като непривилегировани кредитор за дължимия остатък. 7. Липсва достатъчно подробна уредба относно правното положение на длъжника, докато трае изпълнението на плана за погасяване, респ. осребряването на имуществото. Същевременно част от ограниченията, предвидени в чл. 66, ал. 4 са прекалени и засягат личността на длъжника – т. 4 и т. 5 – даването на предварително съгласие при упражняване правото на труд и правото на установяване би повдигнало сериозни проблеми със засягане на съответните права и свободи. Затова е за предпочитане за тези случаи да се предвиди само предварително уведомяване. 8. Въпреки значителния паралелизъм с част IV ТЗ, систематиката на законопроекта не следва далече по-логически подредената систематика на част IV ТЗ. Несполучливи са и заглавията на разпоредбите. Посочените по-долу примери са само илюстративни, а не изчерпателни: - заглавието на раздел първи „Основни разпоредби“ е по-логично да бъде „Общи разпоредби“, както е общоприето; - заглавието на чл. 7 „Добросъвестност“ придава различно значение на термина в сравнения с по-основополагащото му значение по чл. 4 и чл. 9 като основополагаща предпоставка за развитие на производството; - предпоставките за откриване на производство не са уредени в няколко последователни разпоредби, а са разпилени на различни места, като освен че е неоправдано това води и до повторения – чл. 1, т. 1, чл. 2, чл. 8, и чл. 33 /тази разпоредба отново ги преповтаря – по отношение на добросъвестността чрез препращане/, а това е съществен недостатък.	Частично приети. Неприети.	7. Ограниченията, предвидени в чл. 66, ал. 4, т. 4 и 5 са преразгледани. Законопроектът ще предвиди, че длъжникът уведомява синдика при промяна на осъществяваната от него трудова дейност и заетост, както и при промяна на адреса по местоживее в 3-дневен срок от настъпването на промяната. 8. Строежът, групирането и формулирането на разпоредбите на законопроекта са съобразени с изискванията на Закона за нормативните актове и Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове. Използването на „Основни разпоредби“ като заглавие на раздел I ограничава структурираните норми от раздел „Основни принципи“, като и двата раздела са част от глава „Общи положения“. Понятието „Основни разпоредби“ се използва и в други закони от действащото законодателство.
--	---	--	---

	9. Редица конкретни разрешения и пропуски да се предвидят конкретни разпоредби повдигат въпроси. Изброяването е само примерно. Изглежда задължително към молбата за откриване на производството длъжникът да представи план за погасяване /това разрешение има основание/ - чл. 34, ал. 1, т. 7, а същевременно легитимирани да предлагат план са и синдик, и колегиално кредитори /с поне 1/3 от приетите вземания/. Легитимацията на синдик, кредитори и персонал да предлагат оздравителен план по ТЗ е оправдана доколкото длъжникът, когато иска откриване на производството, съвсем не е длъжен да предлага и оздравителен план. Идеята да могат да се предлагат конкуриращи се оздравителни планове наред с този на длъжника, чието предлагане е задължително, би усложнило, а и забавило твърде много производството. При задължение на длъжника да предложи план следва само да се даде възможност на същия да коригира плана с оглед на предявените вземания и доклад на управителя относно плана, какъвто доклад е разумно да се изисква /както е при стабилизация на търговец – чл. 783, ал. 3, т. 4 ТЗ/. Правилно ЗНФЛ не създава специални правила за недействителност на сделки и действия подобни на чл. 646 и чл. 647 ТЗ, тъй като това би усложнило производството изключително много. Същевременно обаче е неоправдано да не се държи сметка за възможни искове по чл. 135 ЗЗД срещу длъжника, както и предприети действия по ДОПК спрямо него, вкл. и по чл. 216 ДОПК. Необходимо е да бъде съобразено посредством изрични разпоредби въздействието на производства по чл. 135 ЗЗД и по ДОПК по отношение на производството ЗНФЛ. 10. Значителната промяна, внесена със ЗНФЛ, изисква по-дълъг период от време за подготовка за прилагане на закона.	Неприети. Неприети.	9. Предложената в законопроекта възможност за предлагане на план за погасяване както от длъжника, така и от синдик и кредиторите, има своето основание – постигането на договореност с кредиторите относно начина на изпълнение на задълженията на длъжника. Тази договореност минава през съгласие на кредиторите, които вместо многобройни и многократни корекции на предложението на длъжника, биха могли да представят изцяло нов проект на план и същият да бъде приет от длъжника. По този начин се цели ефективност и бързина в удовлетворяването на вземанията на кредиторите на несъстоятелността. Съгласно чл. 9, ал. 1 от законопроекта, добросъвестен е длъжникът, който поема задължения съобразно своето имуществено състояние и доходи и който със своите действия не уврежда умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите си. Така очертаната хипотеза изключва възможността за образуване на производство поради липса на добросъвестност. В случай, че с влязло в сила решение са обявени за недействителни спрямо кредитор действията, с които длъжникът го уврежда при условията на чл. 135 ЗЗД, е налице увреждане на интересите на кредитора по смисъла на чл. 9, ал. 1. В чл. 9, ал. 2, т. 3 е уредена и хипотеза, в която длъжникът е извършил нарушение на задължение за деклариране на доходи или имущество, която също го определя като недобросъвестен и е пречка за образуване на производството. Образуването на съдебно производство или производство по ДОПК не следва да бъде определяно като обстоятелство, обуславящо недобросъвестност, доколкото все още няма влязъл в сила съдебен или административен акт за установяването му. 10. Мотивите на законопроекта съдържат подробни аргументи относно необходимостта от своевременно приемане на законопроекта, а влизането му в сила е подчинено на общите правила.
--	---	-----------------------------------	---

6.	Българска национална асоциация Активни потребители (чрез електронна поща)	1. Главното ни притеснение е, че предвидените правила и процедури са твърде сложни и тромави. За един среднестатистически гражданин би изисквало много усилия, за да се подготви и подаде молба, без да има адвокатска подкрепа. А тя е още един допълнителен разход, който ще трябва да покрие. Препоръчваме да се опростят условията за подаване на молба за откриване на производството. Според нас не е необходимо да се вменява на длъжника да прави опис на цялото си имущество и да декларира кредиторите, съдебните и изпълнителните производства. Добре е да се предвиди процедура по редактиране или допълване на представените планове, както и подходящ срок за направата на тези редакции. 2. Следва да се обсъди необходимостта от разширяване на кръга на лицата, които да се ползват от правото да започнат процедура за обявяване в несъстоятелност – да се включат лицата, упражняващи свободна професия, стопанска дейност и занаяти, както са били включвани в предходни законопроекти за несъстоятелност на физическите лица.	Частично приети. Неприети.	1. Законопроектът ще бъде съобразен с основателните препоръки и предложения за облекчаване на производството. Вместо множество декларации, като приложения на молбата за откриване на производството п несъстоятелност, длъжникът ще подаде само една декларация по образец (чл. 34, ал. 2, т. 1), който ще бъде приложение към закона. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелствата. В чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. Когато съдът има служебен достъп до определени регистри – например регистър на населението - НБД „Население“, Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, електронни служебни свидетелства за съдимост и други (чл. 385 ЗСВ), не следва да се изисква от длъжника да представя официални документи или справки от такива регистри. Значително ще бъде опростена и процедурата за приемане и утвърждаване на плана за погасяване. В хода на обществените консултации е съобразено предложение за опростяване на формалностите в тази процедура, с оглед на което разпоредбите на глава четвърта са значително опростени. 2. Несъстоятелността на лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, следва да бъде регулирана по различен начин. Тези субекти са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023. В проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г., се съдържа легална
------------------	---	--	--	--

				дефиниция на понятието „предприемач“ – това е физическо лице, упражняващо стопанска дейност, занаят или свободна професия, доколкото неговото предприятие по предмет и обем не изисква воденето на делата по търговски начин (чл.760а). Като стопански субекти, лицата, упражняващи свободна професия, стопанска дейност и занаяти, извършват определена дейност и влизат в отношение с различни контрагенти, наемат работници и служители, имат свое предприятие, чрез което осъществяват дейността си. Тази дейност е подобна на дейността на едноличния търговец и затова правната уредба на несъстоятелността на физическите лица - предприемачи, е предвиден в Търговския закон. В търговската несъстоятелност се търси се възможност за продължаване на дейността чрез стабилизация (преструктуриране), оздравяване, включително за възстановяване на правото да се извършва тази дейност след края на производството, възможности за преструктуриране. Подобни възможности са неприложими за физическите лица, които не са стопански субекти и затова производствата по несъстоятелност трябва да бъдат различни.
		3. Възможна редакция на чл. 9, ал. 2, т. – да се допълни или да се създаде друга точка със следния текст: „освен когато това положение не е настъпило след неблагоприятно събитие извън предвижданията и контрола на физическото лице“ или друг подобен текст.	Приети.	3. Разпоредбата на чл. 9 се допълва с ал. 5, съгласно която при преценка на обстоятелствата по ал. 2 се вземат предвид причините за тяхното настъпване, включително дали са настъпили поради непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер.
		4. Според нас разпоредбата на чл. 15 би имала възпиращо действие към лицата, желаещи да започнат тази процедура, дори да имат основание, но да са несигурни в правата. Предлагаме да отпадне.	Частично приети.	4. Разпоредбата на чл. 15, ал. 1 се прецизира, като се предвижда допълнително условие за отговорността за вреди на длъжника - „ако е действал умишлено или с груба небрежност“.
		5. За един длъжник, чиито задължения покриват единствено минималния праг, възнаграждението на синдика ще оскъпи процедурата с близо 50 %, а ако към това се добави възнаграждение от стойността на осребреното имущество, дори ще надхвърли този	Неприети.	5. Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разноските. Разноските следва да са минимални и поради това не се предвижда възможност заплащане на ежемесечно

процент. Според нас ще е по-добре да се диференцират различни режими спрямо размера на задълженията – да се определи твърда сума при осъществяване на работата на синдика, а допълнителното възнаграждение от 5 % да е дължимо само от длъжници с общ размер на задълженията до 30 000 лв.

6. Разпоредбата на чл. 75, ал. 2, в частта относно възбрана върху корабите на длъжника е ненужна. В чл. 9, ал. 2, т. 3 има едно ненужно „не“, а в заглавието на чл. 12 липсва буква.

Приети.

възнаграждение на синдика, каквото е предвидено в Търговския закон. Синдикът има право на еднократно възнаграждение за конкретно извършени от него действия във връзка с производството, в размер на една минимална работна заплата, а в случай на осребряване на масата на несъстоятелността – на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество. Когато работата на синдика в производството продължава повече от 12 месеца, той има право на допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата

Същевременно, следва да се отчита необходимостта от заплащане на труда на синдиките, който независимо от стойността на имуществото или задълженията на длъжника, е длъжен да извърши всички правни и фактически действия в пълен обем: упражнява контрол върху сделките на длъжника, издирва и уточнява имуществото на длъжника, прави искания за прекратяване на договори, по които е страна длъжникът; участва в производствата по делата на длъжника; събира паричните вземания на длъжника; уточнява кредиторите на длъжника и проверява техните вземания; предлага план за погасяване на задълженията на длъжника; осребрява имуществото от масата на несъстоятелността; извършва други предвидени от закона или възложени от съда действия.

Важно е да се отбележи още, че длъжникът избира сам дали да иска откриването на производството по несъстоятелност. Това предполага, че е преценил необходимостта и разходите от такова производство, като се отчитат дължимите съдебни разноски в други висящи съдебни и изпълнителни производства срещу него, разходи за защита по извънсъдебни споразумения и т.н., които вероятно надхвърлят разноските в едно производство по несъстоятелност.

6. Разпоредбите на чл. 75, ал. 2, чл. 9, ал. 2, т. 3 и чл. 12 са редактирани в съответствие с направеното предложение.

7.	Сдружение за отговорно управление на вземания (чрез деловодство)	1. Нарушен е принципът на равнопоставеност на страните в едно производство. 1.1. Производството се открива единствено по молба на длъжника, добросъвестният длъжник е поставен в привилегирована позиция спрямо длъжниците юридически лица и еднолични търговци. 1.2. Не става ясно защо се налага създаването на отделно производство, тъй като Директива (ЕС) 2019/1023 се прилага единствено по отношение на физическите лица, които са предприемачи. Отделно от изложеното, за защита на физическите лица в Република България бе въведен правния институт на абсолютната давност по чл. 112 от Закона за задълженията и договорите, който в симбиоза с правния институт на „несеквестрируемостта на имуществото“ и императивните правила в изпълнителния процес дават необходимата правна сигурност за интересите на длъжника. 1.3. Не е предвидена никаква санкция за длъжника, в случай че молбата по чл. 34 или приложенията към нея не съдържат пълна и точна информация, както и неверни данни.	Неприети. Неприети. Неприети.	1.1. Законът за несъстоятелност на физическите лица има за цел да облекчи положението на длъжници, които са във финансови затруднения поради независещи от тях причини. Право да искат откриване на производството имат само добросъвестните длъжници, които поемат задължения съобразно своето имуществено състояние и доходи и със своите действия не увреждат умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите. Законът им предоставя възможност в едно производство да отговорят на претенциите на всички свои кредитори, а при определени условия и да искат освобождаване от задълженията, които са останали непогасени в производството по несъстоятелност. Започването и приключването на производството зависят изцяло от добросъвестния длъжник, който може да получи ползите от него. Кредиторите нямат правен интерес да искат откриване на това производство, защото те разполагат с предвидените от закона производства за индивидуално удовлетворяване на вземанията си. Такава възможност е предвидена и в законодателството на други държави, включително членки на Съюза. 1.2. Необходимостта от приемането на законопроекта е подробно обоснована в мотивите към него. 1.3. Неоснователни са бележките, че законопроектът не предвижда санкции за длъжника, ако молбата или приложенията към нея съдържат непълна или невярна информация. Съгласно чл. 15, ал. 1 ако длъжникът
----	--	---	--	---

1.4. Необяснимо е защо на кредиторите е отнета възможността за участие в първата фаза при разглеждане на молбата за откриване на производството, да сочат доказателства във връзка с преценката относно условията за откриване - дали длъжникът отговаря на изискването за добросъвестност, за наличие на достатъчно имущество. Като допълнение, процесуалните норми за уведомяване на кредиторите не съответстват на европейските стандарти и изисквания.

Съгласно чл. 37, ал. 1, съдът констатира дали са налице условията за откриване на производство, без участие на кредиторите и сам определя първоначалната издръжка на длъжника и семейството му.

Не става ясно дали кредиторите изобщо имат възможност да обжалват решението за откриване на производство по несъстоятелност, след като те не са конституирани като страни в производството. Липсва възможност за обжалване на решението и от трети лица, които имат публичноправни, обезпечени или съдебно признати вземания.

Приети.

подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност, като знае, че няма основание за това, той дължи обезщетение на кредиторите за претърпените във връзка с производството имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Разпоредбата на чл. 34, ал. 2, т. 1 ще предвиди представяне на декларация по образец относно всички обстоятелства, които са от значение за проверката на допустимостта на молбата, която ще съдържа и изявление, че лицето съзнава отговорността за деклариране на неверни обстоятелства и предвидената в закона имуществена отговорност за вреди.

1.4. За разлика от чл. 38, ал. 3, който допуска обжалване на решението за отхвърляне на молбата за откриване на производство по несъстоятелност само от длъжника, разпоредбата на чл. 35, ал. 3 не съдържа такова ограничение. Концептуално е разбирането, че производството по несъстоятелност следва да бъде достъпно само за добросъвестни длъжници и съдът служебно следи за наличието на добросъвестност, а кредиторите следва да имат възможност да се защитават и да сочат обстоятелства, които са пречка за образуване или продължаване на производството. В съответствие с това разбиране, в чл. 35, ал. 4 ще бъде предвидена възможност за кредиторите, които имат вземане, предявено в образувано съдебно производство или установено с влязло в сила съдебно решение или с влязъл в сила акт за публичноправно задължение, или вземане, обезпечено със залог или ипотека върху имущество на длъжника, да възразят писмено срещу молбата на длъжника в 14-дневен срок от публикуването ѝ, като представят доказателства с възразението. Също така, разпоредбата на чл. 37, ал. 3 е съответно редактирана и допуска възможност за обжалване на решението за откриване на производство по несъстоятелност от тези кредитори. В допълнение се предвижда и разпоредба, съгласно която всеки кредитор на несъстоятелността може да иска от съда прекратяване на производството, като представи

1.5. Молбата за откриване на производството не се изпраща с нарочни уведомления до известните кредитори на длъжника, за да могат те да направят възражения за наличието на предпоставките по чл. 33.

Неприети.

доказателства за настъпване на основание по чл. 9, ал. 2 за недобросъвестност на длъжника.

За да се ограничат възможните неблагоприятни последици върху правата на кредиторите, законопроектът предвижда редица условия за допустимост на производството по несъстоятелност - длъжникът да е добросъвестен, да има достатъчно имущество, за да покрие съдебните разноски и да удовлетвори кредиторите и други. В търсене на баланса, законопроектът предлага производството по несъстоятелност да бъде възможност, която се ползва по изключение, а не общо правило.

1.5. Законопроектът предвижда в редица случаи обявяване и съобщаване на определени актове с чрез вписване или обявяване в регистъра на несъстоятелност. Съгласно чл. 35, ал. 1 молбата за откриване на производството по несъстоятелност се публикува в регистъра по несъстоятелност. Ако се предвиди изискване посочените в молбата кредитори да бъдат персонално уведомени за производството по реда на ГПК, ще бъде налице неравнопоставеност и засягане на правата на останалите кредитори, които не са посочени в молбата или чиито адреси не са известни. Изискването за уведомяване на всеки кредитор по реда на ГПК ще доведе и до различна продължителност на срока за разглеждане на възраженията, за обжалване и разглеждане на жалби през продължителен период от време. Не може да се изключи рискът от злоупотреби – укриване на кредиторите при получаване на съобщение за постъпилата молба или постановен акт, оспорване на постановените актове в производството чрез твърдения за неучастие поради нередовно уведомяване/съобщаване. Реален е рискът от и прекомерно забавяне на процеса до уточняване на първоначалния кръг на кредиторите. Немислими са последици, в които се иска отмяна на решение в производството по несъстоятелност поради ненадлежно участие на някоя от страните.

		2. Разпоредбите на чл. 8, ал. 1 – 3 са неясни и лишени от практическо приложение. Изискването за наличие на задължение над 10 минимални работни заплати, неизпълнено в рамките на 6 месеца, е неразумно нисък праг. Изискването имуществото на длъжника да е достатъчно, за да покрие всички парични задължения на длъжника, е обективно неприложимо. Почти никога длъжникът не притежава имущество, достатъчно да покрие всичките му задължения, особено ако теса разсрочени за дълъг период от време. Критерий за ликвидност в икономическата теория е винаги състоянието на длъжника да покрие краткосрочните си задължения, които са изискуеми или със срок на погасяване до 1 година.	Частично приети.	2. Законопроектът предлага като обективен критерий за неплатежоспособност сума на задълженията над 10 минимални работни заплати (сумата към момента възлиза на 7 100 лв). Това е съобразено със средния осигурителен доход за страната за шест месеца, по данни на НОИ към м. юли, тази година. ($1\,292 * 6 \text{ мес} = 7\,752 \text{ лв.}$). Законът съобразява средните доходи за страната, от които ако длъжникът бъде лишен за 6 месеца, може да изпадне в състояние на неплатежоспособност. Целта е да се обхванат масовите случаи, а не изключенията. Отпада разпоредбата на чл. 8, ал. 3 от законопроекта, която предвижда, че неплатежоспособността се предполага, ако имуществото на длъжника не е достатъчно, за да покрие всичките му парични задължения.
8.	Асоциация за управление на вземания (чрез деловодство)	1. Относно предпоставките за откриване на производство по несъстоятелност 1.1. Разпоредбата на чл. 5, ал. 3 от законопроекта не е достатъчно прецизна. Необходимо е да се въведе количествен критерий относно понятието „достатъчно за частично погасяване“. 1.2. Дефиницията за неплатежоспособност е с много нисък праг и не съответства на икономическата действителност в страната. Сумата от 10 минимални работни заплати е твърде нисък праг на задължнялост, а изискването по чл. 8, ал. 3 имуществото на длъжника да е достатъчно да покрие всичките му задължения не е реалистично. Предлагаме критериите да бъдат коригирани, както следва: - невъзможност на длъжника в продължение на 1 година или повече да изпълни или предоговори едно	Приети. Частично приети.	1.1. Създава се разпоредба в чл. 10, ал. 2, съгласно която за частично удовлетворяване ще се счита пълното удовлетворяване дължимите обезпечени вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1 и на поне 10 на сто от общия размер на останалите вземания. Ако няма дължими вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1, за частично удовлетворяване се счита удовлетворяването на поне 30 на сто от общия размер всички вземания. 1.2. Законопроектът предлага като обективен критерий за неплатежоспособност сума на задълженията над 10 минимални работни заплати (сумата към момента възлиза на 7 100 лв). Това е съобразено със средния осигурителен доход за страната за шест месеца, по данни на НОИ към м. юли, тази година. ($1\,292 * 6 \text{ мес} = 7\,752 \text{ лв.}$). Законът съобразява средните доходи за страната, от които ако длъжникът бъде лишен за 6 месеца, може да изпадне в състояние на неплатежоспособност. Целта е да се обхванат масовите случаи, а не изключенията. Според законодателството на някои държави, за откриване на производството по несъстоятелност дори не е необходимо да е реално

	или повече изискуеми парични задължения на обща стойност над 20 минимални работни заплати, и - имуществото му да не е достатъчно да покрие всичките му краткосрочни задължения. 1.3. Подкрепяме предложението процедурата да се прилага единствено по отношение на добросъвестните длъжници. Считаме, че дефиницията за „добросъвестен длъжник“ следва да се допълни - със своите „или бездействия“ не уврежда умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите си и „не създава опасност интересите им да бъдат увредени“. 1.4. Възникват редица въпроси във връзка с прилагането на чл. 10 относно това как ще се прецени „първото дължимо вземане по реда на чл. 17, ал. 1, кое вземане ще се счита за първо, ако длъжникът има няколко обезпечени вземания с едно и също обезпечени и др. Как ще се реализира и другата хипотеза – съразмерно удовлетворяване на всички вземания от съответен ред. 1.5. Считаме, че непосочването на кредитор в списъка на кредиторите, приложен към молбата, трябва да е обвързано с негативни за длъжника последици, например да се приеме като основание за	Неприети. Приети. Частично приети.	настъпила неплатежеспособност, а е достатъчно да е предстояща. Разпоредбата на чл. 8, ал. 3 от законопроекта, която предвижда, че неплатежеспособността се предполага, ако имуществото на длъжника не е достатъчно, за да покрие всичките му парични задължения, следва да бъде премахната. 1.3. Законопроектът е подложен на критика относно многобройните хипотези, които изключват добросъвестността на длъжника и препятстват упражняването на правото да се иска откриване на производство по несъстоятелност. Световната банка препоръчва стесняване на приложното поле на презумпциите за недобросъвестен длъжник. В чл. 9, ал. 1 е възприета дефиниция на добросъвестен длъжник, която е противоположна по съдържание на разпоредбата на чл. 135, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите. В случай че кредиторът има основание да иска обявяването за недействителни спрямо него действията, с които длъжникът го уврежда, налице е поведение на длъжника, което следва да бъде санкционирано като недобросъвестно. Концептуално е разбирането, че е необходимо реално настъпило увреждане, а не само опасност от увреждане на интересите на кредиторите. 1.4. Създава се разпоредба в чл. 10, ал. 2, съгласно която за частично удовлетворяване ще се счита пълното удовлетворяване дължимите обезпечени вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1 и на поне 10 на сто от общия размер на останалите вземания. Ако няма дължими вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1, за частично удовлетворяване се счита удовлетворяването на поне 30 на сто от общия размер всички вземания. 1.5. Разпоредбата на чл. 34, ал. 2, т. 1 ще предвиди представяне на декларация по образец относно всички обстоятелства, които са от значение за проверката на допустимостта на молбата, която ще съдържа и изявление, че лицето съзнава отговорността за
--	--	---	---

	недобросъвестност и същият да бъде лишен от възможността да се ползва от производството. 2. Относно правата на кредиторите в производството по несъстоятелност 2.1. Считаме, че уведомяването на кредиторите, които са известни на длъжника, би следвало да става не посредством обявяване на молбата и решението за откриване на производството по несъстоятелност, а посредством уведомяване по реда на ГПК. Ежедневното търсене в регистъра на огромен брой физически лица длъжници от финансовите институции е трудоемко, непосилно и на практика невъзможно. Не трябва да се пропускат хипотези, в които кредитори са други физически лица, които често нямат нито възможност да следят регистри. 3. Относно ограниченията и последиците, произтичащи от несъстоятелността 3.1. Най-същественият недостатък на законопроекта е, че за длъжника, изпаднал в несъстоятелност, няма предвидени никакви ограничителни мерки или последствия след това. В този смисъл следва да се обсъди въпросът колко пъти едно физическо лице може да иска обявяване в несъстоятелност и опрощаване на задължения и дали предходно	Неприети. Приети.	деклариране на неверни обстоятелства и предвидената в закона имуществена отговорност за вреди. В тази декларация ще бъде включен и списъкът на кредиторите с посочване на имената и адресите, вземанията по основание, стойност, обезпечения. 2.1. Законопроектът предвижда в редица случаи обявяване и съобщаване на определени актове с чрез вписване или обявяване в регистъра на несъстоятелност. Съгласно чл. 35, ал. 1 молбата за откриване на производството по несъстоятелност се публикува в регистъра по несъстоятелност. Ако се предвиди изискване посочените в молбата кредитори да бъдат персонално уведомени за производството по реда на ГПК, ще бъде налице неравнопоставеност и засягане на правата на останалите кредитори, които не са посочени в молбата или чиито адреси не са известни. Изискването за уведомяване на всеки кредитор по реда на ГПК ще доведе и до различна продължителност на срока за разглеждане на възраженията, за обжалване и разглеждане на жалби през продължителен период от време. Не може да се изключи рискът от злоупотреби – укриване на кредиторите при получаване на съобщение за постъпилата молба или постановен акт, оспорване на постановените актове в производството чрез твърдения за неучастие поради нередовно уведомяване/съобщаване. Реален е рискът от и прекомерно забавяне на процеса до уточняване на първоначалния кръг на кредиторите. Немислими са последици, в които се иска отмяна на решение в производството по несъстоятелност поради ненадлежно участие на някоя от страните. 3.1. С допълнение на чл. 33, т. 5 като условие за допустимост на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, ще бъде предвидено изискването длъжникът да не е подавал молба за откриване на производство по несъстоятелност по реда на този закон.
--	---	---------------------------------	--

		обявяване в несъстоятелност не е индикация за системност в поведението по поемане на задължения, които не може да изплаща, както и липса на базова финансова дисциплина, което не следва да се толерира. 3.2. В много правни системи са предвидени ограничения в последващата дейност на физическото лице, като забрана за упражняване на определени професии, забрана за извършване на търговска и стопанска дейност, забрана за заемане на управленски, ръководни и мениджърски постове, за заемане на държавна служба и др. Приключилото производство по несъстоятелност влияе пряко на кредитния рейтинг на длъжника и той няма право да взема кредити над определена сума. В същото време предложеният законопроект не прибегва до нито една от посочените в директивата възможности за дерогации, като не урежда нито по-дълги срокове, нито безсрочно лишаване от възможността за заемане на определени длъжности, нито нарочен регистър на лицата, които са били обявени за неплатежоспособни.	Неприети.	3.2. Длъжникът е принуден да понася редица ограничения в хода на производството по несъстоятелност и след него. С откриване на производството по несъстоятелност длъжникът е принуден да търпи редица ограничения: не може да сключва нови сделки на управление и разпореждане с имуществото си, както и да извършва плащания без разрешение на синдика, а до назначаването на синдика – без разрешение на съда (чл. 39, ал. 1). В случай на изпълнение на одобрен план за погасяване, длъжникът следва да понася и предвидените в чл. 66, ал. 4 и 5 ограничения - може само след предварителното съгласие на синдика да сключва сделки за разпореждане със своето имущество, да закрива и открива банкови и други сметки за безналични разплащания, да сключва сделки и действия, които не са необходими за задоволяване на жизнените потребности на него и на членовете на семейството му и други. За да бъде възможно погасяването на задълженията за удовлетворяване на вземанията след откриване на производството по несъстоятелност, при условията на чл. 100 или чл. 101, наред с всички други условия и срокове, цялото секветируемо имущество на длъжника трябва да е послужило за удовлетворяване на кредиторите. Всички тези сериозни ограничения поставят на действително изпитание и проверка добросъвестния длъжник. Законопроектът е съобразил редица възможности за дерогации на правилата на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за
--	--	--	------------------	---

				изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността), които дерогации са съвместими с концептуалното разбиране за правната уредба на производството по несъстоятелност у нас, като например по член 23, параграф 1 – 2, параграф 4, б. „а“ – „е“ и др. Законопроектът не урежда последиците от обявяването на неплатежоспособност или несъстоятелност на длъжника по отношение на условията за участието му в гражданския оборот, тъй като тези въпроси подлежат на уредба от други нормативни актове, след анализ на необходимостта от тях.
9.	Гражданска платформа Изправи се.БГ (чрез електронна поща)	1. В Допълнителните разпоредби на законопроекта не са дадени определения, какво означава търговска дейност и стопанска дейност, и по какво се различават. В мотивите към него не са обяснени основанията на Министерството на правосъдието, защо физическите лица посочени в чл. 2 от него са извън обхвата му. Ние предлагаме производството по несъстоятелност да се прилага за всички сделки на физическите лица, сключени за лично потребление или във връзка с упражняването на свободна професия или за друга разрешена от закона самостоятелна професионална дейност, включително и за лицата по чл. 2 от Търговския закон.	Неприети.	1. Несъстоятелността на лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, следва да бъде регулирана по различен начин. Тези субекти са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023. В проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г., се съдържа легална дефиниция на понятието „предприемач“ – това е физическо лице, упражняващо стопанска дейност, занаят или свободна професия, доколкото неговото предприятие по предмет и обем не изисква воденето на делата по търговски начин (чл.760а). Като стопански субекти, лицата, упражняващи свободна професия, стопанска дейност и занаяти, извършват определена дейност и влизат в отношение с различни контрагенти, наемат работници и служители, имат свое предприятие, чрез което осъществяват дейността си. Тази дейност е подобна на дейността на едноличния търговец и затова правната уредба на несъстоятелността на физическите лица - предприемачи, е предвиден в Търговския закон. В търговската несъстоятелност се търси се възможност за продължаване на дейността чрез стабилизация (реструктуриране), оздравяване, включително за възстановяване на правото да се извършва тази дейност

		2. В чл. 3 от представения законопроект се въвежда един от основните принципи на производството, но на преден план са изведени интересите на кредиторите и справедливото им удовлетворяване, без дори да се търси баланс между тях. По този начин не се постига основната цел на производството да се даде втори шанс на добросъвестните длъжници за опрощаване на техните задължения. 3. Предлагаме в глава Първа раздел II „Основни принципи“ да има член от законопроекта, в който да се посочат основните принципи на основание, на които ще се провежда производството по несъстоятелност на физическите лица, като например - публичност, достъпност, добросъвестност, предвидимост, бързина, ефективност, зачитане на правото на труд на длъжника и достоен живот и други. 4. Не сме съгласни с предложения текст в чл.5 ал.3 от законопроекта, защото предварително за длъжника се въвежда дискриминационен признак за наличието на секвестрируемо имущество, за да се образува производство по закона. По този начин голяма част от добросъвестните граждани изобщо няма да могат да се ползват от производството и съответно възможността за опрощаване за задълженията им, като именно в него попадат и най-бедните и уязвими групи. Не се отчита и фактът, че добросъвестният длъжник може да започне работа в самото производство, да сключи план за погасяване и др.	Неприети. Неприети. Неприети.	след края на производството, възможности за реструктуриране. Подобни възможности са неприложими за физическите лица, които не са стопански субекти и затова производствата по несъстоятелност трябва да бъдат различни. 2. Бележката не съдържа предложение, а изявление с оценъчен характер. Не може да бъде направен формален извод за постигането на целта на закона от изброяването на факти в определен ред, без да се отчита цялостната му концепция. 3. Законопроектът урежда основните принципи, които предопределят неговото съдържание и чрез които се постигат целите му. Формалното изброяване на определени понятия е неоправдано, ако същите нямат определено от закона съдържание и отношение към правната уредба по същество. 4. Законопроектът предвижда длъжникът да има имущество като условие за откриване на производството по несъстоятелност, с оглед на възможността да предложи удовлетворяване на кредиторите. Същевременно, предвидена е защита и на лицата, които нямат секвестрируемо имущество или същото е недостатъчно за покриване на началните разноски и за частично удовлетворяване на кредиторите - с решението по чл. 38 съдът следва да обяви факта на неплатежоспособност. Длъжниците, които няма секвестрируемо имущество също могат да поискат погасяване на неудовлетворените задължения посочени в приложения към молбата за откриване на производство по несъстоятелност списък на кредиторите, но след изтичането на по-дълъг срок.
--	--	---	--	---

		5. В чл. 8 не става ясно към кой момент следва да е изпълнено основанието на ал. 1. В мотивите към законопроекта няма обосновка как е определена долната граница от 10 минимални работни заплати. Считаме, че въвеждането на праг от 10 минимални работни заплати е твърде висок и изключва от възможност да получат спасение от дълговото бреме за много от хората с най-ниски доходи, които относително по-трудно биха натрупали задължения в размер на доходите си в някои случаи за две години за хора с увреждания или получаващи социални или минимални пенсии. 6. В чл. 9 се въвежда ново понятие, свързано с добросъвестността, а именно „добросъвестен длъжник“. По ал. 1, по принцип, гражданското право не се интересува от формите на вината, защото гражданската отговорност се обуславя от наличието на вина, а каква е нейната форма има значение за наказанието. 7. В чл. 9 ал.2 т. 2 в края на изречението е посочено като основание „активно търсене на работа“. Предлагаме в закона да бъде допълнено, по какъв начин това ще се установява от съда. По начина, по който е формулирана, точката напълно изключва възможността от текстовете на закона да се възползват лицата, които са пенсионирани и не упражняват трудова дейност.	Неприети. Неприети. Частично приети.	5. Срещу предложения размер на задълженията в чл. 8, ал. 1 се излагат основно възражения в обратния смисъл - че е твърде нисък. Законопроектът предлага като обективен критерий за неплатежоспособност сума на задълженията над 10 минимални работни заплати (сумата към момента възлиза на 7 100 лв). Това е съобразено със средния осигурителен доход за страната за шест месеца, по данни на НОИ към м. юли, тази година. (1 292 * 6 мес = 7 752 лв.). Законът съобразява средните доходи за страната, от които ако длъжникът бъде лишен за 6 месеца, може да изпадне в състояние на неплатежоспособност. Целта е да се обхванат масовите случаи, а не изключенията. Според законодателството на някои държави, за откриване на производството по несъстоятелност дори не е необходимо да е реално настъпила неплатежоспособност, а е достатъчно да е предстояща. 6. Бележката не съдържа предложение, а изявление с оценъчен характер. 7. Съгласно чл. 34, ал. 2, длъжникът прилага декларация за липсата на основания за недобросъвестност по чл. 9, ал. 2. Разпоредбата на чл. 9, ал. 2, т. 2 е допълнително редактирана, като нейното приложение се отнася само до длъжник, който е работоспособен. В чл. 35 се предвиждат допълнителни разпоредби във връзка с проверката на условията за откриване на производството, вкл. добросъвестността на длъжника. Съдът ще може да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 34, ал. 1 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път.
--	--	---	---	--

	8. В чл. 9 ал.2 т.3 не е посочено, по какъв начин ще се установява, че длъжникът е извършил / не е извършил нарушение	Неприети.	8. Съгласно чл. 34, ал. 2, длъжникът прилага декларация за липсата на основания за недобросъвестност по чл. 9, ал. 2, включително и по т. 3. В чл. 35 се предвиждат допълнителни разпоредби във връзка с проверката на условията за откриване на производството, вкл. добросъвестността на длъжника. Съдът ще може да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 34, ал. 1 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път.
	9. Голямо притеснение изразяваме относно функционирането на производството по отношение на чл. 9, ал. 2, т. 5, в който се посочва, че длъжникът не се счита за добросъвестен ако „през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност е поел задължение по договор за заем, договор за покупка на стоки и услуги или друг възмезден договор, който не е предназначен за задоволяване на негови или на членове на семейството, които издържа, основни жизнени потребности и когато това задължение е явно несъобразено с имуществото и доходите му. Определеният 5 годишен срок е прекалено дълъг период от време назад, като дори не може да се говори за предвидимост от страна на лицата. Не е отчетена динамиката и изобщо евентуален момент, в който лицето е започнало да има затруднения, като може да няма причинно-следствена връзка с финансовото му затруднение. Освен това нормата не изисква да има неизпълнение на задължението, а единствено задължението да е поето, в това число може да е било изплатено години преди	Частично приети.	9. Разпоредбата на чл. 9 се допълва с ал. 5, съгласно която при преценка на обстоятелствата по ал. 2 се вземат предвид причините за тяхното настъпване, включително дали са настъпили поради непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер.
	10. В чл. 10, ал. 2 на проекта се предвижда, че за частично удовлетворяване се счита плащането изцяло на първото дължимо вземане по реда на чл. 17, ал. 1 или съразмерното удовлетворяване на всички	Частично приети.	10. Създава се разпоредба в чл. 10, ал. 2, съгласно която за частично удовлетворяване ще се счита пълното удовлетворяване дължимите обезпечени вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1 и на поне 10 на сто от общия размер на

вземания от този ред. По този начин се обезсмисля изобщо завеждането на такава процедура, ако задължението произтича от едно единствено обременяващо обикновения гражданин задължение, каквото често е ипотечният кредит. Прави впечатление, че в чл. 17, ал. 1, т.1 в първи ред са предвидени вземания, обезпечени с ипотека, но в чл. 107, т. 1 вземанията, обезпечени с ипотека са изключени от възможността да бъдат погасени. Не става ясно, защо в законопроекта, който предлага възможност на добросъвестни лица за погасяване на задължения като краен резултат да бъдат изключени определени категории вземания, за които обаче може да се открие производство по несъстоятелност. Ако тази категория несправедливо ще бъде изцяло изключена от последиците на закона, няма смисъл изобщо да може да се открива производство, което ще товари допълнително длъжниците.

11. Чл. 14 предвижда, че разноси по несъстоятелността са: държавната такса, възнаграждението на синдика, разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата, определената издръжка на длъжника и неговото семейство, като длъжникът осигурява авансово плащане на разноските в производството. Освен предвиденото изискване за секвестрируемо имущество, което да покрива част от дълга, законът предвижда и изискване за длъжника да разполага с една значителна сума, която да отдели за започването на едно производство. Същевременно съществува парадокс между това, че той не е могъл да заплаща свои задължения в рамките на минимум 6 месеца, тоест не разполага с налични средства към онзи момент. Въведеното изискване прегражда възможността на длъжника да се ползва от процедурите, разписани в закона. Съгласно чл. 24, ал 1 на синдика му се дължи еднократно възнаграждение в размер на 1 минимална работна заплата за извършване на всяко едно от

останалите вземания. Ако няма дължими вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1, за частично удовлетворяване се счита удовлетворяването на поне 30 на сто от общия размер всички вземания.

Тъй като обезпечените вземания обикновено могат да бъдат изцяло удовлетворени в рамките на производство по индивидуално принудително изпълнение, необходимо е освен тях, да има възможност да бъдат удовлетворени частично и други вземания, следващи по ред.

Същевременно не следва да се поставят твърде завишени изисквания за удовлетворяване на голям дял от вземанията, за да е възможно освобождаване от задължения на по-голям кръг от неплатежоспособни длъжници.

Неприети.

11. В тази част от становището не се съдържа конкретно предложение.

Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разноските. Разноските следва да са минимални и поради това не се предвижда възможност заплащане на ежемесечно възнаграждение на синдика, каквото е предвидено в Търговския закон. Синдикът има право на еднократно възнаграждение за конкретно извършени от него действия във връзка с производството, в размер на една минимална работна заплата, а в случай на осребряване на масата на несъстоятелността – на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество. Когато работата на синдика в производството продължава повече от 12 месеца, той има право на допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата

Същевременно, следва да се отчита необходимостта от заплащане на труда на синдиките, който независимо от стойността на имуществото или задълженията на

следните действия: съставяне списък на приетите вземания, извършване на опис на имуществото и установяване на масата на несъстоятелността, изготвяне и предлагане на план за погасяване на задълженията, изготвяне на сметка за разпределение, като за всяко действие за осребряване на масата на несъстоятелността на осребреното имущество има право на възнаграждение в размер на 5%. Освен това има право на годишно възнаграждение в размер на една минимална заплата. За разлика от производството по несъстоятелност по Търговския закон, където по занятие търговците ежедневно сключват различен набор от сделки, физическите лица обикновено имат от един до няколко кредитора, освен това производството започва по инициатива на длъжника, който подава детайлна информация за своето имущество, задължения, кредитори и друга информация като физическо лице.

Така според нормата на чл. 24, ако длъжникът е имал дълг в размер на 10 000 лв., и е осребрено имущество на стойност 10 000 лв., синдикът може да получи за 1 година възнаграждение в размер на 4050 лв. при размер на минималната заплата 710 лв. Това считаме, че икономически е необосновано и натоварващо допълнително длъжниците.

12. Разпоредбата на чл. 15 въвежда отговорност на длъжника, който подаде молба, като знае, че няма основание за това да дължи обезщетение на кредиторите за претърпените във връзка с производството имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Същевременно молбата следва да е отхвърлена или производството да е прекратено. Предвид изложените ни опасения по-горе, законопроектът в своята цялост е изключително рестриктивен спрямо длъжниците. Изключването на определени категории вземания, каквито са обезпечените с ипотека, например, връщането назад в неоправдано дълг период от време и др. На

длъжника, е длъжен да извърши всички правни и фактически действия в пълен обем, за да постигнат целите на производството: упражнява контрол върху сделките на длъжника, издирва и уточнява имуществото на длъжника, прави искания за прекратяване на договори, по които е страна длъжникът; участва в производствата по делата на длъжника; събира паричните вземания на длъжника; уточнява кредиторите на длъжника и проверява техните вземания; предлага план за погасяване на задълженията на длъжника; осребрява имуществото от масата на несъстоятелността; извършва други предвидени от закона или възложени от съда действия.

Важно е да се отбележи още, че длъжникът избира сам дали да иска откриването на производството по несъстоятелност. Това предполага, че е преценил необходимостта и разходите от такова производство, като се отчитат дължимите съдебни разноси в други висящи съдебни и изпълнителни производства срещу него, разходи за защита по извънсъдебни споразумения и т.н., които вероятно надхвърлят разноските в едно производство по несъстоятелност.

Частично
приети.

12. Разпоредбата на чл. 15, ал. 1 се прецизира, като се предвижда допълнително условие за отговорността за вреди на длъжника - „ако е действал умишлено или с груба небрежност“.

	длъжниците отново се гледа като изначално недобросъвестни, като дори при неполучаване на коректна информация и при недобросъвестни кредитори, може да се наложи длъжникът да заплаща вреди, дори молбата им да е отхвърлена. 13. Неясен е и предизвиква объркване и текстът на чл. 18, ал. 1, според който с предявяването на вземане в производството по несъстоятелност, давността се прекъсва, като същевременно е посочено спира да тече докато трае производството, а според ал. 4 от прекратяването започва да тече нова давност по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите. 14. Считаме, че първото събрание на кредиторите (чл. 19) е излишно за подобно производство, още повече, че започва по инициатива на длъжника. След подадената молба от длъжника и нейната проверка, съдът може да назначи синдик. Например, ако в страната бъдат заведени над 30 000 дела по този закон, това означава, че ще трябва да се проведат от съда над 30 000 събрания. Това, изключително много ще натовари допълнително работата на съда, и ще забави самия процес на производството по закона. 15. Както вече бе споменато в т. 5 и т. 8, т. 13 от настоящото становище разпоредбите на чл. 100 не отговаря на необходимата цел на закона и търсените резултати от неговото приемане.	Неприети. Неприети. Неприети.	13. Текстът на чл. 18, ал. 1 е изцяло съобразен с утвърдените правила за спиране и прекъсване на давността след предявяване на вземанията в производството в търговска несъстоятелност, както и с общите правила на чл. 115, б. „ж“ и чл. 16 от Закона за задълженията и договорите. 14. Законопроектът предвижда, че в първото събрание участват кредиторите, чиито вземания са посочени от длъжника в списъка, приложен към молбата. С оглед на единственото правомощие на първото събрание на кредиторите само да избере синдик (чл. 19, ал. 1), не съществува риск от засягане на правата на действителните кредитори. Едва след встъпване на синдика е възможно конституирането на събрание на кредиторите, включващо кредитори с приети от синдика вземания и с право на глас. На кредиторите следва да се осигури възможност да избират лицата, които ще упражняват функциите на синдик в производството по несъстоятелност, тъй като синдикът е лицето, което следва да осигури законосъобразното и правилно попълване, управление, осребряване на масата на несъстоятелността и да разпредели постъпленията между кредиторите според техните права. 15. Тази част от становището не съдържа конкретни предложения.
--	--	--	---

16. В чл. 101 от законопроекта е заложено, че при липса на секвестрируемо имущество на длъжника, дори при наличие на такова, но което не е достатъчно да покрива изискванията на закона, длъжникът може след 10 години да поиска погасяване на своите задължения. На първо място, както беше споменато по-горе в Директива (ЕС) 1023/2019, държавите членки могат да разширят прилагането на процедурите по опрощаване спрямо потребителите. Максималният срок, посочен в Директива (ЕС) 1023/2019 е до 3 години. Тоест, направеното предложение не е съобразено с Директивата, като същевременно е с идентичен срок до разпоредбата относно абсолютната давност в Закона за задълженията и договорите. От съществуването на последната следва, че толкова дълъг срок в подобно производство е практически неприложим, необоснован и прекомерен.

17. В т.12 от настоящото становище изложихме аргументи относно изключването на вземанията, обезпечени с ипотека в чл. 107 от законопроекта. Дори да има законово основание запазването на обезпечението, то предложеният текст защитава цялото взимането на банката, дори след продажбата на ипотекирания имот поради, което не сме съгласни с него.

Частично приети.

Неприети.

16. Възможността за предвиждане на по-дълъг срок за опрощаване на задълженията при липса на секвестрируемо имущество, достатъчно за да покрие разностите в производството, произтича от разпоредбите на Член 23, параграф 2, б. „д“ и „е“ на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността). Определянето на по-дълъг срок от 3 години е по преценка на държавите членки. В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. Срокът е съобразен с възможността да се търси удовлетворяване на вземането по съдебен път в 5-годишен срок, като се отчита изтичането на срок от още 3 години, при който е възможно погасяване в рамките на производство за индивидуално принудително изпълнение или производство по несъстоятелност.

17. В мотивите към законопроекта са изложени подробни съображения защо определени вземания, които се ползват с по-висока степен на защита съгласно националното законодателство, следва да бъдат изключени от общото правило за погасяване на вземанията с изтичане на 3-годишен срок от влизането в сила на решението на съда за утвърждаване на плана за погасяване, а когато няма такъв – от датата на първия

		18. Не сме съгласни с текста на чл. 108, където е предвидено, че с изтичането на 3 годишния срок продължава производството по несъстоятелност в случай, че масата на несъстоятелността не е изчерпана. Например, ако има непродаваема вещ, не по вина на длъжника, той няма да може да се ползва отново от възможността за погасяването на задълженията и производството ще продължава до безкрай.	Неприети.	опис на имуществото на длъжника. Посочените в чл. 107 вземания се ползват с привилегия, с установено в закона предпочитание, поради естеството на охранявания интерес. Вземанията, които са обезпечени с ипотека, са защитени, защото предоставянето на обезпечение е съществено условие за възникването им. Привилегированите вземания се ползват от установена защита в националното законодателство - напр. при индивидуално принудително изпълнение по чл. 136 от Закона за задълженията и договорите, при разпределение на осребреното имущество в производството по несъстоятелност по чл. 722, ал. 1 от Търговския закон, при присъединяване на обезпечени кредитори в изпълнението по чл. 194, ал. 1 от Данъчно-осигурителния кодекс, при прилагане на абсолютната погасителна давност съгласно чл. 112, ал. 2 от Закона за задълженията и договорите и други. Защитата на вземанията, обезпечени с ипотека, е необходима, с оглед укрепване на доверието във финансовата и кредитната система и правната сигурност на стопанския оборот. 18. Разпоредбата е изцяло съобразена с необходимостта от продължаване на принудителното изпълнение по отношение на вземанията, които не са погасени. Възможността за такава правна уредба е предвидена в Директивата за реструктурирането и несъстоятелността.
--	--	---	-----------	--

10.	Адвокатско дружество „Попов, Арнаудов и партньори“ (чрез електронна поща)	1. Нашето предложение е да се иницират два отделни законопроекта – един за необходимите промени в търговската несъстоятелност и друг, уреждащ фалит на физически лица нетърговци, като се изчистят всички конфликти между действащи и предложени правни норми. 2. Очевидно е, че в така предложения за обществено обсъждане законопроект на преден план е изведена търсената от години допълнителна защита на длъжниците, без да се отчитат сигурните неблагоприятни последици за кредиторите и за инвестиционния климат в страната. Би било по-прецизно чл.1, т.1 от законопроекта да придобие следната редакция: <i>„производството по несъстоятелност на физическите лица, които са неплатежоспособни добросъвестни длъжници и желаят задълженията им към всички кредитори да бъдат приети за удовлетворяване в едно общо съдебно производство“.</i> 3. На следващо място, трябва да се вземе предвид и обстоятелството, че в производствата по законопроекта длъжникът е освободен от държавни такси. Освен това, той ще има право да ползва и безплатна правна помощ по реда на Закона за правната помощ. Това на свой ред ще натовари и държавния бюджет.	Приети. Неприети. Неприети.	1. Несъстоятелността на лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, следва да бъде регулирана по различен начин. Тези субекти са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023. В проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г., се урежда производството по несъстоятелност на предприемача – физическо лице, упражняващо стопанска дейност, занаят или свободна професия, доколкото неговото предприятие по предмет и обем не изисква воденето на делата по търговски начин (чл.760а). Производството по несъстоятелност в ТЗ ще се отнася до физическите лица, осъществяващи търговска дейност като еднолични търговци (чл. 56 и сл.) и предприемачите. 2. Разпоредбата на чл. 1 очертава предметния обхват на законопроекта, а условията за прилагане на закона, включително редът за предявяване, приемане и удовлетворяване на вземанията, са уредени по-подробно в съответни разпоредби. 3. Условие за образуване на производството е наличието на секвестрируемо имущество, достатъчно да покрие разноските в производството (чл. 33, т. 3). Съгласно чл. 14, ал. 2 от законопроекта, длъжникът осигурява авансово заплащане на разноските в производството по несъстоятелност. Законопроектът създава опростено производство, в което разходите са
-----	--	---	--	---

		4. Предлагаме в чл. 42 от предложения законопроект, да се въведе изключение от общия принцип, че всички изпълнителни производства срещу длъжника се спират, когато се касае за имущества, за които има обявен купувач по реда на Гражданския процесуален кодекс. В практиката се оказва, че подобни ситуации възникват сравнително често, а предложената уредба предвижда като единствен изход да бъде отправено искане за продължаване на изпълнението по реда на чл. 42. 5. В законопроекта следва да се уреди една често срещана хипотеза - когато вземането на кредитора е обезпечено със залог или ипотека от трето лице, а по отношение на длъжника е открито производство по несъстоятелност. За да бъде преодоляна съществуващата противоречива съдебна практика следва да бъде създаден механизъм, който да позволи заповед за незабавно изпълнение може да бъде издадена срещу ипотекарния длъжник залогодателя и когато той е обезпечил чужд дълг.	Приети. Неприети.	минимални и поради това не се предвижда възможност за финансиране от кредиторите, каквато е уредена в Търговския закон. Предпоставките за прилагане на Закона за правната помощ или Закона за защита на потребителя не е необходимо да бъдат уреждани в този законопроект. 4. Разпоредбата на чл. 42 се допълва с уточнението, че не се спират изпълнителните производства срещу имуществата, за които има обявен купувач по реда на Гражданския процесуален кодекс. В случай, че цената не бъде доведена в законоустановения срок или постановлението за възлагане бъде отменено, изпълнителното производство се спира. 5. Съгласно чл. 42, ал. 1 от законопроекта, с откриване на производството по несъстоятелност се спират изпълнителните производства срещу имуществото, включено в масата на несъстоятелността с изключение на имуществата по чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Така законът не изисква спиране на изпълнителните производства срещу имуществото, предоставено като обезпечение (залог или ипотека) от трети лица, защото те не се включват в масата на несъстоятелност (арг. от чл. 11, ал. 1). Законопроектът не ограничава и възможността за водене на съдебни производства за събиране на паричните вземания на длъжника, когато те са обезпечени с имущество на трети лица. Съгласно чл. 41, ал. 4, не се спират дела срещу длъжника за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица. След откриването на производство по несъстоятелност ще бъде допустимо образуването на нови съдебни или арбитражни производства по имуществени граждански дела срещу длъжника за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица (чл. 41, ал. 5).
--	--	---	---------------------------------	---

6. В чл. 101 от законопроекта конкретно се създават правни норми, конкуриращи института на абсолютната погасителна давност. Ще бъдем изправени пред ситуация на конфликт между норми от един и същ нормативен ред, който да се разреши с помощта на две правила: 1) по-късно приетият закон има предимство пред приетия по-рано (т.е. приоритет има създадената по-късно норма) и 2) специалният закон има предимство пред общия.

Неприети.

В случай че законопроектът стане действащ закон, практиката по него тепърва ще се формира. На този етап преодоляването на спорна съдебна практика по разглеждане на въпроси в други закони не е необходимо.

6. Предложената в чл. 100 разпоредба предвиждаща погасяване на задължения при сложен фактически състав, който не се изчерпва с изтичане на 3-годишен срок. Изтичането на 3 годишен срок не е представлява давностен срок, а едно от условията за погасяване на задълженията на длъжника, наред с изискванията длъжникът да е заплатил разносните в производството по несъстоятелност; да е удовлетворил поне частично включените в утвърдения от съда списък на приетите вземания, при условие че цялото негово секвестрируемо имущество е послужило за удовлетворяване на кредиторите на несъстоятелността; да не са налице основания за недобросъвестност по смисъла на чл. 9, ал. 2.

Подобен, макар и по-опростен, е фактическият състав за погасяване на задължения, предвиден в чл. 101. В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. Срокът е съобразен с възможността да се търси удовлетворяване на вземането по съдебен път в 5-годишен срок, като се отчита изтичането на срок от още 3 години, при който е възможно погасяване в рамките на производство за индивидуално принудително изпълнение или производство по несъстоятелност.

	7. Считаме, че кредитор с изискуемо вземане следва да може да направи съответни възражения и да има възможност да осъществи всички способи за защита на правата си, включително срещу добросъвестността на длъжника, на всеки етап от производството по несъстоятелност на физическо лице, вкл. чрез ангажиране и представяне на доказателства за недобросъвестност още в началния етап на производството.	Приети.	7. Концептуално е разбирането, че производството по несъстоятелност следва да бъде достъпно само за добросъвестни длъжници и съдът служебно следи за наличието на добросъвестност, а кредиторите следва да имат възможност да се защитават и да сочат обстоятелства, които са пречка за образуване или продължаване на производството. В съответствие с това разбиране, в чл. 35, ал. 4 ще бъде предвидена възможност за кредиторите, които имат вземане, предявено в образувано съдебно производство или установено с влязло в сила съдебно решение или с влязъл в сила акт за публичноправно задължение, или вземане, обезпечено със залог или ипотека върху имущество на длъжника, да възразят писмено срещу молбата на длъжника в 14-дневен срок от публикуването ѝ, като представят доказателства с възражението. Също така, разпоредбата на чл. 37, ал. 3 е съответно редактирана и допуска възможност за обжалване на решението за откриване на производство по несъстоятелност от тези кредитори. В допълнение се предвижда и разпоредба в чл. 89, ал. 3, съгласно която всеки кредитор на несъстоятелността може да иска от съда прекратяване на производството, като представи доказателства за настъпване на основание по чл. 9, ал. 2 за недобросъвестност на длъжника.
	8. Основанията за откриване на производство по несъстоятелност на физическо лице следва да се разширят отвъд декларирането на принципа за добросъвестност – не е предвидено дали и как той действа, ако длъжникът вече е сключил с кредиторите си договор за реструктуриране на дълга, нито е казано как се установява недобросъвестност. Предвидените презумпции за недобросъвестност също са недостатъчно ясни.	Частично приети.	8. Законопроектът е подложен на критика относно многобройните хипотези, които изключват добросъвестността на длъжника и пречат за упражняването на правото да се иска откриване на производство по несъстоятелност. Световната банка препоръчва стесняване на приложното поле на презумпциите за недобросъвестен длъжник. Разпоредбата на чл. 34, ал. 2, т. 1 ще предвиди представяне на декларация по образец относно всички обстоятелства, които са от значение за проверката на допустимостта на молбата, включително за липсата на обстоятелства по чл. 9, ал. 2, които определят длъжника като недобросъвестен, която ще съдържа и изявление, че лицето съзнава отговорността за деклариране на

		9. Необходимо е и да има все пак санкция за несъстоятелния длъжник – например, след обявяването му в несъстоятелност да губи някои свои права на финансова независимост – напр. не може да получава и/или да обезпечава кредити, за период от няколко години след края на производството, ограничение за заемане на различни длъжности на лице, което е управлявало дружество, обявено в несъстоятелност, като в законопроекта следва ясно да се уредят последиците на личния фалит. 10. По отношение на формулировката на понятието „добросъвестност“, бихме искали да насочим вниманието Ви към няколко конкретики. Не би могло да се счита за добросъвестно лице, което е било съдружник или е управлявало дружество, обявено в несъстоятелност или което, като управляващ, не е изпълнило задължението си да подаде молба за обявяване в несъстоятелност на търговеца в определения 30 дневен срок. По отношение на т. 8, следва да отбележим че неизпълнението на задълженията на длъжника по закона, в одобрен погасителен план или извънсъдебно споразумение винаги представлява опасност за интересите на кредиторите, а включването на това условие в разпоредбата предполага и изисква изрично установяване на тази опасност.	Неприети. Частично приети.	неверни обстоятелства и предвидената в закона имуществена отговорност за вреди. В допълнение на изложеното, следва да се има предвид възможността за проверка не декларираните обстоятелства от съда както служебно, така и по инициатива на кредиторите, в какъвто смисъл ще бъдат предвидени редакции на чл. 35, ал. 3 и 4, чл. 37, ал.3, и чл. 89, ал. 3. 9. Законопроектът не урежда последиците от обявяването на неплатежоспособност или несъстоятелност на длъжника по отношение на условията за участието му в гражданския оборот, тъй като тези въпроси подлежат на уредба от други нормативни актове, след анализ на необходимостта от тях и оценка на въздействието върху засегнатите обществени отношения. 10. Разпоредбите на чл. 95 – 99, които уреждат последиците от неизпълнението на извънсъдебното споразумение, последиците от неизпълнението на плана за погасяване и условията за възобновяване на прекратеното производство по несъстоятелност, са преразгледани и редактирани съобразно предложенията, направени в хода на обществените консултации. Възобновяване на производството ще бъде възможно само в случаите, когато същото е прекратено поради изчерпване на масата на несъстоятелността, когато в срок от една година след прекратяването се освободят суми, заделени за оспорени вземания или се открие имущество, което не е било известно при прекратяването на производството, при условие, че същите са достатъчни, за да покрият разноските по производството и поне частично да удовлетворят вземанията на кредиторите. Неизпълнението на плана за погасяване или неизпълнението на извънсъдебното споразумение е основание за прекратяване на производството по
--	--	---	--	--

				несъстоятелност, без възможност за възобновяване. Разпоредбите на чл. 70 и чл. 95 изрично ще предвидят, че длъжникът се счита недобросъвестен при неизпълнение на задълженията по плана или задълженията във връзка с осъществявания контрол върху изпълнението на плана, съответно – при неизпълнение на извънсъдебното споразумение (договора).
11.	Асоциация на банките в България (чрез електронна поща)	1. Считаме, че ако този законопроект бъде приет, с него трябва да бъде предвидена отмяна на чл. 112 от ЗЗД, тъй като реално ще бъдат въведени два режима на опрощаване, което, от една страна, ще доведе до допълнителен дисбаланс за кредиторите на физически лица в България, а, от друга страна, до неяснота в съотношението и приложението на двата закона. От друга страна, ако бъде приет проект на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон от 06.2022 г. и по-специално предвидените в него Нова глава „Петдесет и втора глава „а“ Несъстоятелност на предприемача“ и Нова глава „Петдесет и втора глава „б“ Производство по опрощаване на задължения“, следва да се направи ясно разграничение на приложното поле на двата закона и как се съотнасят един към друг, за да не се получи паралелен режим за несъстоятелност на физическите лица, както и да се направи ясно дефиниране на задълженията, което попадат в обхвата на единия и другия закон.	Неприети.	1. Разпоредбите на чл. 100 и чл. 101 въвеждат нов институт на погасяване на задължения, който се отличава от предвидения в чл. 112 от Закона за задълженията и договорите. Новият институт предвижда погасяване на задължения при сложен фактически състав, който не се изчерпва с изтичане на 3-годишен, съответно – 10-годишен срок. Изтичането на определен срок не е достатъчно, поради предвидената възможност за погасяване не представлява давностен срок. Съществуването на двата института като възможност за погасяване на задълженията, освен че настъпва при различни предпоставки, включва и различни възможности за правна защита. Поради това не е налице необходимост от отмяната на разпоредбата на чл. 112 ЗЗД. Несъстоятелността на физическите лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, следва да бъде регулирана по различен начин. Тези субекти са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023. В проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г., се урежда производството по несъстоятелност на физическите лица, осъществяващи

		2. Настояваме в законопроекта да се включи разпоредба, подобна на чл. 617 от ТЗ, с която да се предвиди, че всички парични и непарични задължения на длъжника стават изискуеми от датата на решението за обявяване в несъстоятелност. Липсата на такава разпоредба противоречи на характера на предвиденото производството. 3. На различни етапи от производството са предвидени последствия от установена недобросъвестност на длъжника, което в немалко случаи може да доведе до допълнително увреждане на кредиторите. Така например, в чл. 41 и чл. 42 от законопроекта е предвидено спрените иски и изпълнителни производства да бъдат прекратени, след като вземането бъде включено в одобрения от съда списък на приетите вземания. Това създава сериозен риск за вземанията на кредиторите, в случай че самото производство по несъстоятелност бъде прекратено, заради по-късно установена недобросъвестност на длъжника. Затова настояваме да бъде направен по-сериозен анализ на възможността недобросъвестността на длъжника да бъде установявана след откриване на производството и да се анализират внимателно последствията от това, като най-малкото бъде предвидено спрените съдебни и изпълнителни производства да се прекратяват на един по-късен етап, когато рискът от прекратяване на самото производство по несъстоятелност поради недобросъвестност е минимизиран.	Приети. Приети.	търговска дейност като еднолични търговци (чл. 56 и сл.) и предприемачите по смисъла на чл. 760а от проекта на ЗИД ТЗ. Доколкото измененията в Търговския закон все още не са приети, в проекта на Закона за несъстоятелност на физическите лица не може да бъде направено позоваване на съответни разпоредби в Търговския закон или отграничаване от тяхното приложно поле. 2. С изричната разпоредба на чл. 75, ал. 1 от проектозакона ще се предвиди, че всички парични и непарични задължения на длъжника стават изискуеми от датата на решението за обявяване в несъстоятелност. 3. Със съответни редакции на законопроекта ще бъде предвидено, че спряното съдебно, съответно - спряното изпълнително производство се прекратява, ако вземането бъде удовлетворено в производството по несъстоятелност или погасено в предвидените от закона случаи. В случай на прекратяване на производството по несъстоятелност поради настъпване на основание по чл. 9, ал. 2, спряното производство по несъстоятелност се възобновява.
--	--	---	-------------------------------	--

	4. Тъй като предложената уредба е изцяло нова и изиска допълнителна подготовка, както и възможност за запознаване на участниците в оборота с новите положения, смятаме, че следва да бъде предвиден срок за влизане в сила на закона от най-малко 2 години след обнародване. Настояваме срокът за влизане в сила да бъде достатъчно дълъг, но и не по-рано от въвеждане в експлоатация на регистъра, в който е предвидено да бъдат обявявани актовете в производството по несъстоятелността. За банките е изключително важно да бъде осигурена техническа свързаност на банките с него, така че да получават автоматизирана и достоверна информация за физическите лица.	Неприети.	4. Мотивите на законопроекта съдържа подробни аргументи относно необходимостта от своевременно приемане на законопроекта, а влизането му в сила е подчинено на общите правила.
	5. В проекта не се предвижда ясна уредба относно заварените случаи, т.е. дали в приложното поле на закона попадат и вече договорените и/или предоставените кредити, или само такива, които ще бъдат договорени/отпускани след влизане на закона в сила, както и какво действие има закона за заварените случаи, по които срещу длъжниците има влезли в сила заповеди за изпълнение/незабавно изпълнение или съдебни осъдителни решения и/или са образувани изпълнителни дела. Липсата на такава уредба ще породи правна несигурност в практиката	Неприети.	5. Законопроектът не предвижда нито изрично, нито имплицитно обратно действие. Същинско обратно действие би било налице, ако негови разпоредби преуреждат определени юридически факти от момента на тяхното проявление до завършен фактически състав, заличавайки или променяйки вече настъпили правни последици съобразно закона, действал при възникване на фактите. Законопроектът създава нов процесуален ред за упражняване на правата на длъжника и кредиторите, без да засяга фактите на тяхното придобиване, действителност или съществуване.
	6. Европейските законодателства, в които е възможна процедура по несъстоятелност на физическите лица, предвиждат редица ограничения върху правната сфера на длъжника след приключване на производството. Ограниченията най-често са свързани с имуществото на длъжника, с възможността да получава нови заеми, с правото му да заема определени длъжности и да упражнява определени професии или да участва в управителни органи на дружества, да се разпорежда свободно с банковите си сметки и с доходите си за определен период и др. Също така, в предложения законопроект	Неприети.	6. Законопроектът не урежда последиците от обявяването на неплатежоспособност или несъстоятелност на длъжника по отношение на условията за участието му в гражданския оборот, тъй като тези въпроси подлежат на уредба от други нормативни актове, след анализ на необходимостта от тях и оценка на въздействието върху засегнатите обществени отношения.

	не се предвижда и ограничение на броя на производствата по несъстоятелност, които може да предприеме едно лице. 7. По чл. 2 С оглед коментара ни по т. 1 от Принципните ни бележки, препоръчваме уточняване на предметния обхват на закона в посока спрямо кои физически лица, с оглед източника, от който произтичат задълженията и нуждите, които задоволяват тези поети задължения, се прилага закона. Обръщаме внимание, че разпоредбата на чл. 33, т. 1 не кореспондира с изключенията по чл. 2, като кръгът на легитимираните да подадат молба лица, според нас, се оказва разширен, спрямо изключените в чл. 2. 8. По чл. 4 Предлагаме да се обсъди възможността производството да бъде открито и по молба на кредитор, както и да се създаде възможност за провеждане и на състезателно производство, което, по аналогия на търговската несъстоятелност, да има приоритет пред охранителното, образувано по молба на длъжника. Ако това положение не се възприеме, смятаме, че е необходимо да бъде уредено засилено служебно начало, като на съда да бъде вменено задължение за събиране на доказателства за изясняване на всички обстоятелства от значение за производството. Противното би застрашило в голяма степен интересите на иначе добросъвестните кредитори на длъжника, доколкото е налице опасност производството по несъстоятелност да бъде открито единствено въз основа на декларираните от длъжника факти и обстоятелства.	Приети. Приети.	7. Несъстоятелността на физическите лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023, ще бъде регулирана в Търговския закон. За постигане на яснота, тези категории ще бъдат изключени принципно от приложното поле на закона в чл. 2, а в чл. 33 думите „което не осъществява търговска дейност като търговец или предприемач“ ще отпаднат. 8. Концептуално е разбирането, че производството по несъстоятелност следва да бъде достъпно само за добросъвестни длъжници и съдът служебно следи за наличието на добросъвестност, а кредиторите следва да имат възможност да се защитават и да сочат обстоятелства, които са пречка за образуване или продължаване на производството. В съответствие с това разбиране, в чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. В чл. 35, ал. 4 ще бъде предвидена възможност за кредиторите, които имат вземане, предявено в образувано съдебно производство или установено с влязло в сила съдебно решение или с влязъл в сила акт за публичноправно задължение, или вземане, обезпечено със залог или ипотека върху имущество на длъжника, да възразят писмено срещу молбата на длъжника в 14-дневен срок от публикуването ѝ, като представят доказателства с възразението. Също така, разпоредбата на чл. 37, ал. 3 е съответно редактирана и допуска възможност за
--	--	-------------------------------	---

		9. По чл. 5 Във връзка с коментара ни по чл. 4, ни притеснява и какво означава „секвестрируемо имущество, достатъчно за частично погасяване на задълженията“ по ал. 3 на чл. 5 в следните насоки: в какъв размер следва да е потенциалното частично погасяване на задълженията, за да не се счита, че е в опасност на кредиторите при хипотезата на чл. 5, ал. 3; как това правило се отнася към дефиницията за имущество на длъжника, съгласно чл. 10, ал. 1 и ал. 2, тъй като съгласно този текст, потенциално пропорционално удовлетворяване в определена степен може да се отнася само за обезпечените кредитори (ако има кредитори с привилегия по чл. 17, ал. 1, т. 1 от проекта). Критерият, съгласно чл. 10, ал. 1, за достатъчност на имуществото за покриване на разноските в производството по несъстоятелност би следвало да отпадне, тъй като е невъзможно предварително да се прецени имущество на каква стойност на длъжника е необходимо, за да може да покрие потенциалните разноси в производството по несъстоятелност за целия му период. 10. По чл. 7 Според нас, е добре да се мисли в насока да се инкриминира неистината и препятстване упражняването на правомощията на съда, по аналогия на тази по чл. 290а от Наказателния кодекс.	Приети. Приети.	обжалване на решението за откриване на производство по несъстоятелност от тези кредитори. В допълнение се предвижда и разпоредба в чл. 89, ал. 3, съгласно която всеки кредитор на несъстоятелността може да иска от съда прекратяване на производството, като представи доказателства за настъпване на основание по чл. 9, ал. 2 за недобросъвестност на длъжника. 9. В разпоредбата на чл. 10, ал. 2 ще се предвиди, че за частично удовлетворяване ще се счита пълното удовлетворяване дължимите обезпечени вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1 и на поне 10 на сто от общия размер на останалите вземания. Ако няма дължими вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1, за частично удовлетворяване се счита удовлетворяването на поне 30 на сто от общия размер всички вземания. Преценката на съда ще се основава първоначално на доказателствата, представени с молбата за откриване на производството по несъстоятелност, а съдът допълнително може да извърши служебна проверка, да вземе предвид доказателствата, представени от кредиторите или да изслуша заключението на вещо лице. 10. Разпоредбата на чл. 34, ал. 2, т. 1 ще предвиди представяне на декларация по образец относно всички обстоятелства, които са от значение за проверката на допустимостта на молбата, която ще съдържа и изявление, че лицето съзнава отговорността за деклариране на неверни обстоятелства и предвидената в закона имуществена отговорност за вреди.
--	--	---	-------------------------------	---

	11. По чл. 8 Считаме, че срокът от шест месеца невъзможност да се обслужват изискуеми задължения е твърде кратък и недостатъчен, за да се направи преценка, дали е налице трайно финансово затруднение.	Неприети.	11. Срещу предложения размер на задълженията в чл. 8, ал. 1 се излагат основно възражения в обратния смисъл - че е твърде нисък. Законопроектът предлага като обективен критерий за неплатежоспособност сума на задълженията над 10 минимални работни заплати (сумата към момента възлиза на 7 100 лв). Това е съобразено със средния осигурителен доход за страната за шест месеца, по данни на НОИ към м. юли, тази година. ($1\,292 * 6 \text{ мес} = 7\,752 \text{ лв.}$). Законът съобразява средните доходи за страната, от които ако длъжникът бъде лишен за 6 месеца, може да изпадне в състояние на неплатежоспособност. Според законодателството на някои държави, за откриване на производството по несъстоятелност дори не е необходимо да е реално настъпила неплатежоспособност, а е достатъчно да е предстояща.
	12. По чл. 9 12.1. Основанието по т. 2 от ал. 2 на чл. 9 - длъжникът да не е упражнявал трудова или стопанска дейност през последната една година, е с твърде кратък срок, в който недобросъвестни лица биха могли умишлено да се поставят в подобна ситуация, получавайки обезщетение за безработица за период от една година и същият този период да бъде ползван като основание за подаване на молба за откриване на производство по несъстоятелност, с цел постигане погасяването на задължения.	Неприети.	12.1. Съгласно чл. 34, ал. 2, длъжникът прилага декларация за липсата на основания за недобросъвестност по чл. 9, ал. 2. Разпоредбата на чл. 9, ал. 2, т. 2 е допълнително редактирана, като нейното приложение се отнася само до длъжник, който е работоспособен. В чл. 35 се предвиждат допълнителни разпоредби във връзка с проверката на условията за откриване на производството, вкл. добросъвестността на длъжника. Съдът ще може да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 34, ал. 1 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път.
	12.2. В чл. 9, ал. 2, т. 3 след думата „несъстоятелност“ трябва да отпадне „не“.	Приети.	12.2. Разпоредбата е съответно редактирана.
	12.3. Основанието на чл. 9, ал. 2, т. 4 е добре да бъде допълнено и с хипотезата - в случай, че е налице, не само безвъзмездно разпореждане, но и разпореждане при договорена очевидно увреждаща правата на кредиторите цена за имуществото, която е под пазарните нива и в полза на свързани лица.	Неприети.	12.3. Съгласно чл. 9, ал. 1 от законопроекта, добросъвестен е длъжникът, който поема задължения съобразно своето имуществено състояние и доходи и който със своите действия не уврежда умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите си. Така очертаната хипотеза на безвъзмездно разпореждане,

		12.4. Препоръчваме, като отделно основание, да бъде предвидено предходното погасяване на задължения на длъжника по реда на закона за несъстоятелността на физически лица в определен срок – например, 5 години.	Приети.	което уврежда правата на кредиторите, изключва възможността за образуване на производство поради това, че длъжникът не е добросъвестен.
		13. По чл. 10 В разпоредбата на чл. 10, ал. 2 от законопроекта е направен опит да се дефинира понятието „частично удовлетворяване“ (използвано, както тук, така и в текстовете на чл. 100 и сл., уреждащи погасяването на задълженията на длъжника), като е предвидено, че ще е налице след плащането изцяло на първото дължимо обезпечено вземане или удовлетворяване на всички вземания от съответния ред по съразмерност. За нас възникват въпроси, обаче, дали се визира най-ранно възникналото обезпечено вземане, първото предявено вземане, вземанията от първия ред на чл. 17, ал. 1 или друго. Хипотезата на „съразмерно“ удовлетворяване също е неясна. Би могло да се постави минимален процент, в който вземанията трябва да бъдат удовлетворени, защото може да бъде започнато производство, в което да се удовлетворят множество кредитори, но за незначителна част от техните вземания.	Приети.	12.4. С допълнение на чл. 33, т. 5 като условие за допустимост на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, ще бъде предвидено изискването длъжникът да не е подавал молба за откриване на производство по несъстоятелност по реда на този закон.
		14. По чл. 11 14.1. Обръщаме внимание, че включените в масата на несъстоятелността по чл. 11, ал. 1 „паричните влогове“ са изключени от СИО по действащия Семейен кодекс от 2009 година и са лично имущество на титуляря, независимо от това, дали придобиването им е резултат на съвместен принос на двамата съпрузи.	Приети.	13. В разпоредбата на чл. 10, ал. 2 ще се предвиди, че за частично удовлетворяване ще се счита пълното удовлетворяване дължимите обезпечени вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1 и на поне 10 на сто от общия размер на останалите вземания. Ако няма дължими вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1, за частично удовлетворяване се счита удовлетворяването на поне 30 на сто от общия размер всички вземания.
				14.1. Доколкото в чл. 21, ал. 1 от Семейния кодекс в режим на общност са включени само вещните права, вещи и права върху вещи, от текста на чл. 11, ал. 1 следва да отпадне „паричните влогове.“

	14.2. Също така, в дефиниция на понятието „маса на несъстоятелността“ не са включени бъдещите имуществени права на длъжника, възникващи след датата на откриване на производството. Те са включени в масата на състоятелността по ТЗ и смятаме, че е неоправдано да липсват тук, поне за определен период от време, докато е висящо производството.	Принципно приети.	14.2. Съгласно редакцията на чл. 11, ал. 1 от законопроекта, масата на несъстоятелността обхваща всички имуществените права на длъжника, както и една втора част от вещите и правата върху вещи - съпругеска имуществена общност. Съгласно чл. 54, ал. 4, ако след извършването на описа се открие друго имущество, извършва се допълнителен опис. Законопроектът не предвижда отделно разграничаване на правата към датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност и след тази дата, тъй като това няма практическо значение – цялото секвестрируемо имущество подлежи на опис и служи за удовлетворяване на вземанията на кредиторите на несъстоятелността.
	15. По чл. 12 и чл. 13 Смятаме, че не е коректно длъжникът от една страна да има несеквестрируемо имущество, в което влизат и доходите му, по време на производството, а освен това да има право на издръжка. Следва да се има предвид, че несеквестрируемите доходи имат за цел именно да обезпечат издръжката на длъжника и семейството му.	Принципно приети.	15. Несеквестрируемостта на имуществото на длъжника има значение при преценката на предпоставките за откриване на производството по несъстоятелност (арг. чл. 33, т. 3) и при определяне на масата на несъстоятелността (арг. чл. 11, ал. 2). Наличието на несеквестрируемо имущество не може да бъде пречка за определяне на издръжка на длъжника и членовете на семейството му, тъй като издръжката има различно предназначение, дори тя частично да се покрива от несеквестрируем доход.
	16. По чл. 14 В чл. 14, ал. 3 е посочен конкретния размер на таксата за подаване на молба за несъстоятелност по неясни за нас съображения. Тя може да бъде определена като проста и ниска такса и в тарифа, както се предвижда за другите такси по ал. 4 на чл. 14.	Неприети.	16. Законодателят може да уреди директно размерът на дължимата държавна такса в нормативния акт, или да препрати за уредбата в друг подзаконов нормативен акт, като преценката е по целесъобразност.
	17. По чл. 17 17.1. От чл. 17, ал. 1, т. 1 следва да отпадне от текста „или заповест“ преди думите „вписани по реда на Закона за особените залози“. Заповестта е вид обезпечителна мярка, която ограничава разпореждането с вещта и действието им се определя от ГПК, но не създава привилегии за предпочтително удовлетворяване за	Приети.	17.1. Разпоредбата на чл. 17, ал. 1, т. 1 ще бъде съобразена с направеното предложение.

страна на недобросъвестни длъжници, които да посочат в списъка с кредитори към молбата по чл. 34 произволно избрани от тях приближени до тях лица и дори фиктивни кредитори, които да изберат синдик по делото и чрез него да контролират в своя полза цялото производство. Такъв подход беше предложен в проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон от м. юни 2022г., като се предвижда отпадане на възможността за провеждане на първото събрание на кредиторите, определени по търговските книги на длъжника и вместо това, с решението на съда за откриване на производство по несъстоятелност, се назначава временен синдик. Намираме, също така, че следва изрично да бъде предоставено право на кредиторите, в чиято полза са уредени обезпечения върху имуществени права, включени в масата на несъстоятелността за обезпечаване изпълнението на задълженията на трети лица, да участват в хода на производството. Тези лица следва да имат право да оспорват решенията на събранията на кредиторите тогава, когато същите увреждат техни законни права и интереси, както и да оспорват действията в хода на осребряване на активите, включени в масата на несъстоятелността. Това е необходимо, с оглед на общия текст на чл. 93 от законопроекта неупражнените в хода на производството права ще бъдат погасени с неговото приключване.

19. По чл. 20

По чл. 20 имаме следните уточняващи и технически бележки:

По ал. 1 относно текста: „Съдът може да предостави право на глас и на кредитор с неприето вземане, който е предявил установителен иск за своето вземане, както и на кредитор с прието вземане, срещу когото е предявен установителен иск“, предлагаме да се уреди по-изчерпателно и ясно, по аналогия с чл. 673, ал. 3 от ТЗ, като се включат и вземанията, за които има

разпредели постъпленията между кредиторите според техните права.

Съгласно чл. 20, ал. 1 от законопроекта, съдът може да предостави право на глас и на кредитор с неприето вземане, който е предявил установителен иск за своето вземане, както и на кредитор с прието вземане, срещу когото е предявен установителен иск.

Не е установена необходимост от нарочна уредба на въпроса дали ипотеките и заложените вещи от страна на длъжника ще бъдат включени или изключени от масата на несъстоятелността.

Длъжникът може да е поел задължение да отговаря за задълженията на трети лица, като предостави на кредиторите реално обезпечение – ипотека или залог върху свое имущество. Така поетите задължения представляват задължения на длъжника, макар ограничени до размера на предоставеното обезпечение, поради което вземанията, обезпечени със залог или ипотека върху имущество на длъжника могат да бъдат предявени в производството по несъстоятелност, а обектите на обезпечени вземания не следва

Третите лица, които имат обезпечения върху имуществените права, включени в масата на несъстоятелността, могат да предявят своите вземания и да участват в производството по несъстоятелност.

Неприети.

19. Законопроектът създава опростено производство по несъстоятелност, което да се развива в кратки срокове и при минимални разноси. Многобройни са критиките срещу усложняването на процеса по подобие на производството по търговска несъстоятелност.

Като предвижда право на всеки кредитор, който има вземане срещу длъжника да го предяви в производството по несъстоятелност, законопроекът осигурява възможност и на тази категория кредитори да реализират правата си.

висящи производства по искове по 41, ал. 3 от проекта.

По ал. 6 предлагаме да има яснота по отношение мнозинство от какво ще се извършва преценката – от общия размер на приетите вземания или от представените на събранието вземания. В практиката по търговска несъстоятелност това поражда множество проблеми и следва да бъде еднозначно законодателно уредено.

По ал. 7 относно текста: „Съдът по несъстоятелността може да отмени незаконосъобразно решение на събранието на кредиторите, по искане на длъжника или на кредитор, направено в 7-дневен срок от датата на събранието“ обръщаме внимание, че текстът е заимстван от чл. 679, ал. 1 от ТЗ и би следвало за пълнота и в съответствие с законодателната логика на текста, да се добави, като основание за отмяна на решение на събранието на кредиторите и „при съществено ощетяване на част от кредиторите“, по аналогия от чл. 679, ал. 1 от ТЗ.

20. По чл. 24

Считаме, че разпоредбите относно възнаграждението на синдика, следва да бъдат допълнително прецизирани. Не е оправдано на синдика да се дължи възнаграждение в размер на 5 процента от стойността на осребреното имущество за всяко действие по осребряването. Подобно възнаграждение би следвало да се дължи едва при успешно осребряване на актива, но не и за извършването на всяко необходимо процесуално действие.

Принципно приети.

В случай че законопроектът стане действащ закон, практиката по него тепърва ще се формира. На този етап преодоляването на спорна практика по разглеждане на спорни въпроси в Търговския закон или други закони не е необходимо.

20. Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разностите. Предвиденото в чл. 24, ал. 2 в случай на осребряване на масата на несъстоятелността възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество, се дължи еднократно. То се изплаща при постъпване на приходите от осребреното имущество. Когато длъжникът не е в състояние да заплати възнаграждението, по негово искане дължимата сума за възнаграждение се удържа от постъпленията от осребреното имущество пред тяхното разпределение между кредиторите и това се отразява в сметката за разпределение.

За осигуряване на безспорност, думите „за всяко действие за“ се заменят с „при“.

21. По чл. 22 и чл. 27

Доколкото физическите лица не водят отчетност за своите активи и задължения, както това се прави при търговците, считаме че в чл. 22 и чл. 27 от законопроекта трябва да се допълнят категорични и подробни задължения за синдика и съда по несъстоятелността за издирване на имущество на длъжника, както и право за проверка, най-малкото в публичните регистри като ЦКР, за други негови задължения, които е пропуснал да посочи към молбата си до съда.

Принципно приети.

21. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не следва да поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелства с официални документи. Изискването за извършване на предварителна проверка на имуществото на длъжника не само ще затрудни осъществяването на неговите права, но може да забави производството във времето по такъв начин, че да обезсмисли прилагането му. Не на последно място, подобна проверка ще натовари дейността на съда и ще ангажира допълнително ресурси.

За установяване на имущественото състояние на длъжника, законопроектът изисква не само представянето на декларации, но също писмени доказателства, както и служебна проверка от съда. Съгласно чл. 34, ал. 2 следва да се представят доказателства за определени обстоятелства, напр. за установяване на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност, извлечения от всички банкови сметки, представяне на уведомяване по чл. 78, ал. 2 от ДОПК.

В чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. Когато съдът има служебен достъп до определени регистри – например регистър на населението - НБД „Население“, Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, електронни служебни свидетелства за съдимост и други (чл. 385 ЗСВ), не следва да се изисква от длъжника да представя официални документи или справки от такива регистри.

Възможност за представяне на доказателства ще бъде дадена и на кредиторите при упражняване на правото на писмено възражение срещу молбата на длъжника, в 14-дневен срок от публикуването ѝ.

22. По чл. 27

В законопроекта е заложено, че предвидените в него производства по несъстоятелност ще се разглеждат единствено от окръжните съдилища, като те са натоварени с допълнителни задължения за предоставяне на информация към Министерството на правосъдието. Считаме, че подобно решение трябва да се анализира допълнително, тъй като е възможно да доведе до претоварване на окръжните състави, с оглед големия брой дела, които обосновано могат да се очакват след приемането на процедура за несъстоятелност на физическите лица (особено, ако тя е напълно приложима и за заварени случаи).

Неприети.

22. Предложената в законопроекта компетентност на окръжните съдилища е обусловена от няколко групи съображения. Първо, с оглед на механизмите за засилено сътрудничество между съдии и специалисти по трансгранични дела, създадени с Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност, професионализмът на всички участници трябва да бъде на сходно ниво навсякъде в Съюза. За постигането на тази цел държавите членки следва да гарантират, че членовете на съдебните органи, занимаващи се с производства за превантивно реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения, преминават подходящо обучение и разполагат с нужните експертни познания за изпълнението на своите задължения. Създаването на специализирани съдилища или съдебни състави, както и съсредоточаването на компетентност в ограничен брой съдебни органи би могло да бъде ефикасен начин за постигане на ефективност на производствата. В този смисъл е и изричната разпоредба на Член 25 на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността). Към момента производства по несъстоятелност в Република България се разглеждат само от състави в окръжните съдилища в страната, които имат необходимата квалификация. Възлагането на такава компетентност на районните съдилища е свързано с необходимост от провеждане на реформа, която вероятно ще изисква време и допълнителни средства.

На следващо място, отчита се правната и фактическа сложност на производствата. Предполага се, че срещу длъжника ще има заведени повече от едно съдебно

		23. По чл. 30 Предвидено е актове да се съобщават в регистър, книга и чрез изпращане на съобщение. Според нас, не е удачно съобщаването да се прави в книги, тъй като това означава трудно и бавно проверяване и то на актове по голям брой дела. Към момента, за да проверяват длъжниците си, банките са ангажирали сериозен човешки и финансов ресурс, за да правят справки в Търговския регистър. Не знаем как точно ще се оформи бъдещата информационна система, но предвид че потенциалните лица, за които ще трябва да се проверява, ще са стотици хиляди, както сме посочили в Принципните си бележки по-горе, следва да има възможност за автоматични справки, за които лица да се абонират или получават директно под някаква форма. Също така, според нас, следва чрез този регистър да се дава достъп до книгата в електронен формат, в която ще се вписват актовете на съда. В чл. 30, ал. 1 е предвидено, че книгата може да се води и съхранява в електронна форма. Считаме, че		и/или изпълнително производство, а жалбите срещу действията по принудително изпълнение се разглеждат от окръжния съд (чл. 436 ГПК). Тъй като окръжният съд разполага с възможност да осъществява съдебен контрол както върху актове на първоинстанционните съдилища в съдебния район, така и на съдебните изпълнители, целесъобразно е именно окръжният съд да разглежда тези категории дела. По отношение на размера на задълженията, удовлетворяването на които ще се иска разглеждане в общо производство, очаква се същите да бъдат на стойност най-малко 10 минимални работни заплати. Като се отчита, че производството ще позволи разглеждане на всички претенции на кредитори, включително по повече от едно съдебно и/или изпълнително производство, най-вероятно е материалният интерес по молбата за откриване на производството да надхвърли 25 000 лв., а такива искове са подсъдни на окръжния съд.
	Принципно приети.	23. Република България следва да поддържа регистър относно производството по несъстоятелност съгласно чл. 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година За целта е необходимо изграждане на взаимна свързаност между регистъра по несъстоятелност на Министерството на правосъдието и информационната система за съдопроизводство по несъстоятелност. Към настоящият момент все още не е изграден регистър на несъстоятелността, но предложенията следва да бъдат разгледани в на по-късен етап. По отношение на воденето на книга на делата и информационна система на несъстоятелност за целите на производството по несъстоятелност на физическите лица ще се прилагат най-малко действащите стандарти и функционалности, които са приложими в производствата по търговска несъстоятелност.		

	книгата задължително трябва да е в електронна форма, която да е общодостъпна в регистъра, така, както в момента е в Информационната система за производствата по несъстоятелност на търговците. Следва да се има предвид също, че за точността на една справка ще трябва да е налице в системата (публична) и ЕГН на лицето, което следва да се прецени, от гледна точка на защитата на личните данни. 24. По чл. 32 С чл. 32 от законопроекта са въведени и редица особени процесуални правила, които ще следва да бъдат прецизирани. Така например по тълкувателен път от разпоредбата на чл. 32, т. 5 се извежда правото на длъжника да оттегли молбата за откриване на производството по несъстоятелност, след откриване на производството. Подобно разрешение не следва да бъде споделено, доколкото създава предпоставки за злоупотреба с права от страна на длъжника като молбата за несъстоятелност следва да може да се оттегля до постановяване на решение за откриване на производство по несъстоятелност. Не следва да бъдат споделено и въвеждането на възможност за спиране на производството по съгласие на страните съгласно предложението по чл. 32, т. 4, доколкото неговата основна цел е бързина и процесуална икономия. С оглед спецификата на производството по несъстоятелност, следва изрично да бъде уреден въпросът за последиците за производството при смърт на длъжника. 25. По чл. 33 По чл. 33, т. 3 не е ясно притежаването на секвестрируемо имущество, достатъчно да покрие разносните в производството, от кого и по какъв начин ще се проверява към момента на подаване на молбата.	Неприети. Неприети.	24. Законопроектът е подложен на критика относно многобройните хипотези, които изключват добросъвестността на длъжника и препятстват упражняването на правото да се иска откриване на производство по несъстоятелност. Световната банка препоръчва стесняване на приложното поле на презумпциите за недобросъвестен длъжник. Правото на длъжника да оттегли молбата за производството не следва да бъде ограничавано, доколкото това може да настъпи като обективна необходимост. Открита остава възможността за кредиторите да търсят обезщетение за претърпените от тях вреди, ако са налице основания за недобросъвестно поведение на длъжника. 25. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не следва да поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелства с официални документи. Изискването за извършване на предварителна проверка на имуществото на длъжника не само ще затрудни осъществяването на неговите права, но може да забави производството във времето
--	--	-----------------------------------	---

		26. По чл. 34 По чл. 34, ал. 2, т. 3 обръщаме внимание, че не може да се очаква от длъжник-физическо лице да притежава достатъчно правни познания, за да прецени, дали притежаваното от него имущество е секвестрируемо или не, по смисъла на ГПК. По ал. 3 на чл. 34 с молбата си длъжникът може да поиска налагане на временни обезпечителни мерки за запазване на неговото имущество. Мерките не са определени в закона, това би довело до произволно посочване на мерки, които не биха били подходящи да обслужват производството по несъстоятелност, а някакъв частен интерес на длъжника във връзка с конкретно индивидуално правоотношение. Освен това, дадената на длъжника възможност означава, че това би могло да са всички възможни и подходящи мерки. Така е възможно злоумишлено да се спре индивидуално принудително изпълнение започнало,	Частично приети.	по такъв начин, че да обезсмисли прилагането му. Не на последно място, подобна проверка ще натовари дейността на съда и ще ангажира допълнително ресурси. За установяване на имущественото състояние на длъжника, законопроектът изисква представянето на декларации, писмени доказателства, както и служебна проверка от съда. Съгласно чл. 34, ал. 2 следва да се представят доказателства за определени обстоятелства, напр. за установяване на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност, извлечения от всички банкови сметки, представяне на уведомяване по чл. 78, ал. 2 от ДОПК. В чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. Възможност за представяне на доказателства ще бъде дадена и на кредиторите при упражняване на правото на писмено възражение срещу молбата на длъжника, в 14-дневен срок от публикуването ѝ. 26. Разпоредбата на чл. 34, ал. 2, т. 3 ще бъде редактирана - „по възможност с уточнение дали е секвестрируемо или несеквестрируемо“. Във връзка с посочената възможност за злоупотреби, произтичащи от прилагането на чл. 34, ал. 3, следва да се има предвид, че съдът преценява необходимостта от налагане на временни обезпечителни мерки за запазване на имуществото и какви да бъдат те. Наред с това, съгласно законопроекта, тези обезпечителни мерки имат краткотрайно действие – след подаване на молбата за откриване на производството, до датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност. От тази дата действието им се заменя с действието на решението за откриване на производството по несъстоятелност. При това положение съществуването на тази възможност е оправдана и пропорционална мярка.
--	--	--	-------------------------	---

	например, по молба на обезпечен кредитор. При търговската несъстоятелност законът не предоставя такава възможност на длъжника, а при хипотезата на 629а от ТЗ предварителни обезпечителни мерки може да бъдат наложени от съда служебно или по искане на кредитор. По тези съображения предлагаме текстът на ал. 3 да отпадне. 27. По чл. 36 Относно възможността да бъдат наложени предварителни обезпечителни мерки по искане на длъжника важат и съображенията, изразени по-горе относно чл. 34, ал. 3. По тези съображения предлагаме текстът „по искане на длъжника“ да стане „по искане на кредитор“. В случай, че не бъде прието в закона да бъде уредено и състезателно производство, по молба на и с участието на кредитори на длъжника (съгласно предложеното по-горе), предлагаме налагането на предварителни обезпечителни мерки да става само „служебно от съда“. 28. По чл. 38 В чл. 38, ал. 2 се съдържа текст, съгласно който „съдът обявява неплатежоспособността на длъжника и отхвърля молбата за образуване на производство по несъстоятелност“. Въпросът е ще има ли и какви ще са практическите последици от това, съответно, каква ще е практическата полза от това за длъжника, както и за неговите кредитори, които ще имат неплатежоспособен длъжник, но не и производство, в което да потърсят защита/удовлетворяване на своите права. Постановеното по този ред решение не може да се обжалва от кредитор, както и не може да се иска възобновяване на прекратеното по този ред производство. Отделно, декларираното от длъжника имущество може да не отговаря на действително притежаваното, а аргументите, че стойността му не винаги може да бъде преценена от съда в закрито	Неприети. Неприети.	27. При прилагането на чл. 34, ал. 3 съдът преценява необходимостта от налагане на временни обезпечителни мерки за запазване на имуществото и какви да бъдат те. Наред с това, съгласно законопроекта, тези обезпечителни мерки имат краткотрайно действие – след подаване на молбата за откриване на производството, до датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност. От тази дата действието им се заменя с действието на решението за откриване на производството по несъстоятелност. При това положение съществуването на тази възможност е оправдана и пропорционална мярка. 28. В чл. 101 от законопроекта са уредени последици от решението по чл. 38, ал. 2, с което съдът обявява неплатежоспособността на длъжника и отхвърля молбата за образуване на производство по несъстоятелност. Установяването на факта на неплатежоспособността по никакъв начин не ограничава възможността за удовлетворяване на вземанията на кредиторите на неплатежоспособния длъжник извън образуването на производство по несъстоятелност. Важно условие за погасяването на задълженията при лиса на имущество е цялото секвестрируемо имущество на длъжника след влизане в сила на решението по чл. 38, ал. 2 да е послужило за удовлетворяване на вземанията на кредиторите и в тежест на длъжника е да докаже това (чл. 103, ал. 2).
--	---	-----------------------------------	---

	съдебно заседание, без наличието на специални знания, важат и тук. 29. По чл. 41 Липсва яснота, дали кредитор би могъл да заведе иск с правно основание по чл. 135 ЗЗД, предвид разпоредбата на чл. 41, ал. 5 от проектозакона, съгласно която „След откриването на производство по несъстоятелност е недопустимо образуването на нови съдебни или арбитражни производства по имуществени граждански дела срещу длъжника“. 30. По чл. 48 В ал. 3 е посочено, че не може да се оспорва вземане, което е установено с влязло в сила решение постановено след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, по което е взел участие синдикът. Независимо дали решението е постановено преди или след дата на решението за откриване на производство по несъстоятелност с участието на синдика, то се ползва със сила на присъдено нещо. Ако се допусне възможност да бъдат оспорвани вземания, за които е налице влязло в сила съдебно решение постановено в производство с участието на длъжника, то това би създавало правна несигурност и необоснована възможност за увреждане/забавяне удовлетворяване на интересите на добросъвестните кредитори. 31. По чл. 55 и следващите или План за погасяване Намираме, че предложената уредба на плана за погасяване е ненужна, доколкото е изградена изцяло по модел на оздравителното производство в търговската несъстоятелност, а то от своя страна изначално има различни цели и функции. В текста на законопроекта изрично е предвидена възможност за сключване на извънсъдебно споразумение между длъжника и кредиторите на несъстоятелността, която, според нас, би гарантирала в достатъчна степен възможността на длъжника да погаси доброволно	Неприети. Неприети. Частично приети.	29. Съображението не съдържа предложение. Законопроектът създава опростено производство по несъстоятелност, което да се развива в кратки срокове и при минимални разноси. Законопроектът предвижда възможности за кредитор, който има вземане срещу длъжника, да го предяви в производството по несъстоятелност, определя принципните положения за допустимост на определени съдебни и изпълнителни производства. 30. Законопроектът изисква принципното участие в производства, образувани срещу длъжника след откриване на производството по несъстоятелност. Съгласно чл. 41, ал. 3 от законопроекта, спряното съдебно производство се възобновява и продължава с участието на синдика и кредитора, ако вземането не е включено в одобрения от съда списък на приетите вземания. 31. В хода на обществените консултации постъпиха обосновани предложения и препоръки за опростяване на производството за приемане на погасителен план за задълженията, в резултат от което разпоредбата на чл. 60 вече не изисква отделно гласуване по класове кредитори. Съществуването на двата института за постигане на съгласие между длъжника и кредиторите във връзка с удовлетворяването на вземанията – план за погасяване и извънсъдебно споразумение (договор), има своето основание.
--	--	---	---

задълженията към своите кредитори. Считаме, че следва да бъде предвидено активно участие на съда в процедурата по сключване на извънсъдебното споразумение, като по аналогия на погасителния план, съдът не просто да констатира постигнатото съгласие и да прекрати производството, а да има вменено задължение за проверка на законосъобразността на споразумението. Предвид това и нашето предложение е тук по аналогия да бъдат прилагани разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс в частта относно сключването на съдебна спогодба.

32. По чл. 83

Смятаме, че сметката за разпределение следва да се обявява в регистър, а не на общодостъпно място в съда. Такъв ред вече беше предвиждан при стари редакции на ТЗ, в частта за несъстоятелността, но той беше отречен, като увреждащ кредиторите. Освен това, такъв ред би затруднил кредиторите, които следва ежедневно да правят множество справки.

33. По чл. 93

Текстовете на чл. 93 следва да бъдат прецизирани, с оглед на различните основания за постановяване на решение за прекратяване на производството по несъстоятелност. Разпоредбата на чл. 93 предвижда, че непредявените в производството по несъстоятелност вземания и неупражнените права се погасяват (като неупражнени права в производството) при всички предвидени основания по чл. 89. Нашето предложение е това да бъде последица единствено при постановяване на решение по чл. 89, ал. 1, т. 3 и т. 4. Противното би означавало, че при прекратяване на производството, поради недобросъвестност на длъжника по т. 1, същият да извлече благоприятна последица, а именно – да бъдат погасени задълженията му от кредиторите на масата.

Неприети.

Неприети.

Постигането на споразумение е подчинено изцяло на правилата на гражданското законодателство, и съдът следва да го утвърди, ако няма предявени иски за установяване на несъществуващо вземане, с всички кредитори с приети вземания договор за уреждане плащането на паричните задължения. В този случай синдикът не представлява длъжника като страна по договора.

Постигането на план за погасяване е възможно дори, когато някой от кредиторите не е съгласен, достатъчно е постигането на определено мнозинство от приетите вземания. По отношение на съдържанието му има определени последици.

Длъжникът следва да имат на разположение и двете възможности за удовлетворяване на кредиторите.

32. Правилата за обявяване на сметката за разпределение следват възприетите в търговската несъстоятелност. Преодоляването на установени в практиката трудности е мислимо след влизане в сила на закона.

33. Разпоредбата на чл. 96, която предвижда, че непредявените в производството по несъстоятелност вземания и неупражнените права се погасяват, не се нуждае от редактиране или поясняване. Тя не урежда последиците относно предявените и упражнени права, които може да се погасят при условията на чл. 100 от законопроекта.

Разпоредбите на чл. 95 – 99, които уреждат последиците от неизпълнението на извънсъдебното споразумение, последиците от неизпълнението на плана за погасяване и условията за възобновяване на прекратеното производство по несъстоятелност, са преразгледани и редактирани съобразно направените предложения.

Аналогично – при прекратяване на производството поради сключено извънсъдебно споразумение или одобрен план за погасяване. Ако целта на съставителите на проекта е била тук да се предвиди уредба единствено за погасяване на непредадените вземания, а другите да бъдат погасявани по реда на глава 6, то това не е направено.

34. В Глава Шеста, раздел IV текстът на заглавието на раздела не е точен, тъй като, съгласно основните принципи на правото и правния процес, на възобновяване подлежи спряно производство. В случай на прекратено производство е необходимо образуване на ново.

В раздел четвърти е направен опит за уреждане на условията за възобновяване на производството по несъстоятелност чрез механично пренасяне на отделни текстове от търговската несъстоятелност, уредена в Търговския закон, който законодателен похват не следва да бъде споделен. Намираме, че предпоставките за възобновяване на производството следва да бъдат допълнително конкретизирани. Така например, в т. 1 е предвидено, че производството се възобновява, ако се открие имущество, което до този момент не е било известно на синдика. В тази хипотеза ще следва да бъде предвидено, че съдът ще възобнови производството и едновременно с това ще констатира недобросъвестността на длъжника, като постанови решение за неговото прекратяване. Следва да има изричен текст в законопроекта за последиците от прекратяването в тази хипотеза, а именно, че правата на кредиторите няма да бъдат погасени и ще подлежат на удовлетворяване по общия ред. Опит за подобно разрешение е направено в разпоредбата на чл. 98, ал. 2, но то следва да бъде доразвито в изложения смисъл.

Приети.

34. Разпоредбите на чл. 95 – 99, които уреждат последиците от неизпълнението на извънсъдебното споразумение, последиците от неизпълнението на плана за погасяване и условията за възобновяване на прекратеното производство по несъстоятелност, са преразгледани и редактирани съобразно направените предложения. Възобновяване на производството ще бъде възможно само в случаите, когато същото е прекратено поради изчерпване на масата на несъстоятелността, когато в срок от една година след прекратяването се освободят суми, заделени за оспорени вземания или се открие имущество, което не е било известно при прекратяването на производството, при условие, че същите са достатъчни, за да покрият разносните по производството и поне частично да удовлетворят вземанията на кредиторите.

Неизпълнението на плана за погасяване или неизпълнението на извънсъдебното споразумение е основание за прекратяване на производството по несъстоятелност, без възможност за възобновяване. Разпоредбите на чл. 70 и чл. 95 изрично ще предвидят, че длъжникът се счита недобросъвестен при неизпълнение на задълженията по плана или задълженията във връзка с осъществявания контрол върху изпълнението на плана, съответно – при неизпълнение на извънсъдебното споразумение (договора). При условие, че длъжникът е недобросъвестен, той следва да понесе неблагоприятните последици от своето поведение и няма да може да се позове на постъпило погасяване на неизпълнените задължения при условията на чл. 100 от законопроекта. Така в случай на неизпълнение на

		35. По чл. 100 и чл. 101 35.1.Текстовете на чл. 100 и чл.101 следва да бъдат прецизирани, доколко съдържат вътрешни смислови противоречия и неясноти. Предвиждането на кратки срокове, с изтичането на които ще се погасяват задълженията на длъжника, би пречатвало прилагането на основния принцип за доброволно уреждане на отношенията между него и кредиторите. Често пъти задълженията на длъжниците са големи по размер, като с оглед на текста на чл. 100, кредиторите ще бъдат възпрепятствани да му предоставят един по-дълъг срок за погасяване, обременявайки длъжника ефективно с по-високи (а и вероятно непосилни) по размер месечни плащания. В чл. 100, т. 2 относно текста „поне частично“ - При наличие на минимално (дори незначително по размер) секвестрируемо имущество, погасителната давност пада на 3 години. Редно е да има минимален праг за удовлетворяване на добросъвестните кредитори, тъй като понятието „поне частично“ е предпоставка за поддържане на минимално секвестрируемо имущество единствено с цел да се погасят задълженията след изтичането на 3-годишен (вместо 10-годишен) срок. Освен това, считаме за необосновано в случая да се прилага по-кратка 3-годишна погасителна давност, а не общата 5-годишна погасителна давност. 35.2. В чл. 101 от законопроекта е уредена хипотезата на погасяване на задълженията на длъжника при липса на имущество. По същество това е хипотеза, в която вземанията на отделни кредитори ще бъдат погасени без тяхното знание и участие. Намираме въвеждането на нов 10-годишен преклузивен срок за ненужно, доколкото правата на длъжника в тази	Неприети. Неприети.	погасителния план или договора кредиторите ще могат да искат прекратяване на производството по несъстоятелност поради недобросъвестно поведение на длъжника и удовлетворяване на своите вземания по общия ред след прекратяването на производството. 35.1. Разпоредбата на чл. 100 предвижда погасяване на задължения при сложен фактически състав. Изтичането на 3 годишен срок не е представлява давностен срок, а едно от условията за погасяване на задълженията, наред с изискванията длъжникът да е заплатил разноските в производството по несъстоятелност; да е удовлетворил поне частично включените в утвърдения от съда списък на приетите вземания, при условие че цялото негово секвестрируемо имущество е послужило за удовлетворяване на кредиторите; да не са налице основания за недобросъвестност по смисъла на чл. 9, ал. 2. Разпоредбата е съобразена с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността), като изискването за началото и продължителността на 3-годишния срок произтича от член 21, параграф 1. Разпоредбата на чл. 10, ал. 2 се прецизира, като уточнява, че за частично удовлетворяване ще се счита пълното удовлетворяване дължимите обезпечени вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1 и на поне 10 на сто от общия размер на останалите вземания. Ако няма дължими вземания по чл. 17, ал. 1, т. 1, за частично удовлетворяване се счита удовлетворяването на поне 30 на сто от общия размер всички вземания. 35.2. Разпоредбата на чл. 101 е необходима част от законопроекта. Съгласно ангажимента на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост, приет с Решение № 411 на Министерския съвет от 2021 г., законът следва да въведе производство по несъстоятелност с одобряване на погасителен план, с ликвидация на имуществото, както и производство по
--	--	--	-----------------------------------	--

	хипотеза ще бъдат защитени от института на погасителната давност, в това число и на абсолютната погасителна давност. 35.3. Неизяснен остава въпросът относно това, дали разпоредбите на чл. 100 и чл. 101 се прилагат и в хипотезите, в които за обезпечаване на задълженията на длъжника са учредени обезпечения от трети лица и изпълнението по отношение на тези имуществени права не е приключило.	Неприети.	несъстоятелност при липса на доходи и имущество на физическите лица. За да се гарантира балансът между правата на длъжника и правата на неговите кредитори, които са останали неудовлетворени поради липсата на секвестрируемо имущество, предвижда се по-дълъг срок за погасяване на задълженията на длъжника. В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. Срокът е съобразен с възможността да се търси удовлетворяване на вземането по съдебен път в 5-годишен срок, като се отчита изтичането на срок от още 3 години, при който е възможно погасяване в рамките на производство за индивидуално принудително изпълнение или производство по несъстоятелност. 35.3. Съгласно чл. 42, ал. 1 от законопроекта, с откриване на производството по несъстоятелност се спират изпълнителните производства срещу имуществото, включено в масата на несъстоятелността. Така законът не изисква спиране на изпълнителните производства срещу имуществото, предоставено като обезпечение (залог или ипотека) от трети лица, защото те не се включват в масата на несъстоятелност (арг. от чл. 11, ал. 1). Законопроектът не ограничава и възможността за водене на съдебни производства за събиране на паричните вземания на длъжника, когато те са обезпечени с имущество на трети лица. Съгласно чл. 41, ал. 4, не се спират дела срещу длъжника за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица. След откриването на производство по несъстоятелност ще
--	---	-----------	---

35.4. В съответствие с коментарите и съображенията по-горе предлагаме: Да се обмисли промяна на правилата по Глава седма от законопроекта в следните насоки: Да не се прекратява производството по несъстоятелност докато не изтекат сроковете по чл. 100 и чл. 101, през който период всички новопридобити активи да бъдат предмет на продажба по реда на закона, като сумите от продажбата да служат за удовлетворяване на кредиторите в поредността по чл. 17 от проекта; През този период длъжникът да търпи определени ограничения като например да не може да ползва нови заеми; да може да сключва само определени от закона сделки под контрола на синдика; да няма право да заема определени длъжности и други подходящи ограничения. Задължително през този период длъжникът трябва да полага труд или най-малкото активно да търси работа. Едва след изтичане на този срок да бъде прекратено производството по несъстоятелност и погасяването на задълженията да настъпи автоматично с прекратяване на производството *ex lege* по аналогия с правилото на чл. 739, ал. 2 от ТЗ, като при настоящи проект това да бъде отразено в чл. 93, нова ал. 2;

Да се обмисли отпадане на двата режима предвидени в законопроекта с оглед на това дали длъжникът разполага с имущество или не разполага с такова, като и в двата случая да се провежда пълна процедура по несъстоятелност и унифициране на сроковете по чл. 100 и чл. 101 и въвеждане на общ срок от порядъка на между 3 и 5 години (или друг подходящ срок) и да се обединят в един текст; Да се обмисли и

Неприети.

бъде допустимо образуването на нови съдебни или арбитражни производства по имуществени граждански дела срещу длъжника за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица (чл. 41, ал. 5). Каква е съдбата на тези дела следва да се преценява в конкретния случай, съобразно основанието за вземане срещу тези трети лица.

35.4. Длъжникът е принуден да понася редица ограничения в хода на производството по несъстоятелност и след него. С откриване на производството по несъстоятелност длъжникът: не може да сключва нови сделки на управление и разпореждане с имуществото си, както и да извършва плащания без разрешение на синдика, а до назначаването на синдика – без разрешение на съда (чл. 39, ал. 1). В случай на изпълнение на одобрен план за погасяване, длъжникът следва да понася и предвидените в чл. 66, ал. 4 и 5 ограничения - може само след предварителното съгласие на синдика да сключва сделки за разпореждане със своето имущество, да закрива и открива банкови и други сметки за безналични разплащания, да сключва сделки и действия, които не са необходими за задоволяване на жизнените потребности на него и на членовете на семейството му и други. За да бъде възможно погасяването на задълженията за удовлетворяване на вземанията след откриване на производството по несъстоятелност, при условията на чл. 100 или чл. 101, наред с всички други условия и срокове, цялото секветируемо имущество на длъжника трябва да е послужило за удовлетворяване на кредиторите. Всички тези сериозни ограничения поставят на действително изпитание и проверка добросъвестния длъжник. Законопроектът е съобразил редица възможности за дерогации на правилата на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на

въвеждането на ограничения за длъжника в определен период от време след настъпване на погасяването и прекратяване на производството по несъстоятелност за нов срок от порядъка примерно на 3 години, в който длъжникът да не може да ползва нови заеми или други дисциплиниращи ограничения.

36. По чл. 103

Молбата за установяване на условията за погасяване се базира единствено на декларации за липса на основания за недобросъвестност от длъжника, което е предпоставка за деклариране на неверни обстоятелства от недобросъвестен длъжник, без да се изисква тази информация да се доказва с какъвто и да било документ и без да се вземе предвид всякаква друга информация, включително предоставена от негов кредитор, доказваща точно обратното на декларираното от длъжника. Същевременно, липсва текст в проектозакона, с който да се вменява на длъжника, че за всяка една декларирана от него невярна информация той носи наказателна отговорност, като в този дух е и коментарът ни към чл. 7 от проекта.

В раздел втори от Глава седма е уредено производството по разглеждане на молба на длъжника за погасяване на задълженията. С оглед на последиците от уважаването ѝ следва да се предвиди, че извън обявяването на същата в информационната система, преписи от нея ще бъдат връчени на заинтересованите кредитори. Следва да се предвидят и по-дълги срокове за депозиране на възражения, както и институционален контрол на решението, с което

Неприети.

ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността), които дерогации са съвместими с концептуалното разбиране за правната уредба на производството по несъстоятелност у нас, като например по член 23, параграф 1 – 2, параграф 4, б. „а“ – „е“ и др.

Законопроектът не урежда последиците от обявяването на неплатежоспособност или несъстоятелност на длъжника по отношение на условията за участието му в гражданския оборот, тъй като тези въпроси се уреждат от други нормативни актове, след анализ на необходимостта от тях.

36. Концептуално е разбирането, че производството по несъстоятелност следва да бъде достъпно само за добросъвестни длъжници и съдът служебно следи за наличието на добросъвестност, а кредиторите следва да имат възможност да се защитават и да сочат обстоятелства, които са пречка за образуване или продължаване на производството.

Съгласно чл. 15, ал. 1, ако длъжникът подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност, като знае, че няма основание за това, той дължи обезщетение на кредиторите за претърпените във връзка с производството имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Разпоредбата на чл. 34, ал. 2, т. 1 ще предвиди представяне на декларация по образец относно всички обстоятелства, които са от значение за проверката на допустимостта на молбата, която ще съдържа и изявление, че лицето създава отговорността за деклариране на неверни обстоятелства и предвидената в закона имуществена отговорност за вреди.

В съответствие с това разбиране, в чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от

се уважава молбата на длъжника и се постановява погасяване на неговите задължения.

37. По чл. 107

Направен е опит да бъдат обособени отделни категории задължения, които да не подлежат на погасяване по реда на чл. 100 и чл. 101. С оглед на систематичното място на разпоредбата, обаче, тези задължения ще се погасят в общата хипотеза на прекратяване на производството по чл. 93.

Прави впечатление, че в категорията на обезпечените кредитори са включени единствено ипотекарните, но не и зложните кредитори. Отделно, следва изрично да бъдат изключени вземания, които са с обезпечения, учредени от трети лица и изпълнението по отношение на които не е приключило. Добре е да бъде прецизирана и разпоредбата на чл. 108, която предвижда, че когато е налице имущество в масата на несъстоятелността, производството ще продължи, но само за удовлетворяване на вземанията по чл. 107.

Частично
приети.

длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. В чл. 35, ал. 4 ще бъде предвидена възможност за кредиторите, които имат вземане, предявено в образувано съдебно производство или установено с влязло в сила съдебно решение или с влязъл в сила акт за публичноправно задължение, или вземане, обезпечено със залог или ипотека върху имущество на длъжника, да възразят писмено срещу молбата на длъжника в 14-дневен срок от публикуването ѝ, като представят доказателства с възразението. Също така, разпоредбата на чл. 37, ал. 3 е съответно редактирана и допуска възможност за обжалване на решението за откриване на производство по несъстоятелност от тези кредитори. В допълнение се предвижда и разпоредба в чл. 89, ал. 3, съгласно която всеки кредитор на несъстоятелността може да иска от съда прекратяване на производството, като представи доказателства за настъпване на основание по чл. 9, ал. 2 за недобросъвестност на длъжника.

37. Обособяването на раздел III „Задължения, които не се погасяват“ в глава седма има своето основание – тези разпоредби са уредени като изключения от правилата на чл. 100 и чл. 101. За внасяне на безспорност, разпоредбата на чл. 107 ще бъде прецизирана, че посочените вземания не се погасяват при условията на чл. 100 и чл. 101.

Защитата на привилегированите вземания е обоснована в мотивите на законопроекта. Вземанията, които са обезпечени с ипотека, са защитени, защото предоставянето на обезпечение е съществено условие за възникването им. Учредяват се с формален акт, подлежат на вписване в Имотния регистър и се ползват с висока степен на доверие и правна сигурност. Обезпечените с ипотека вземания предполагат внимателна проверка на платежоспособността на длъжника и други обстоятелства, обуславящи риска от неизпълнение.

		38. В глава Осма, следвайки добрите практики на други държави, предлагаме информацията, вписана в Регистъра, да се съхранява и да е публично достъпна 10 години след приключване на производството по несъстоятелност.	Неприети.	38. Законът не ограничава във времето достъпа до информацията относно производството по несъстоятелност на физическите лица – обявяване и вписване на актове и съобщения. Тази информация ще бъде на разположение на кредиторите, с оглед упражняване на техните права и защита на законните им интереси в отношения с неплатежоспособни длъжници и след прекратяване на производството.
12.	Омбудсман на Република България (чрез деловодство - междуетоводствен обмен)	1. Сред целите и принципите на закона на първо място следва да се постави защитата на правата на добросъвестните физически лица, изпаднали в трайни финансови затруднения, така че да се преодолее състоянието на „вечен длъжник“ и те да получат „втори шанс“, за да започнат живота си на чисто. На този фон трябва да се търси баланса с правата на кредиторите, за да получат те справедливо удовлетворяване, като в същото време се гарантира възможността за възстановяване на социалната и трудовата активност на задлъжнелите граждани. С оглед на горното, не съм съгласна с разпоредбата на чл. 3 от законопроекта, която като цел на производството по несъстоятелност сочи на първо място да се осигури справедливо удовлетворяване на кредиторите и едва след това възможност за освобождаване на добросъвестния длъжник от заплащане на неудовлетворените вземания. 2. От изключителна важност са и принципите на закона. Намирам, че на първо място следва да бъде поставена добросъвестността на длъжниците и търсенето на баланс между интересите на длъжника и кредиторите. Не по-малко значими са принципите за публичност, бързина и достъпност на процедурата за защита. В това отношение предложеният за обществено обсъждане законопроект поставя на първо място диспозитивното начало, справедливото удовлетворяване на кредиторите, доброволното	Принципно приети. Неприети.	1. В чл. 3 от законопроекта са посочени не целите на закона, а целите на производството по несъстоятелност. Тези цели се постигат една след друга в хода на производството – първо е осигуряването на справедливо удовлетворяване на кредиторите, а като възможна негова последица е освобождаване на добросъвестния длъжник от заплащане на неудовлетворените вземания. Изброяването в последователност очертава етапите на производството, но в никакъв случай не поставя на първо място защитата на интересите на кредиторите, като водеща цел на закона. 2. Законопроектът урежда основните принципи, които предопределят неговото съдържание и чрез които се постигат целите му. Тези принципи намират конкретно изражение в останалите разпоредби на закона, като условия в производството. Формалното изброяване на други понятия или термини е неоправдано, ако същите нямат определено от закона съдържание и отношение към правната уредба по същество.

изпълнение и чак накрая добросъвестността на длъжниците. 3. Безспорно, добросъвестността следва да се преценява във всеки отделен случай, това е един от най-важните елементи на закона, за да не се допусне недобросъвестни длъжници да получават опрощаване на дълговете си и да злоупотребяват с производството. Важно е да се изследва поведението на длъжника както преди, така и по време на самото производство. Преценката за добросъвестността следва да обхваща вида и размера на задълженията, техния произход, периода на неизпълнение, поведението на длъжника и опитите му да изплати задълженията си. Предвид горното, регламентирани в закона конкретни изисквания, за да се прецени дали е добросъвестен длъжникът, биха могли да бъдат прецизирани, например: според чл. 9, ал. 2, т. 2 е недобросъвестен длъжник, ако през последната година преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е упражнявал трудова или стопанска дейност по занятие, която да е източник на доходи, независимо от начина на нейното възлагане и изпълнение и не търси активно работа, без да се държи сметка, че може например да е в трайно влошено здравословно състояние или се е инвалидизирал, или се грижи за болен близък и това се явяват пречки да търси активно работа. Също така т. 3 от същата разпоредба сочи, че не се счита за добросъвестен длъжник, който през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е извършил нарушение на задължение за деклариране на доходи или имущество. 4. Сред важните концептуални въпроси е и този за обхвата на закона.	Приети. Неприети.	3. Законопроектът ще бъде съобразен с всички основателни препоръки и предложения за облекчаване на производството. Вместо множество декларации, като приложения на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, длъжникът ще подаде само една декларация по образец (чл. 34, ал. 2, т. 1), който ще бъде приложение към закона. За да бъде производството достъпно за физическите лица, които освен това са и неплатежоспособни, законът не поставя твърде завишени изисквания за доказване на обстоятелствата. В чл. 35 ще се предвиди разпоредба, която дава възможност на съда да извършва проверка на обстоятелствата по чл. 33 и да изисква представяне на допълнителни доказателства от длъжника, ако няма възможност да извърши справка за тези обстоятелства по служебен път. Разпоредбата на чл. 9, ал. 2, т. 2 относно условието за упражняване на трудова или стопанска дейност, е допълнително редактирана, като нейното приложение се отнася само до длъжник, който е работоспособен. Техническата грешка в разпоредбата на чл. 9, ал. 2, т. 3 относно условието за недобросъвестност „да не е извършил нарушение на задължение за деклариране на доходи или имущество“ се редактира съответно. 4.1. Разпоредбата на чл. 101 урежда възможността за установяване на неплатежоспособност при липса на доходи и имущество на физическите лица и възможност
---	---------------------------------	--

4.1. Видно от предложения за обществено обсъждане законопроект е, че производството по несъстоятелност намира приложение единствено по отношение на физически лица, които имат секвестрируемо имущество, при това достатъчно, за да покрие разноските и поне частично да удовлетвори кредиторите.

4.2. Законът не се отнася за хората със свободни професии; не предвижда да даде втори шанс на граждани, които не разполагат със секвестрируемо имущество.

Неприети.

за погасяване на неудовлетворените вземания. по-дълъг срок за погасяване на задълженията на длъжника. В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. Срокът е съобразен с възможността да се търси удовлетворяване на вземането по съдебен път в 5-годишен срок, като се отчита изтичането на срок от още 3 години, при който е възможно погасяване в рамките на индивидуално принудително изпълнение или производство по несъстоятелност.

4.2. Несъстоятелността на лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, следва да бъде регулирана по различен начин. Тези субекти са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023. Производството по несъстоятелност за тях е уредено в проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г. Като стопански субекти, тези физически лица извършват определена дейност и влизат в отношение с различни контрагенти, наемат работници и служители, имат свое предприятие, чрез което осъществяват дейността си. В търговската несъстоятелност се търси се възможност за продължаване на дейността чрез стабилизация (преструктуриране), оздравяване, включително за възстановяване на правото да се извършва тази дейност след края на производството, възможности за преструктуриране. Подобни възможности са неприложими за физическите лица, които не са

		4.3. В резултат от производството не се погасяват задълженията на длъжника за удовлетворяване на вземания, обезпечени с ипотека; не се прекратява производството и не се погасяват по давност дълговете, ако масата на несъстоятелността не е изчерпана, например има неосребрено имущество, което е секвестрируемо, но е непродаваемо.	Неприети.	стопански субекти и затова производствата по несъстоятелност трябва да бъдат различни. 4.3. Защитата на привилегированите вземания е обоснована в мотивите на законопроекта. Вземанията, които са обезпечени с ипотека, са защитени, защото предоставянето на обезпечение е съществено условие за възникването им. Учредяват се с формален акт, подлежат на вписване в Имотния регистър и се ползват с висока степен на доверие и правна сигурност. Обезпечените с ипотека вземания предполагат внимателна проверка на платежоспособността на длъжника и други обстоятелства, обуславящи риска от неизпълнение.
		5. Ограничение е предвидено и по отношение на общия размер на дълговете, който не може да бъде по-малък от 10 минимални работни заплати т.е. към настоящия момент - 7 100 лв. Това изключва в повечето случаи граждани с неплатени битови задължения за ток, вода, парно.	Неприети.	5. Законопроектът предлага като обективен критерий за неплатежоспособност сума на задълженията над 10 минимални работни заплати (сумата към момента възлиза на 7 100 лв). Това е съобразено със средния осигурителен доход за страната за шест месеца, по данни на НОИ към м. юли, тази година. ($1\,292 * 6 \text{ мес} = 7\,752 \text{ лв.}$). Законът съобразява средните доходи за страната, от които ако длъжникът бъде лишен за 6 месеца, може да изпадне в състояние на неплатежоспособност. Целта е да се обхванат масовите случаи, а не изключенията.
		6. На фона на това ограничение прави впечатление размерът на разноските, които трябва да поеме задълженото лице, включващи държавната такса; възнаграждението на синдика; разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата; определената издръжка на длъжника и на неговото семейство. Само по отношение на синдика сумите, които следва да плати длъжника, са в размер на: еднократно възнаграждение от по една минимална работна заплата за извършване на всяко от следните действия: 1. съставяне списък на приетите вземания; 2. извършване на опис на имуществото и установяване на масата на несъстоятелността; 3. изготвяне и предлагане на план за погасяване на	Неприети.	6. Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разноските. Разноските следва да са минимални и поради това не се предвижда възможност заплащане на ежемесечно възнаграждение на синдика, каквото е предвидено в Търговския закон. Синдикът има право на еднократно възнаграждение за конкретно извършени от него действия във връзка с производството, в размер на една минимална работна заплата, а в случай на осребряване на масата на несъстоятелността – на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество. Когато работата на синдика в производството продължава повече от 12 месеца, той

		задълженията на длъжника; 4. изготвяне на сметка за разпределение; за всяко действие за осребряване на масата на несъстоятелността синдикът има право на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество; плаща се и допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата при одобряване на годишен отчет за дейността на синдика. Това означава, че ако производството е образувано за най-ниската предвидена обща стойност на задълженията от 7 100 лв., то само разходите за синдика, без да се включва възнаграждението му от 5% от стойността за осребреното имущество, ще са половината от размера на задълженията към кредиторите. Още повече, възнаграждението в размер на 5 % от стойността на осребреното имущество се изплаща при постъпване на приходите от осребреното имущество.		има право на допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата Същевременно, следва да се отчита необходимостта от заплащане на труда на синдиките, който независимо от стойността на имуществото или задълженията на длъжника, е длъжен да извърши всички правни и фактически действия в пълен обем, за да постигнат целите на производството: упражнява контрол върху сделките на длъжника, издирва и уточнява имуществото на длъжника, прави искания за прекратяване на договори, по които е страна длъжникът; участва в производствата по делата на длъжника; събира паричните вземания на длъжника; уточнява кредиторите на длъжника и проверява техните вземания; предлага план за погасяване на задълженията на длъжника; осребрява имуществото от масата на несъстоятелността; извършва други предвидени от закона или възложени от съда действия. Важно е да се отбележи още, че длъжникът избира сам дали да иска откриването на производството по несъстоятелност. Това предполага, че е преценил необходимостта и разходите от такова производство, като се отчитат дължимите съдебни разноски в други висящи съдебни и изпълнителни производства срещу него, разходи за защита по извънсъдебни споразумения и т.н., които вероятно надхвърлят разноските в едно производство по несъстоятелност.
13.	Софийски Адвокатски съвет (чрез електронна поща и електронен обмен - ССЕВ)	1. Принципно несъгласие с концепцията на законопроекта: Не подкрепяме възприетия със законопроекта подход да се създаде производство по несъстоятелност на физическите лица, отделно и различаващо се от производството по несъстоятелност на физически лица, които са еднолични търговци и предприемачи и извършват стопанска, търговска, професионална дейност или упражняват занаят. Законопроектът за изменение и допълнение на ТЗ (ЗИДТЗ) в изготвянето на който са участвали	Неприети.	1. Съображенията не съдържат предложение, а оценка по целесъобразността на законопроекта. Необходимостта от законопроекта е преценена от вносителя и обоснована в мотивите към законопроекта. Производството по несъстоятелност на физическите лица има сходства с производството по несъстоятелност на търговците, доколкото възприема правила относно удовлетворяването на всички кредитори в общо, универсално производство на принудително изпълнение. Същевременно са отчетени

представители на Висшия адвокатски съвет и съдии със значителен стаж и опит в материята на несъстоятелността, беше публикуван в портала за обществени консултации на 13.05.2022г., Софийският адвокатски съвет възприе положително повечето от предложените в този законопроект изменения в текстовете на Търговския закон. В мотивите към сега публикувания Законопроект за несъстоятелността на физическите лица е посочено, че той е изработен от работна група, в която са били включени един съдия от Софийски Районен съд и един адвокат от Софийската адвокатска колегия. Не ни е известно кой колега адвокат от Софийската адвокатска колегия е бил включен в обсъждането и изработването на текста на законопроекта, но оставаме с впечатлението, че законов текст, толкова важен за правата и задълженията на клиентите ни – физически лица, на практика е бил изготвен при изолиране на адвокатурата и без същинско предварително обсъждане.

Директива (ЕС) 2019/1023 предвижда в чл. 20, ал. 1, че държавите-членки трябва да гарантират, че несъстоятелните предприемачи имат достъп до поне едно производство, което може да доведе до пълно опрощаване на задълженията в съответствие с Директивата. Такава гаранция не е предвидена за физическите лица, които не са предприемачи. Единствено в чл. 1, ал. 4 от същата директива е спомената възможността държавите-членки да разширят прилагането на производствата, посочени в параграф 1, буква „б“, по начин, че тези производства да обхванат и физически лица, които не са предприемачи. Софийският адвокатски съвет приема, че всички производства по несъстоятелност следва да се развиват доколкото е възможно и приложимо, в рамките на една и съща процедура и че така изготвеният и предоставен на общественото внимание законопроект не е съгласуван нито с нормите на Директива (ЕС) 2019/1023, нито с дълго

особеностите при делата на длъжника – физическо лице, поради което производството е уредено в нов, самостоятелен нормативен акт, а не в Търговския закон. Несъстоятелността на лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, които са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023, ще бъде уредена в проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г. Като стопански субекти - предприемачи, наред с едноличните търговци, са определени лицата, упражняващи свободна професия, стопанска дейност и занаяти, извършват определена дейност и влизат в отношение с различни контрагенти, наемат работници и служители, имат свое предприятие. В търговската несъстоятелност се търси се възможност за продължаване на дейността чрез стабилизация (преструктуриране), оздравяване, включително за възстановяване на правото да се извършва тази дейност след края на производството, възможности за преструктуриране. Подобни възможности са неприложими за физическите лица, които не са стопански субекти, поради което производствата по несъстоятелност на физическите лица – предприемачи и физическите лица, които нямат това качество, не могат да се развият в рамките на една и съща процедура.

Законопроектът за несъстоятелност на физическите лица създава опростено производство по несъстоятелност, което да се развива в кратки срокове и при минимални разноски за длъжника, образувано и движено изцяло от добросъвестен длъжник, който желае доброволно да удовлетвори своите кредитори. В хода на обществените консултации са разгледани и приети основателни предложения за допълнително опростяване на производството, включително относно формалностите и доказателствата за допустимост на молбата за образуване на производството, така и при

обсъжданите и прецизно формулирани изменения на ТЗ в законопроекта от 13.05.2022 г.

От една страна, законопроектът не създава правила, които да гарантират бързо и ефективно производство по несъстоятелност на физическите лица, както това се това се изисква от Директивата, не предвижда правила и срокове, които да гарантират, че в рамките на срока за погасяване на задълженията секвестрируемото имущество на длъжника ще бъде освобождаване на длъжниците от всички техни задължения след изтичането на 3 години от описа на имуществото в масата на несъстоятелността или от утвърждаването на погасителен план, стига същите да са покрили разноските в производството. От друга страна,

И накрая намираме, че предложеният законопроект ще създаде ненужна административна и финансова тежест за физическите лица - длъжници, именно заради необходимостта да се участва в сравнително сложно и продължително производство и да се заплаща възнаграждение на синдик, надвишаващо многократно разноските, събирани от частните съдебни изпълнители.

2. Конкретни бележки по законопроекта

Текстовете на публикувания законопроект за несъстоятелност на физическите лица страдат от много недостатъци и пороци, като на практика създават едностранно производство по несъстоятелност с участието на длъжника и съда. За кредиторите е предвидено участие само при провеждането на събранията на кредиторите, като те дори са лишени от възможността да обжалват съдебните актове в това производство, за разлика от длъжника. Ето защо не намираме за необходимо, а и възможно да извършваме анализ на всеки текст от законопроекта, още повече, че съкратеният период за обществено обсъждане от 14 дни прави това на

процедурата за приемане и утвърждаване на плана за погасяване.

Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разноските. Разноските следва да са минимални и поради това не се предвижда възможност заплащане на ежемесечно възнаграждение на синдика, каквото е предвидено в Търговския закон. Синдикът има право на еднократно възнаграждение за конкретно извършени от него действия във връзка с производството. Същевременно, следва да се отчита необходимостта от заплащане на труда на синдиците, който независимо от стойността на имуществото или задълженията на длъжника, е длъжен да извърши всички правни и фактически действия в пълен обем, за да постигнат целите на производството. Важно е да се отбележи още, че длъжникът избира сам дали да иска откриването на производството по несъстоятелност. Това предполага, че е преценил необходимостта и разходите от такова производство, като се отчитат дължимите съдебни разноски в други висящи съдебни и изпълнителни производства срещу него, разходи за защита по извънсъдебни споразумения и т.н., които вероятно надхвърлят разноските в едно производство по несъстоятелност.

Неприети.

2. Законът за несъстоятелност на физическите лица има за цел да облекчи положението на длъжници, които са във финансови затруднения поради независещи от тях причини. Право да искат откриване на производството имат само добросъвестните длъжници, които поемат задължения съобразно своето имуществено състояние и доходи и със своите действия не увреждат умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите. Законът им предоставя възможност в едно производство да отговорят на претенциите на всички свои кредитори, а при определени условия и да искат освобождаване от задълженията, които са останали непогасени в производството по несъстоятелност. Започването и приключването на производството

практика невъзможно. Достатъчно е да се отбележат процесуално необясними разпоредби, като например правилото на чл. 32, т. 5 от Законопроекта, че молбата за откриване на производството по несъстоятелност не може да се оттегля от длъжника след постановяване на определение за утвърждаване на плана за погасяване. Това означава, че молбата може да бъде оттегляна от длъжника след като производството по несъстоятелност е открито и преди утвърждаване на плана за погасяване, в който период синдикът може да е предприел действия за прекратяване на договори (чл. 51 от Законопроекта) или други мерки за опазване имуществото на длъжника, като законопроектът не предвижда какви са последиците в подобен случай. Това правило показва, че независимо от прокламираните в чл. 3 цели, сред които е и справедливото удовлетворяване на кредиторите, в този си вид законопроектът преимуществено, дори да не цели да улесни освобождаване от задълженията на длъжниците, реално ще стимулира подобни действия, което може да има трайно негативни последици за гражданския оборот у нас и за правосъзнанието.

Бихме искали обаче да обърнем внимание специално на реда на удовлетворяване на вземанията в производството по несъстоятелност, уреден в чл. 17 от Законопроекта и особеното място на разносните за адвокатско възнаграждение.

При сравнение с текста на действащата редакция на чл. 722, ал. 1 ТЗ, уреждаща поредността на вземанията в търговската несъстоятелност, и разпоредбата на чл. 17 от Законопроекта, уреждаща поредността на удовлетворяване на кредиторите в производството по несъстоятелност на физически лица, се установява, че разносните по несъстоятелността са премахнати като вземания по ред 3 (съгласно чл. 722, ал. 1 ТЗ) и въобще не подлежат на плащане. Причината за това е, че съгласно чл. 14, ал. 2 от Законопроекта предвижда длъжникът авансово да заплаща разносните в

зависят изцяло от добросъвестния длъжник, който може да получи ползите от него. Кредиторите нямат правен интерес да искат откриване на това производство, защото те разполагат с предвидените от закона производства за индивидуално удовлетворяване на вземанията си. Възможността за откриване на производство по несъстоятелност на физическите лица само по тяхна молба е концептуален въпрос, който се урежда по преценка на законодателя. Такава възможност е предвидена и в законодателството на други държави, включително членки на Съюза.

Изискването за добросъвестност на длъжника е условие за производството, за което съдът служебно, а кредиторите следва да имат възможност да се защитават и да сочат обстоятелства, които са пречка за образуване или продължаване на производството. В съответствие с това разбиране, в чл. 35, ал. 4 ще бъде предвидена възможност за кредиторите да възразят писмено срещу молбата на длъжника в 14-дневен срок от публикуването ѝ, като представят доказателства с възразението. Също така, разпоредбата на чл. 37, ал. 3 е съответно редактирана и допуска възможност за обжалване на решението за откриване на производство по несъстоятелност от тези кредитори. В допълнение се предвижда и разпоредба, съгласно която всеки кредитор на несъстоятелността може да иска от съда прекратяване на производството, като представи доказателства за настъпване на основание по чл. 9, ал. 2 за недобросъвестност на длъжника.

Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разносните. Предвижда се, че разходите за възнаграждение на синдика са минимални и поради това, например, те се дължат при постигане на определен резултат, не се предвижда назначаване на временен синдик от съда, съдът служебно може да събира доказателства и други. Съгласно чл. 14, ал. 2 от законопроекта, длъжникът осигурява авансово заплащане на разносните в производството по несъстоятелност. Естеството и

производството по несъстоятелност. Съгласно чл. 14, ал. 1 от Законопроекта, обаче, разноските за адвокатско възнаграждение са изключени от разходите, които се приемат за разноски в производството по несъстоятелност. Вместо това като такива са определени само: държавната такса, възнаграждението на синдика, разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата на несъстоятелността, както и издръжката на длъжника и неговото семейство. За сравнение разпоредбата на чл. 723 от Търговския закон (аналогична като предметен обхват на чл. 14, ал. 1 от Законопроекта) сочи, че разноски по несъстоятелността са „държавната такса за производството по несъстоятелност и останалите разноски, направени до влизане в сила на решението за откриване на производство по несъстоятелност“.

Разпоредбата на чл. 723 ТЗ дава основание в съдебната практика да се приема, че разноските на кредиторите за заплащане на адвокатски възнаграждения, направени до влизане в сила на решението за откриване на производството по несъстоятелност, се удовлетворяват или като обезпечени вземания по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ, или като разноски по несъстоятелността – с поредност по чл. 722, ал. 1, т. 3 ТЗ. Единствено разноските на кредиторите за участие във вече открито производство по несъстоятелност - във фазата по осребряване на имуществото, се третира като разноски по чл. 616, ал. 2, т. 4 ТЗ и се удовлетворяват само след пълното удовлетворяване на останалите кредитори.

Във фазата след откриването на производството по несъстоятелност нито един кредитор няма да може да си възстанови разноските за заплатено адвокатско възнаграждение, тъй като същите са вземания с поредност едва по чл. 17, ал. 1, т. 10 от Законопроекта (вземания от последен ред). Разноските на длъжника за адвокат пък изобщо не са предвидени за удовлетворяване в производството по

стойността на разноските се определят съобразно предприетите действия в производството и не е необходимо да бъдат определени в закона. Тъй като не се очаква от кредиторите да заплащат разноските в несъстоятелността, дори и авансово, не се очаква да има разноски, които да са останали неудовлетворени и поради това – включени като ред на вземанията в производството.

Разноските не може да бъдат идентични с тези в производството по несъстоятелност на търговците. Съдебната практика по прилагането на ТЗ, според която разноските на кредиторите за заплащане на адвокатски възнаграждения, направени до влизане в сила на решението за откриване на производството по несъстоятелност, се удовлетворяват или като обезпечени вземания или като разноски по несъстоятелността, не може да бъде аргумент за необходимост от подобно законодателно уреждане в Закона за несъстоятелност на физическите лица.

Законопроектът не урежда правила, определящи условията за ползване на правна помощ.

Правото на кредиторите да ползват правна помощ не е засегнато от законопроекта, като в чл. 17 от законопроекта дори е признато право на разноски на кредиторите за един адвокат във връзка с тяхното участие в производството по несъстоятелност. В някои държави членки на Европейския съюз разноските на кредиторите за адвокатски възнаграждения са за тяхна сметка, т.е. дори не се удовлетворяват от масата на несъстоятелността.

Поради изложените съображения, категорично не се нарушава изискването на чл. 47 от ХОПЕС за ефективни правни средства за защита и справедлив процес.

от най-уязвимите длъжници – тези, които не работят по медицински причини. Разпоредбата следва да дава възможност за образуване на производство по несъстоятелност и на неработещи пенсионери (по болест или заради увреждане). Освен това е пропусната запетая преди последната част „и не търси активно работа“, която води до объркване в текста.

Предложението за редакция е: *„през последната година преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е упражнявал трудова или стопанска дейност по занятие, която да е източник на доходи, независимо от начина на нейното възлагане и изпълнение, и не търси активно работа; това изискване не се прилага за лица, които получават пенсия от държавното обществено осигуряване или пенсионноосигурително дружество“.*

1.3. По неясни причини в крайния текст на проектозакона не са възпроизведени и две основания за недобросъвестност или забрана за откриване на производството, които бяха широко обсъждани в работните групи за подготовка на закона – забрана да се иска образуване на производство по несъстоятелност от лице, което е било длъжник в такова производство в определен срок (5 години) преди подаване на молбата, и евентуално – ако в същия срок длъжникът се е позовавал на абсолютна давност (чл. 112 ЗЗД). Липсата на тези две основания за недобросъвестност отваря възможността за злоупотреби от лица, които ще са вечно несъстоятелни, и така излишно едновременно ще затлачват съдебната система с дела и ще увреждат интересите на кредиторите си дълго време, преди да се приключи съдебното производство, поискано от тях. Няма правна система с несъстоятелност на физически лица, която да не предвижда минимален период между молбите за несъстоятелност (в Израел

допълнително редактирана, като нейното приложение се отнася само до длъжник, който е работоспособен.

Разпоредбата на чл. 9 се допълва с ал. 5, съгласно която при преценка на обстоятелствата по ал. 2 се вземат предвид причините за тяхното настъпване, включително дали са настъпили поради непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер.

Принципно приети.

1.3. С допълнение на чл. 33, т. 5 като условие за допустимост на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, ще бъде предвидено изискването длъжникът да не е подавал молба за откриване на производство по несъстоятелност по реда на този закон.

	този срок е кратък – няколко месеца, но дори и там го има). Предлагам въвеждане на две нови точки в основанията по чл. 9, ал. 2: „х. в последните 5 години преди датата на подаване на молбата за образуване на производство по несъстоятелност по този закон е подавал молба за обявяване в несъстоятелност или като длъжник е бил страна в такова производство; X+1. В последните 5 години преди датата на подаване на молбата за образуване на производство по несъстоятелност по този закон се е позовавал на изтичане на абсолютен давностен срок по чл. 112 от Закона за задълженията и договорите.“ 1.4. Систематиката на чл. 9, ал. 2 също следва да се подобри, защото разпоредбата в предлагания ѝ вид обединява хипотези, при които длъжникът е извършил нещо преди производството (чл. 9, ал. 2, т. 1 – 5), а в останалите (т. 6 – 8) уреждат задължения в хода на производството. Предложението ми е тези два случая да се разделят, като в първите се каже, че производство не се образува, или се прекратява, ако е било образувано, а във втория – че производството само се прекратява. 2. Да отпаднат имуществените изисквания към длъжника за образуване на производство – чл. 10 от законопроекта: Целта на създаването на производство по несъстоятелност на физически лица е да се прекрати съществуването на т.нар. „вечни длъжници“. Това са именно лица, които нямат средства да заплатят дълговете си и може да са изпаднали в тази ситуация по много причини, вкл. медицински увреждания, непредпазливо причиняване на вреди или поставяне в положение на зависимост. При това положение длъжникът може да има шанс да погаси разноските в производството от бъдещите си доходи – положение, което законът дори предполага, като поставя изискване длъжникът да	Неприети. Неприети.	1.4. Условието длъжникът да е добросъвестен не е просто формалност, а предпоставка за допустимост на производството. Това изискване се отнася не само до поведението на длъжника по време на производството, но и преди образуването му, както и след приключването му, ако се иска погасяване на неудовлетворени задължения на длъжника. Уреждането на всички възможни основания за недобросъвестност в една обща разпоредба се отнася винаги до едно и също условие, като същевременно позволява препращането към само една разпоредба, ясно и точно. 2. Производството по несъстоятелност е оправдано, само ако може да доведе до поне частично удовлетворяване на кредиторите. Поради това, като условие за откриването му, е изискването по чл. 33, т. 1 длъжникът да притежава секвестрируемо имущество, достатъчно за да покрие разноските в производството и поне частично да удовлетвори вземанията на кредиторите. Когато длъжникът няма имущество, пред него стои открива възможността да иска погасяване на задълженията за удовлетворяване не вземанията на кредиторите, съгласно условията на чл. 101 от законопроекта. Възможността за предвиждане на по-дълъг срок за опрощаване на задълженията при липса
--	--	-----------------------------------	--

	работи (чл. 9, ал. 2, т. 2). Следователно наличието на имущество на длъжника е изискване, което затруднява производството и пречатства целите му, като срещу това не е ясно как производството ще бъде улеснено. Разбирането за бюджетни икономии на практика вреди на постигането на целите на закона, като поставя длъжниците в изключително уязвимо положение – на практика те ще трябва да търсят заем (вероятно при много тежки лихвени условия), за да се опитат да стабилизират положението си. Ако се предвиди запазване на уредбата, то следва изискванията ѝ поне да се смекчат, като се изисква не налично имущество, а само възможност евентуалните разноски за започване на производството (разпоредбата дори не предвижда за имущество за покриване на какви разноски следва да се прави преценката – само за първия месец или нещо друго) да бъдат покрити от очакваните трудови доходи на длъжника. Това налага отмяна на чл. 10, ал. 3 от проекта.		на секвестрируемо имущество, достатъчно за да покрие разноските в производството, произтича от разпоредбите на Член 23, параграф 2, б. „д“ и „е“ на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността). Определянето на по-дълъг срок от 3 години е по преценка на държавите членки. В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. Срокът е съобразен с възможността да се търси удовлетворяване на вземането по съдебен път в 5-годишен срок, като се отчита изтичането на срок от още 3 години, при който е възможно погасяване в рамките на производство за индивидуално принудително изпълнение или производство по несъстоятелност.
	3. Следва да се отмени и предварителното внасяне на разноски – да отпадне чл. 14, ал. 3. Алтернативно – да се предвиди фиксиран депозит за разноски за образуване на производството. Мотивите са изложени в т. 2.	Неприети.	3. Разбирането за необходимост от заплащане на разноските е концептуално. Подробните аргументи са изложени в мотивите на законопроекта и в т. 2 по-горе.
	4. Относно възможността за производство без синдик – чл. 19 и 21 от проекта: Тъй като в обичайния случай физическите лица – длъжници, за разлика от търговците имат един основен кредитор с няколко	Неприети.	4. С оглед на механизмите за засилено сътрудничество между съдии и специалисти по трансгранични дела, създадени с Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно

други, които най-често ще бъдат дружества за комунални услуги, е неоправдано при всички случаи производството да се развива с участие на синдик. Предлаганият в момента проект за изменение на Търговския закон по отношение на несъстоятелността на дребните предприемачи предвижда производство и без синдик. Напълно неоправдано е това да се прилага за предприемачи, но не и за физически лица – не предприемачи. В сравнителен план успешни модели на несъстоятелност на физически лица има най-вече там, където производството може да бъде прекратено без синдик. Въвеждането на задължителна фигура на синдика товари производството с непосилни за средностатистическия длъжник разноси, които не са оправдани от структурата на дълга.

Затова в чл. 19 следва да се предвиди, че когато един длъжник има по-малко от 10 кредитори, поне 50 % от дълговете се дължат на един от тях и размерът на дълговете, декларирани от длъжника, не надхвърля определен размер (например 100 000 лева – сумата трябва да е нито твърде ниска, нито твърде висока), производството следва да се провежда без синдик. Функциите на такъв следва или да се поемат от съда по несъстоятелността, или от определен съдебен служител или държавен съдебен изпълнител, при фиксиран размер на разностите.

5. Книга по несъстоятелността – чл. 30 – проектът предвижда водене на книга по несъстоятелността,

Неприети.

производството по несъстоятелност, професионализмът на всички участници трябва да бъде на сходно ниво навсякъде в Съюза. За постигането на тази цел държавите членки следва да гарантират, че специалистите в производство по несъстоятелност получават подходящо обучение и разполагат с необходимите експертни познания, включително да изпълняват отговорности по трансгранични дела по несъстоятелност. Дефиницията на понятието „синдик“ се съдържа в член 2, параграф 5 от Регламент 2015/848 относно производството по несъстоятелност. В Приложение Б, Република България е посочила за съответно на това понятие в националната правна система само „синдик“, вкл. временен, постоянен и т.н. В допълнение, Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) също има изисквания за квалификацията и надзора върху дейността на синдиците, избягване на конфликта на интереси, което налага специфична регулация на дейността и правоспособност.

Към настоящия момент единствено синдиците могат да бъдат специалисти в производството по несъстоятелност, защото имат призната от закона правоспособност и необходимата професионална квалификация. За да се допусне съдебен изпълнител или друго лице да извършва дейност като синдик, то следва да придобие правоспособност по същия ред и при същите условия, а не служебно да му се признава такава. Последното поставя под съмнение съществуването на необходимата квалификация за дейността.

5. По отношение на воденето на книга на делата и информационна система на несъстоятелност за целите

	което с оглед на проектите за електронно дело и Единен портал за електронно правосъдие е напълно анахронично – делата следва да са достъпни в единния портал, а за кредитори, които не могат да си позволят достъп да е предвидена възможност за безплатно снабдяване с преписи от съда. Адресите за призоваване също следва да се синхронизират с правилата на ГПК за електронно връчване и неговата задължителност за определени лица. 6. Чл. 33 – ако се предвиди запазване на изискването за налично имущество на длъжника, то да се предвиди възможност определянето на това дали той е способен да заплати разноските да се оценява и с оглед вероятен бъдещ трудов доход – вж. т. 2. 7. Възприетото решение в чл. 38, ал. 2 от проекта за отказ за образуване на производство и обявяване на неплатежоспособност на длъжника не е добро от гледна точка на неясните си правни последици – освобождава ли се длъжникът от дългове например, както и от позицията на кредиторите. Те няма да бъдат достатъчно ясно уведомени за прекратяването на производството, а тъй като то още е в начална фаза, съществува сериозен риск длъжникът да подведе съда, че няма как да внесе разноските. Така вместо кредиторите да получат справедливо удовлетворение, за тях няма незабавен ефект. Трябва да се предвиди възможност за уведомяване на кредиторите по достатъчно публичен начин, както и възможност те да внесат разноските в производството вместо длъжника, ако желаят това, и да има производство изцяло за сметка на кредитора. Възможността за освобождаване на длъжника от дългове в този случай, предвидена в чл. 101, няма как да се реализира под съдебен контрол, тъй като се изисква да е използвано цялото секвестрируемо имущество на длъжника, но няма как да се установи дали няма укрито такова имущество. Освен това през	Неприети. Неприети.	на производството по несъстоятелност на физическите лица ще се прилагат най-малко действащите стандарти и функционалности, които са приложими в производствата по търговска несъстоятелност. По отношение на призоваването законопроектът съдържа определени правила, включително възможност за уведомяване чрез публикуване в информационната система. 6. Съгласно чл. 2, ал. 1, съдът по свой почин може да установява факти и да събира доказателства, които са от значение за постановяваните в производството актове, включително да назначи вещо лице за изясняване на обстоятелства, за които са необходими специални знания. 7. В чл. 101 от законопроекта са уредени последици от решението по чл. 38, ал. 2, с което съдът обявява неплатежоспособността на длъжника и отхвърля молбата за образуване на производство по несъстоятелност. Установяването на факта на неплатежоспособността по никакъв начин не ограничава възможността за удовлетворяване на вземанията на кредиторите на неплатежоспособния длъжник извън образуването на производство по несъстоятелност. Важно условие за погасяването на задълженията при лиса на имущество е цялото секвестрируемо имущество на длъжника след влизане в сила на решението по чл. 38, ал. 2 да е послужило за удовлетворяване на вземанията на кредиторите и в тежест на длъжника е да докаже това (чл. 103, ал. 2).
--	---	-----------------------------------	---

	период от 10 години длъжникът ще търпи огромни разноси по индивидуално изпълнение, а и няма да се ползва от минимума издръжка, който му се определя при образуване на производство (чл. 39, ал. 1 от проекта). 8. Съдържание на молбата за откриване на производството – чл. 34 – следва да отпадне изискването длъжникът да излага обстоятелства относно добросъвестността си, като в гражданското право тя се предполага (вж. т. 1). Доказва се недобросъвестност, каквато в производството съдът може да установи служебно или кредитор да твърди. Това обаче става след подаването на молба. Ако нещо се иска от длъжника, то трябва да е скрепена с наказателна отговорност (чл. 290а НК) декларация за определени, конкретно посочени в закона обстоятелства, тъй като никой не може да докаже добросъвестността си в смисъл на положени усилия – това е сравнимо с усилието да докажеш дали си добър човек. Това е направено в ал. 2, т. 2 и е напълно достатъчно на този етап, за да гарантира първоначална формална проверка за добросъвестност. 9. Служебно вписани вземания – чл. 46 – в производството с оглед характера му служебно следва да се вписват и всички посочени от самия длъжник вземания. Така ще се облекчи положението на добросъвестните кредитори, за които длъжникът също добросъвестно е заявил вземанията. В този случай няма нужда те отново да ги представят. 10. Вземания, които не се погасяват – чл. 107 – предвиждането да не се погасяват никакви вземания, възникнали от непозволено увреждане, независимо от формата на вина за това и кое е увреденото лице, според мен е непропорционално. Би следвало	Принципно приети. Неприети. Неприети.	8. По отношение на принципното изискване за добросъвестност, като условие за допустимост на производството по несъстоятелност, неговото съдържание и доказването, следва да се има изложеното по-горе в т. 1.1, т. 1.2 и т. 1.4. Разпоредбата на чл. 34, ал. 2, т. 1 ще предвиди представяне на декларация по образец относно всички обстоятелства, които са от значение за проверката на допустимостта на молбата, която ще съдържа и изявление, че лицето съзнава отговорността за деклариране на неверни обстоятелства и предвидената в закона имуществена отговорност за вреди. 9. Производството по несъстоятелност е производство на универсално принудително изпълнение и в него по необходимост трябва да участват всички кредитори на длъжника, ако желаят това. Всеки преценява дали да упражни процесуалните права, които законът му предоставя. Не е налице необходимост от осигуряване на защита на определен обществен интерес, поради което служебно вписване на посочени кредитори не се предвижда. 10. В мотивите към законопроекта са изложени подробни съображения защо определени вземания, които се ползват с по-висока степен на защита съгласно националното законодателство, следва да бъдат изключени от общото правило за погасяване на
--	--	--	---

обезщетения за причинени имуществени вреди от непредпазливо непозволено увреждане също да се погасяват, както и някои претенции на роднини за неимуществени вреди от определен вид (напр. лека телесна повреда), тъй като иначе биха останали група длъжници, които никога няма да получат „втори шанс“ само поради глупави постъпки. При всички случаи не би следвало да се запазват дължими и обезщетения за непозволено увреждане, при което е имало съпричиняване в голям размер или основание за реторсия срещу жертвата. В тези случаи виновни са били и двете страни при увреждането и едната от тях не би следвало да има привилегировано положение.

11. Изисквания към регистъра по несъстоятелност – лаконичната уредба на регистъра по несъстоятелност е доста притеснителна, тъй като от вписванията в този регистър зависят доста права – текат срокове за предявяване на вземания, които ако не са предявени, биха се загубили (чл. 93 във връзка с чл. 45 от проекта). Поради това законът освен подлежащите на вписване в регистъра актове следва да уреди и тяхната публичност, като посочи кои обстоятелства са публични и кои не. Регистърът следва да е електронен и публичен. Доколкото става въпрос за длъжници – физически лица, чиито кредитори основно биха били от групата на „масовите“ такива – с хиляди длъжници, е добре да се предвиди, че срещу минимално заплащане следва в електронната база данни на регистъра да бъде допустимо определени, заявили това предварително лица, да правят автоматични проверки чрез подаване на данни в стандартен формат. Това сериозно ще облекчи тежестта за кредиторите да проверяват в регистъра и да се информират своевременно, за да не загубят правата си. Следва да се посочи и кой ще бъде

Принципно приети.

вземанията. Посочените в чл. 107 вземания се ползват с привилегия, с установено в закона предпочитание, поради естеството на охранявания интерес. Привилегированите вземания се ползват от установена защита в националното законодателство - напр. при индивидуално принудително изпълнение по чл. 136 от Закона за задълженията и договорите, в производството по несъстоятелност по чл. 722, ал. 1 от Търговския закон, в чл. 194, ал. 1 от Данъчно-осигурителния кодекс, при прилагане на абсолютната погасителна давност съгласно чл. 112, ал. 2 от Закона за задълженията и договорите и други.

Основанията за отговорност за непозволено увреждане, включително за изключването ѝ или относно размерът на обезщетението, се уреждат по правилата на Закона за задълженията и договорите.

11. Република България следва да поддържа регистър относно производството по несъстоятелност съгласно чл. 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година. За целта е необходимо изграждане на взаимна свързаност между регистъра по несъстоятелност на Министерството на правосъдието и информационната система за съдопроизводство по несъстоятелност. Към настоящият момент все още не е изграден регистър на несъстоятелността, но предложенията следва да бъдат разгледани в на по-късен етап.

По отношение на воденето на книга на делата и информационна система на несъстоятелност за целите на производството по несъстоятелност на физическите лица ще се прилагат най-малко действащите стандарти и функционалности, които са приложими в производствата по търговска несъстоятелност.

		отговорен за финансирането и поддръжката на регистъра. 12. Отмяна на чл. 112 ЗЗД – доколкото несъстоятелността на физически лица дава възможност само добросъвестните длъжници по формален начин да се освободят от твърде обременителни задължения, то е безпредметно да се запази уредбата на т.нар. „абсолютна“ давност, при която задълженията се погасяват когато длъжникът е недобросъвестен и възпрепятства изпълнението на задълженията си. Затова би следвало със заключителна разпоредба на закона този институт да отпадне и да бъде заменен с много по-съвършеното формално производство по несъстоятелност.	Неприети.	12. Разпоредбите на чл. 100 и чл. 101 въвеждат нов институт на погасяване на задължения, който се отличава от предвидения в чл. 112 от Закона за задълженията и договорите. Новият институт предвижда погасяване на задължения при сложен фактически състав, който не се изчерпва с изтичане на 3-годишен, съответно – 10-годишен срок. Изтичането на определен срок не е достатъчно, поради предвидената възможност за погасяване не представлява давностен срок. Съществуването на двата института като възможност за погасяване на задълженията, освен че настъпва при различни предпоставки, включва и различни възможности за правна защита. Поради това не е налице необходимост от отмяната на разпоредбата на чл. 112 ЗЗД.
15.	Адв. Светлозар Николов (чрез електронна поща)	1. Свръхзадължияността на физическите лица не е само личен проблем, а най-вече национален, защото е ясна индикация за нивото на бедност в държавата ни. Предложеният проект не решава проблема с лицата изпаднали в положение на постоянна и до степен на пълна невъзможност да изплащат задълженията си. 2. От къде идват тези длъжници ? Нито идват от цикличния модел на икономиката – от подем на кризи, нито от ръста на потреблението, нито от развитието на кредитирането. През 2008 г. банките едностранно вдигнаха лихвите по кредитите по вече сключени договори за кредит. Така поставиха хората в невъзможност да си изплащат редовно вноските, в резултат на което се проведе политика на банките по увеличаване размера на дълга с начисляване на огромни наказателни лихви. В последствие тези лихви бяха прибавени към главниците на хората и така се стигна до увеличаване	Неприети. Неприети.	1. Изявлението не съдържа конкретни предложения. 2. Изявлението не съдържа конкретни предложения.

	размера на задълженията, върху които продължи да се начислява лихва, която отново продължи да се увеличава. Това доведе до масова свръхзадлъжнялост на кредитополучателите. Вторият проблем е заповедното производство, в което банките посочваха дължимата сума и съдът безкритично и без никакъв анализ механично издаваше заповеди за изпълнение и изп. лист, като по този начин само по твърдение на банката в нарушение на правата на потребителите банките получиха изп. листи и пристъпиха към принудително изпълнение. След това създаденият институт на частните съдебни изпълнители даде възможност банките да си заплащат на предприемачите - ЧСИ, за да извършват необходимата им държавна принуда по един брутално незаконен начин само и само за да се разпродаде имуществото на длъжниците. 3. Кой превърна нашите съграждани в длъжници с несъбираеми вземания ? Народът ни беше изоставен от държавата, политиките и всички политически партии на пълно разграбване от чуждестранните банки, като липсваха ефективни правни средства за защита на потребителите и превантивни механизми за свръхзадлъжняване на населението. От 2007 г. България беше длъжна да въведе процедура за фалит на физическите лица на основание РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1346/2000 НА СЪВЕТА от 29 май 2000 година, с която да бъде уредено опрощаването на задълженията на гражданите. През 2017 г. регламента беше отменен, като с цел още по – пълноценно решаване на проблема беше приета Директива 2019/1023 на ЕС. 4. Министерството на правосъдието предлага проект на ЗНФЛ, който е 1/ неефикасен за опрощаване на задълженията и няма да реши проблемите със свръхзадлъжнялостта в обществото ни;	Неприети. Неприети.	3. Изявлението не съдържа конкретни предложения. 4. Изявлението не съдържа конкретни предложения. Следва да се отбележи, че законопроектът е изработен при съблюдаване на установените принципи и правила на Закона за нормативните актове, и придружен от необходимите справки и други документи за неговото съгласуване и одобряване.
--	---	-----------------------------------	---

2/ в сериозни противоречия с Директива 2019/1023 на ЕС, което е недопустимо, тъй като България е длъжна точно да я транспонира в нашето законодателство;
3/ има сериозен пропуск - липсата на анализ за съответствие с правото на Европейския съюз на основание чл. 28, ал.2, т.5 ЗНА, както и на справка за съответствието с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека на основание чл.28, ал.3 от ЗНА, поради наличните нарушения на основание чл. 29, ал.4 от ЗНА не може да бъде внесен за обсъждане и разглеждане в Народното Събрание.
4/ без извършен анализ за конституционосъобразност на проекта на ЗНФЛ.

5. Несъответствия с Директива 2019/1023 на ЕС

1/ Считам, че така съставен проектът на ЗНФЛ се цели създаването на непреодолими пречки на физическите лица за да не бъде стартирано производство по опрощаване на задълженията, в следствие ако бъде инициирано, как да бъде отхвърлена молбата за откриване на производството, а ако бъде открито да бъде приет такъв план за погасяване, който да не могат да изпълнят и да не бъдат опростени задълженията им като недобросъвестни. Също целта е лицата без никакво имущество реално да бъдат отказани от участие в производството чрез предлагането им на изцяло ненужно производство, в което ако бъде успешно проведено задълженията им ще бъдат опростени най-малко след 10 години. По този начин е налице неточно и непълно транспониране на Директивата в пълно нарушение на поставените цели.

2/ Директива 2019/1023 на ЕС В основата си производството по несъстоятелност на физ.лица е процедура по опрощаване на задължения на физическите лица – чл.1, пар.4, вр. пар.1, б.Б в срок до 3 години. Неясно защо в проектът на ЗНФЛ се създава тромава и напълно ненужна процедура по несъстоятелност, поради това, че производството е по

Неприети.

5. Изложението има основно оценъчен характер и не съдържа конкретни предложения.

Създаването на ново производство по несъстоятелност, чиято цел е да осигури справедливо удовлетворяване на кредиторите в едно общо съдебно производство, е немислимо без съобразяване на общите принципи и правила на несъстоятелността. Отчетена е необходимостта от участие на съд и специалист по несъстоятелност, които имат необходимата квалификация и подготовка. Производството по несъстоятелност на физическите лица заимства в голяма степен утвърдените правни институти, термини и отделни процедури на действащото у нас производство по несъстоятелност за търговци. То е съобразено и със съответно приложимите в несъстоятелността актове на Европейския съюз - Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност и Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за

отношение на физическо лице, потребител, което няма нищо общо със търговеца. В същото време много слабо е отделено внимание на опрощаването на задълженията, като дори и думата неправилно е заменена с погасяване на задължения. Чл.2, ал.1, т.20 регламентира понятието „пълно опрощаване на задълженията“ означава, че принудителното изпълнение срещу предприемача на подлежащите му на опрощаване задължения е прекратено или неизплатените подлежащи на опрощаване задължения като такива са анулирани, като част от процедура, която може да включва осребряване на активи, или план за погасяване или и двете. За съжаление в проектът на ЗНФЛ изобщо липсва думата опрощаване, като се използва думата – погасяване. В директивата ясно се урежда **ПРОИЗВОДСТВАТА ПО ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ, НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ И ОПРОЩАВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ**, докато в проекта на ЗНФЛ липсва.

3/ Реално с проектът на ЗНФЛ достъп до пълното опрощаване на задълженията в рамките на 3 години е само за тези, които:- частично ще погасят задълженията си /като няма конкретни рамки и яснота какво означава частично, което дава възможност на свободна интерпретация на съдиите, няма определени никакви критерии /. - Имат секвестрируемо имущество достатъчно за частичното погасяване и то без опасност за кредиторите. /по този начин не става ясно какво имущество трябва да имаш защото не е ясно какъв е размера на това частично погасяване/, тоест трябва да имаш имущество, което частично да може да погаси вземанията и да ги погасиш след това частично.

Тези, които нямат имущество и не могат да погасят частично /каквото и да означава това частично/ - могат да бъдат освободени след изтичане на 10 години. За тях реално производство по несъстоятелност не се открива, те нямат никаква защита, вписва се за неплатежоспособен в регистъра по несъстоятелността и изчаква изтичане на срок от

изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността).

Същевременно законопроектът създава опростено производство по несъстоятелност, което да се развива в кратки срокове и при минимални разноси за длъжника, образувано и движено изцяло от добросъвестен длъжник, който желае доброволно да удовлетвори своите кредитори.

Съобразени са и конкретните ангажименти на Република България, предвидени в Националния план за възстановяване и устойчивост, за приемане на закон за личния фалит, който ще въведе производство по несъстоятелност с одобряване на погасителен план, с ликвидация на имуществото, както и производство по несъстоятелност при липса на доходи и имущество на физическите лица.

Във връзка с многобройните твърдения за несъобразяване на Директивата за реструктурирането и несъстоятелността, следва да се има предвид, че същата не изисква въвеждането в националното законодателство на производство по несъстоятелност на физическите лица, които не са предприемачи (член 1, параграф 2, буква „з“).

Директивата допуска държавите членки да разширят прилагането на единствено на производството по опрощаване на задължения, натрупани от изпаднали в несъстоятелност предприемачи (член 1, параграф 4). Съобразно това, производството, което урежда условията за погасяване на задължения на добросъвестния длъжник, които са останали неудовлетворени след откриване на производство по несъстоятелност, съответно – след установяване на неговата неплатежоспособност, е съобразено в най-голяма степен с правилата на дял III „Опрощаване на задължения и забрана за осъществяване на дейност“ от Директивата за реструктурирането и несъстоятелността, доколкото същите са относими към физическите лица, които не са предприемачи.

Възможността за предвиждане на по-дълъг срок за опрощаване на задълженията при липса на

10 години от решението за опрощаване на задълженията.

4/ Чл. 1, ал.1 производството по несъстоятелност на физическите лица, които са неплатежоспособни добросъвестни длъжници и желаят задълженията им към всички кредитори да бъдат удовлетворени в едно общо съдебно производство; В Директивата няма за цел длъжниците да желаят задълженията им към всички кредитори да бъдат удовлетворени в едно общо съдебно производство.

5/ Чл. 3. (1) Производството по несъстоятелност има за цел да осигури справедливо удовлетворяване на кредиторите и възможност за освобождаване на добросъвестния длъжник от заплащане на неудовлетворените вземания. В Директивата няма за цел да осигури справедливо удовлетворяване на кредиторите и възможност за освобождаване на добросъвестния длъжник от заплащане на неудовлетворените вземания.

6/ Чл.5, ал.3 Производството по несъстоятелност не се образува, когато длъжникът няма секвестрируемо имущество, достатъчно за частично погасяване на задълженията, без опасност за интересите на кредиторите. „Липсата на секвестрируемо имущество, достатъчно за частично погасяване на задълженията, без опасност за интересите на кредиторите” съгласно Директивата не може да бъде пречка за провеждане на производството. Допълнителните ограничения, които са в противоречие с директивата са свързани с условията за добросъвестност.

7/ Чл.33 Има изискване за откриване на производството по несъстоятелност – да притежава секвестрируемо имущество достатъчно за да покрие разносните в производството по несъстоятелност И поне частично да удовлетвори вземанията на кредиторите. И не са налице основанията за недобросъвестност по чл. 9, ал.2 Тъй като „частично“ не е уточнено в закона, то разпоредбата е в противоречие с чл.20, т.2 от Директивата, защото по този начин могат да бъдат поставяни условия за

секвестрируемо имущество, достатъчно за да покрие разносните в производството, произтича от разпоредбите на Член 23, параграф 2, б. „д“ и „е“ на Директивата за реструктурирането и несъстоятелността. Определянето на по-дълъг срок от 3 години е по преценка на държавите членки.

В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. Срокът е съобразен с възможността да се търси удовлетворяване на вземането по съдебен път в 5-годишен срок, като се отчита изтичането на срок от още 3 години, при който е възможно погасяване в рамките на производство за индивидуално принудително изпълнение или производство по несъстоятелност.

плащане, които да не бъдат съобразени с разпоредбата в Директивата, съответно с дохода, активите и срока за опрощаване на задълженията.

8/ Същото е и с разпоредбата на чл. 100, т.2 от З, със задължение за частичното им удовлетворяване от списък на приетите вземания. Какво означава частично – няма критерии, което дава възможност за съдебен произвол.

9/ Същото е и при чл. 5, ал.3 от З – не се образува когато няма секвестируемо имущество, достатъчно за частично погасяване на задълженията, без опасност за интересите на кредиторите !? Колко е това достатъчно за частичното погасяване ? Как съдът да го определи дали е достатъчно за частично или не ? Какво означава да е без опасност за кредиторите !?

10/ чл. 9. (1), изр.1 Длъжникът има право да иска откриване на производство по несъстоятелност и да упражнява предвидените в този закон права, ако е добросъвестен.

Това е недопустима пречка съгласно Директивата. Недобросъвестността може да бъде основание за малко по-дълъг срок от 3 години, но не и пречка за опрощаване на вземанията. Ако ще бъде прието за пречка, то трябва да се обоснове при какви конкретни условия няма да бъде допустимо.

11/ Чл. 9. (1), изр.2 Добросъвестен е длъжникът, който поема задължения съобразно своето имуществено състояние и доходи и който със своите действия не уврежда умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите си.

Недопустима пречка съгласно Директивата е предложеното определение за добросъвестен длъжник. Поемането на задължения, особено по отношение на кредити винаги има две страни, като основната отговорност и преценка е на кредиторите, които са длъжни да извършват преценка за кредитоспособността на всяко едно лице, за което им е предоставен достъп до Кредитния регистър на БНБ. По този начин всеки длъжник, който е прекатил плащанията си по задълженията очевидно е изпаднал

в положение, в което може да бъде определен като недобросъвестен и всеки един може да бъде посочен, че поел задължения, които не е съобразил с имущественото си състояние и доходи, както и че е небрежен. Освен това определението е твърде общо, неясно, а и до момента нито един длъжник не е имал задължения да не бъде небрежен към кредиторите си и с въвеждането на това изискване реално към физическите лица, не се прилага дължимата защита в качеството им на потребители, които са по-слабата страна. Въвеждат се твърде високи изисквания, с което реално се цели да бъдат отблъснати всички граждани, които имат огромна нужда от опрощаване на задълженията им, за да започнат своят нов живот.

12/ Чл.9, ал.2, т.2 - през последната година преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е упражнявал трудова или стопанска дейност по занятие, която да е източник на доходи, независимо от начина на нейното възлагане и изпълнение и не търси активно работа;

Това е недопустима пречка съгласно Директивата, като не упражняването на трудова или стопанска дейност по занятие през последната година, не може да бъде пречка за опрощаване на задълженията. Тъй като изискването е за качество на добросъвестност, което да е налице към денят на подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност, то това са явява пречка и ако лицето не е било на работа през последната година по една или друга причина, неясно защо трябва да губи тази възможност. Какво значение за производството има активното търсене на работа? Целта на процедурата е да се даде втори шанс именно на хората, които са се отказали и не искат да работят и не искат да правят нищо защото имат свръхзадължения, които никога не могат да покрият !? Голяма част от хората дори са увредени от това състояние на задлъжнялост, изолирани са и към момента са негодни за трудова дейност. Въвеждането на този критерий би довело до пълна неефективност на закона.

13/ Чл.9, ал.2, т.3 - през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е извършил нарушение на задължение за деклариране на доходи или имущество. Какви са тези задължения и как се установява това нарушение не са ясни, поради което представляват неоснователна пречка до производството. Това не е изискване на Директивата и е в противоречие с целите ѝ.

14/ Чл.9, ал.2, т. 4. се е разпоредил безвъзмездно със свое имущество на значителна стойност през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност; Това не е изискване на Директивата и е в противоречие с целите ѝ, представлява неоснователна пречка за достъп до производството.

15/ Чл.9, ал.2, т. 5 - през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност е поел задължение по договор за заем, договор за покупка на стоки и услуги или друг възмезден договор, който не е предназначен за задоволяване на негови или на членовете на семейството, които издържа, основни жизнени потребности и когато това задължение е явно несъобразено с имуществото и доходите му; Това не е изискване на Директивата и е в противоречие с целите ѝ, представлява неоснователна пречка за достъп до производството. Напълно необсновани ограничения, неясни и позволяващи свободно тълкуване във вреда на длъжниците.

16/ Чл.9, ал.2, т. 6. - е представил неверни или непълни данни, документи или доказателства за своето имущество пред съда или синдика във връзка с производство по несъстоятелност;

Винаги може човек да е предоставил непълни данни, документи и доказателства и тази преценка е напълно субективна и не следва да се приема, като пречка за достъп до производството. Това не е изискване на Директивата и е в противоречие с целите ѝ,

представлява неоснователна пречка за достъп до производството.

17/ Чл.9, ал.2, т. 8 - не е изпълнил задължения, предвидени в този закон, в одобрен погасителен план или в извънсъдебно споразумение с кредиторите, с което е създал опасност за интересите на кредиторите. Това не е изискване на Директивата и е в противоречие с целите ѝ, представлява неоснователна пречка за достъп до производството. Не може всяко неизпълнение да превръща длъжника в недобросъвестен, както и неизпълнението на погасителния план или извънсъдебното споразумение! Чрез тези допълнителни ограничения реално се достига до неефективност на производството целящо вменяване на допълнителна вина в длъжника за постоянна недобросъвестност. ⁷ Все пак ако това се допусне, това означава, че санкцията от неизпълнението ще бъде лишаването му възможност за опрощаване на задълженията изобщо, тъй като ще бъде третиран, като недобросъвестен. Тази санкция от неизпълнение също е прекалено голяма и непропорционална.

18/ Чл. 10. (1) Имуществото на длъжника трябва да е достатъчно, за да покрие разноските в производството по несъстоятелност и поне частично да удовлетвори вземанията на кредиторите. (2) За частично удовлетворяване се счита плащането изцяло на първото дължимо вземане по реда на чл. 17, ал. 1 или съразмерното удовлетворяване на всички вземания от този ред. Това не са изисквания на Директивата и са в противоречие с целите ѝ, представляват неоснователна пречка за достъп до производството.

Наличието на имущество, а още повече да бъде достатъчно за покриване на разноските по производството по несъстоятелност е изцяло недопустимо условия към гражданите. Разноските следва да се заплатят от длъжника, но поставянето, като условие за наличие на имущество е очевидно с цел ограничава на достъпа до производството на

лицата останали без никакво имущество. Второто изискване е да има имущество, което да бъде не само достатъчно за разносните в производството, а поне частично да удовлетвори кредиторите, като това изискване също е недопустимо, защото само по себе си е неясно, въпреки посоченото в ал.2, като напротив по този начин се отваря възможност за свободно тълкуване от съда.

19/ Чл. 15. (1) Длъжник, който подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност, като знае, че няма основание за това, дължи обезщетение на кредиторите за претърпените във връзка с производството имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. **(2)** Отговорността за заплащане на обезщетение по ал. 1 възниква, в случай че молбата на длъжника за откриване на производство по несъстоятелност е отхвърлена или образуваното производство по несъстоятелност е прекратено с влязло в сила решение поради недобросъвестност на длъжника. Това не са изисквания на Директивата и са в противоречие с целите ѝ, представляват неоснователна пречка за достъп до производството. Чрез разпоредбата се цели длъжниците да се откажат от производството и да не участват от страх от санкции и допълнително задлъжняване.

20/ Чл.20, ал.7, изр.2 Искането се разглежда от друг състав на съда по несъстоятелността с участие на длъжника и на кредиторите, не по-късно от 14 дни от постъпването му. Това не е изискване на Директивата и няма никакво основание искането да бъде разгледано от същият съд, а не от горестоящият.

21/ Чл.34, ал.2, т.6. - списък-декларация на извършените от длъжника плащания в брой или чрез паричен превод, които надвишават 500 лв. и получателите им през последните 6 месеца; Това не е изискване на Директивата и представлява пречка пред производството за длъжника.

22/ Чл. 38, ал.2 - Когато длъжникът отговаря на условията по чл. 33, т. 1, 2 и 4, но посоченото от него

секвестрируемо имущество е недостатъчно за покриване на началните разноси в производството по несъстоятелност и за частично удовлетворяване на вземанията на кредиторите, съдът обявява неплатежоспособността на длъжника и отхвърля молбата за образуване на производство по несъстоятелност. Това не е изискване на Директивата и представлява пречка пред производството за длъжника. 8

23/ Чл. 57, ал.1, т. 3 - гаранциите, които се дават на всеки клас кредитори във връзка с изпълнението на плана; Това не е изискване на Директивата и представлява пречка пред производството за длъжника. Изискването от длъжника за представяне на гаранции е недопустима пречка в производството.

24/ Погасителния план по чл. 56 и чл.57 от ЗНФЛ не съответства на изискванията на чл.20, т.2 от Директивата - Държавите членки, в които пълното опрощаване на задълженията зависи от частично погасяване на задълженията от предприемача, гарантират, че съответното задължение за погасяване се основава на индивидуалното положение на предприемача и по-специално е пропорционално на неговия подлежащ на запориране или разполагам доход и активи в рамките на срока за опрощаване на задълженията, и е съобразено със справедливите интереси на кредиторите.

Така съставен и приет погасителния план, може да бъде непосилен за длъжника и да бъде съставен така, че да не успее да го спази и да бъде определен като недобросъвестен и да му бъде отказано опрощаването на задълженията.

25/ Чл. 100 и 101 от проекта са в противоречие с чл. 23 от Директивата

26/ Чл. 101 от проекта и в противоречие с чл. 21, т.1 от Директивата

27/ Директивата изисква опрощаването на задълженията да бъде не повече от 3 години, като изключенията трябва да са минимални и ясно обосновани. Проектът на ЗНФЛ напротив поставя

		най-голямата част от свръхзадължияните граждани в положение, в което да бъдат опростени дълговете им най-рано след 10 години. Като се отчете, че голямата част от длъжниците са от кризата през 2008 – 2013 г., то вторият им шанс да бъде отложен за след още 10 години прави производството за напълно ненужно и нерешаващо проблемите. 28/ Производство по установяване на условията за погасяване Чл. 103-106 от закона не съответства на Чл.21 от директивата 2. Държавите членки гарантират, че несъстоятелни предприемачи, които са спазили своите задължения, когато такива задължения съществуват съгласно националното право, получават опрощаване на задълженията си при изтичането на срока за опрощаване, без да е необходимо да подават молба до съдебен или административен орган за откриване на производство, в допълнение към производствата по параграф 1. Тази процедура е след изтичане на 3-годишният, съответно 10-годишният срок, след който длъжника е задължен да поиска откриване на ново производство, в която да се установява дали условията са налице, което е в противоречие с Директивата.		
16.	Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (чрез деловодство)	В публикувания за обществено обсъждане законопроект се поставят две цели: предприемане на ефективни мерки за защита на добросъвестни длъжници, изпаднали в неплатежоспособност, и справедливо, ефективно и бързо удовлетворяване на кредиторите на неплатежоспособен длъжник във възможно най-голяма степен в рамките на общо производство. На този първи етап на обсъждане ние оценяваме усилията за нормативно уреждане на материята и постигането на баланс между интересите на длъжниците и кредиторите. В същото време, законопроектът съдържа редица правни разрешения с неясен смисъл, които могат да породят нееднозначно тълкуване и хаотично и неравно прилагане. На Вашето внимание е	Неприети.	Изявлението не съдържа конкретни предложения, а в се поддържа принципно становището на Асоциацията за управление на вземания. Следва да се отбележи, че голямата част от предложенията на Асоциацията за управление на вземания са изцяло или частично приети и съобразени от законопроекта.

		предоставено становище на Асоциацията за управление на вземания - колективен член на КРИБ - което съдържа задълбочен правен анализ на цялостната нормативна рамка, включително припокриването на отделни институти в нея. КРИБ се присъединява към изразената позиция на асоциацията и настоява тя да бъде разгледана по същество в детайли, както и да бъдат възприети направените предложения.		
17.	Център за алтернативно решаване на спорове (ЦАРС) „Консенсус“ (чрез портал за обществени консултации)	1. Заложените от вносителя в мотивите му цели следва да бъдат преформулирани. Понастоящем те са, да се постигне, както следва: “Справедливо, ефективно и бързо удовлетворяване на кредиторите на неплатежоспособния длъжник във възможно най-голяма степен, в рамките на едно общо производство;“ както и да се създаде „Възможност за освобождаване на добросъвестния неплатежоспособен длъжник от заплащане на неудовлетворени вземания с изтичане на определен срок.“. При все това, с мерките, предвидени по закона следва да се постигнат посочените в Директива (ЕС) 2019/1023 на ЕП и Съвета приоритети. В нея се изтъква, че законодателството на страните членки следва да се ревизира, за да се „гарантира, че жизнеспособните предприятия и предприемачи с финансови затруднения разполагат с достъп до ефективни национални рамки за превантивно реструктуриране, които им позволяват да продължат да осъществяват дейност, че почтените несъстоятелни или свръхзадължнели предприемачи могат да се възползват от пълно опрощаване на задълженията след разумен срок, като по този начин им се даде втори шанс, и че ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения се подобрява, по-специално чрез скъсяване на тяхната продължителност.“	Неприети.	1. Тези целите на законопроекта се постигат една след друга в хода на производството – първо е осигуряването на справедливо удовлетворяване на кредиторите, а като възможна негова последица е освобождаване на добросъвестния длъжник от заплащане на неудовлетворените вземания. Изброяването в последователност очертава етапите на производството, но в никакъв случай не поставя на първо място защитата на интересите на кредиторите, като водеща цел на закона. Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) не изисква въвеждането в националното законодателство на производство по несъстоятелност на физическите лица, които не са предприемачи (член 1, параграф 2, буква „з“). Директивата допуска държавите членки да разширят прилагането на единствено на производството по опрощаване на задължения, натрупани от изпаднали в несъстоятелност предприемачи (член 1, параграф 4). Съобразно това, производството, което урежда условията за погасяване на задължения на добросъвестния длъжник, които са останали

		2.1. Законопроектът е ограничил обхвата си на действие само до лица, които притежават имущество и които през последната година преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност са упражнявали трудова или стопанска дейност по занятие, която да е източник на доходи, независимо от начина на нейното възлагане и изпълнение или са търсили активно работа (чл. 5 ал.3 и чл. 9 ал.3). Съответно, не се предвижда механизъм за опрощаване на задължения за лица, които нямат никакви средства, активи или доходи за погасяване на вземания, като на практика именно такъв ще е случаят на огромен брой свръхзадължнели лица. 2.2. Обемът от лица, които биха били с възможност да се възползват от законопроекта се намалява и поради факта, че само лица със задължения на стойност над 10 минимални работни заплати могат да се възползват от процедурата по несъстоятелност. Не е ясно междувременно дали тази стойност се споменава като се има предвид главница или пък общата дължима сума по задължението, заедно с мораторната и законна лихва към главното задължение. Като се добави хипотезата на чл. 107, която гласи, че: „Не се погасяват задълженията на длъжника за удовлетворяване на: 1.вземания, обезпечени с ипотека;...“, броят на потенциалните	Неприети. Неприети.	неудовлетворени след откриване на производство по несъстоятелност, съответно – след установяване на неговата неплатежоспособност, е съобразено в най-голяма степен с правилата на дял III „Опрощаване на задължения и забрана за осъществяване на дейност“ от Директивата за реструктурирането и несъстоятелността, доколкото същите са относими към физическите лица, които не са предприемачи. 2.1. Възможността за опрощаване на задълженията при липса на секвестрируемо имущество, достатъчно за да покрие разностите в производството, е изрично предвидена в чл. 101 от законопроекта. Тази възможност е съобразена с на Член 23, параграф 2, б. „д“ и „е“ на Директивата за реструктурирането и несъстоятелността, като определянето на по-дълъг срок от 3 години в такъв случай е по преценка на държавите членки. В хода на обществените консултации бяха разгледани и приети обосновани предложения и препоръки да бъде съкратен предвиденият 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, с което се отказва откриване на производство поради липса на имущество на длъжника. Законопроектът ще предвиди срок от 8 години, след изтичането на който, наред с наличието на останалите условия, да настъпи погасяване на задълженията, които са останали неудовлетворени. 2.2. Законопроектът предлага като обективен критерий за неплатежоспособност сума на задълженията над 10 минимални работни заплати, като съобразява средните доходи за страната, от които ако длъжникът бъде лишен за 6 месеца, може да изпадне в състояние на неплатежоспособност. Целта е да се обхванат масовите случаи, а не изключенията. В мотивите към законопроекта са изложени подробни съображения защо определени вземания, които се ползват с по-висока степен на защита съгласно националното законодателство, следва да бъдат изключени от общото правило за погасяване на вземанията. Посочените в чл. 107 вземания се ползват с
--	--	---	-----------------------------------	--

	длъжници, които биха имали интерес да се възползват от предвидената процедура в закона, на практика се свежа до абсолютен минимум. 3. На следващо място, считаме, че фигурата на синдика не е подходяща за типа производство, подходящо за физически лица. Размерът и подходът към търговци и физически лица не може да е един и същ. Синдикът следва да има висока финансова култура, но не е необходимо да притежава експертните знания, необходими за работа в производство по несъстоятелност с юридически лица. В замяна, той следва да е отличен комуникатор, да е запознат с възможните органи, способите и методи на извънсъдебното решаване на спорове. Да може да мотивира страните, за да търсят и намерят решение, например чрез план за реструктуриране или за погасяване на задълженията, както и да има способността да работи с възражения, за да може да убеди кредиторите и длъжника за ползите от общото намиране на решения. Експерти с подобен профил са медиаторите и помирителите, вписани в съответните регистри, чиято експертиза следва да бъде взета под внимание в това производство. Проектозаконът предвижда сключването на извънсъдебно споразумение между длъжника и кредиторите, но медиацията и помирието (ако спорът е потребителски) не присъстват като обособени процедури или стъпка в процеса по несъстоятелност. Сякаш законодателството, посветено на алтернативното решаване на спорове и законът за несъстоятелността не са част от единна национална правна рамка. За да бъде постигнат целения ефект, а именно след приключено производство да са налице нови предприемачески инициативи, следва да е ясно, че ще са необходими специалисти с комплексни качества, които да подпомогнат цялостния процес. Тяхната експертиза следва да включва сериозна финансова, правна култура, но и умения за подпомагане с оглед на	Неприети.	привилегия, с установено в закона предпочитание, поради естеството на охранявания интерес. 3. С оглед на механизмите за засилено сътрудничество между съдии и специалисти по трансгранични дела, създадени с Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност, професионализмът на всички участници трябва да бъде на сходно ниво навсякъде в Съюза. За постигането на тази цел държавите членки следва да гарантират, че специалистите в производство по несъстоятелност получават подходящо обучение и разполагат с необходимите експертни познания, включително да изпълняват отговорности по трансгранични дела по несъстоятелност. Дефиницията на понятието „синдик“ се съдържа в член 2, параграф 5 от Регламент 2015/848 относно производството по несъстоятелност. В Приложение Б, Република България е посочила за съответно на това понятие в националната правна система само „синдик“, вкл. временен, постоянен и т.н. В допълнение, Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) също има изисквания за квалификацията и надзора върху дейността на синдиците, избягване на конфликта на интереси, което налага специфична регулация на дейността и правоспособност. Към настоящия момент единствено синдиците могат да бъдат специалисти в производството по несъстоятелност, защото имат призната от закона правоспособност и необходимата професионална квалификация. За да се допусне съдебен изпълнител или друго лице да извършва дейност като
--	--	------------------	--

преодоляване на психологическата травма от един личен фалит. В много случаи би могло да е необходимо да бъдат замесени кариерни и бизнес консултанти. При все това, ангажирането на специалисти не би могло да се случва само *pro bono*, тъй като за подобна стратегия в национален мащаб е необходимо да се постигне устойчив ефект.

4. По отношение определянето на възнаграждения на синдика, считаме, че всяко негово действие би следвало да отчита обема и сложността на извършваната от него задача, а не да бъде съпътствано от заплащането на твърдо възнаграждение в рамките на една минимална работна заплата, тъй като подобно законово положение може да се определи като пряка държавна намеса, която може да изкриви свободните механизми на пазара.

Неприети.

синдик, то следва да придобие правоспособност по същия ред и при същите условия, а не служебно да му се признава такава. Последното поставя под съмнение съществуването на необходимата квалификация за дейността.

Използването на медиация и услугите на други специалисти, експерти и консултанти в процеса на преговори за постигане на извънсъдебно споразумение или план за погасяване на задълженията не се изключва от законопроекта, но тези услуги не могат да бъдат задължително условие в производството по несъстоятелност, което е опростено и изисква заплащане на минимални разходи.

4. Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разностите. Разностите следва да са минимални и поради това не се предвижда възможност заплащане на ежемесечно възнаграждение на синдика, каквото е предвидено в Търговския закон. Синдикът има право на еднократно възнаграждение за конкретно извършени от него действия във връзка с производството, в размер на една минимална работна заплата, а в случай на осребряване на масата на несъстоятелността – на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество. Когато работата на синдика в производството продължава повече от 12 месеца, той има право на допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата. Същевременно, следва да се отчита необходимостта от заплащане на труда на синдиките, който независимо от стойността на имуществото или задълженията на длъжника, е длъжен да извърши всички правни и фактически действия в пълен обем, за да постигнат целите на производството.

Важно е да се отбележи още, че длъжникът избира сам дали да иска откриването на производството по несъстоятелност. Това предполага, че е преценил необходимостта и разходите от такова производство,

		5. В допълнение, в законопроекта на няколко места се предлагат определения, които са вече налични в други закони, част от националната правна рамка. Излишно е да се дава дефиниция за синдик след като такава вече съществува в Търговския закон. Не е удачно да се определя ред за удовлетворяване на вземанията при действащ съответен текст в Закона за задълженията и договорите. 6. Най-големият дефект на законодателното предложение, в този смисъл, е, че липсва каквато и да било стратегия и сценарий как би могло да се финансира производството по несъстоятелност, съответно, нашето мнение е, че без такава визия то ще бъде обречено на неуспех. В много от страните членки на Европейския съюз тази отговорност е поделена, като се разчита на публичното финансиране, както и на такова от представителните браншови и други граждански организации. 7. Абсолютно неприемлив е подходът неплатежоспособните лица да се третират като недееспособни или запрети, без да е протекла надлежна процедура за това. Не е разумно да се изисква боравенето със сметката на свръхзадълженото лице да бъде съпроводено с инициране на охранителна процедура и разрешение на съда. Следва да се вземе предвид, че в такъв случай всяка трансакция ще включва плащане на такса от поне 30 лв и ангажиране на съдебен ресурс, без да е налична разумна причина за това.	Неприети. Неприети. Неприети.	като се отчитат дължимите съдебни разноски в други висящи съдебни и изпълнителни производства срещу него, разходи за защита по извънсъдебни споразумения и т.н., които вероятно надхвърлят разноските в едно производство по несъстоятелност. 5. Необходимостта от въвеждане на определени легални дефиниции е внимателно съобразена. 6. Условие за образуване на производството е наличието на секвестрируемо имущество, достатъчно да покрие разноските в производството (чл. 33, т. 3). Съгласно чл. 14, ал. 2 от законопроекта, длъжникът осигурява авансово заплащане на разноските в производството по несъстоятелност. Законопроектът създава опростено производство, в което разходите са минимални и поради това не се предвижда възможност за финансиране от кредиторите, каквато е уредена в Търговския закон. Предпоставките за прилагане на Закона за правната помощ или Закона за защита на потребителя не е необходимо да бъдат уреждани в този законопроект. 7. В производството по несъстоятелност на физическите лица има засилено служебно начало - съдът по свой почин може да установява факти и да събира доказателства, които са от значение за постановяваните в производството актове. Това правило намира проявление при осъществяването на контрол върху наложените ограничения върху сделките и актовете на длъжника след откриване на производството по несъстоятелност.
--	--	--	--	---

		8. Не на последно място, считаме, че изготвеният законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон, в който са разработени нови глави относно несъстоятелността на предприемачите /също физически лица/, разглеждан в публични консултации през месец май 2022г., също подлежи на преразглеждане с оглед факта, че несъстоятелността на всички физически лица – и на предприемача и на потребителя физическо лице, би следвало да бъде уредена в един и същи нормативен акт т.е. да бъдат включени предприемачите в настоящия законопроект, а не двете категории физически лица да са уредени в два отделни и напълно различни нормативни акта.	Неприети.	8.. Несъстоятелността на лица, които осъществяват търговска дейност като еднолични търговци, стопанска дейност, занаят или свободна професия, които са определени като предприемачи в чл. 2, пар. 1, т. 9 от Директива (ЕС) 2019/1023, ще бъде уредена в проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, внесен от министъра на правосъдието в Народното събрание със сигнатура 48-202-01-9/24.10.2022 г. Като стопански субекти - предприемачи, наред с едноличните търговци, са определени лицата, упражняващи свободна професия, стопанска дейност и занаяти, извършват определена дейност и влизат в отношение с различни контрагенти, наемат работници и служители, имат свое предприятие. В търговската несъстоятелност се търси се възможност за продължаване на дейността чрез стабилизация (преструктуриране), оздравяване, включително за възстановяване на правото да се извършва тази дейност след края на производството, възможности за преструктуриране. Подобни възможности са неприложими за физическите лица, които не са стопански субекти, поради което производствата по несъстоятелност на физическите лица – предприемачи и физическите лица, които нямат това качество, не могат да се развият в рамките на едно и също производство.
18.	Илиян Пламенов (чрез електронна поща)	Становище относно обществена консултация по проект на Закон за несъстоятелност на физическите лица, съдържащо 169 предложения, е публикувано в цялост в Портала за обществени консултации. Поради това, че повечето предложения се отнасят до редакции на употребените правни термини, съобразяване на граматическите правила и поради обема на изложението, в справката са разгледани само предложенията, които засягат въпроси по същество на правната уредба: 1. По отношение на чл. 24, ал. 1 бих искал категорично да възразя на предложената разпоредба,	Частично приети.	1. Производството по несъстоятелност на физическите лица е съобразено с ограничените възможности на неплатежоспособния длъжник да заплаща разносните. Разносните следва да са минимални и поради това не се предвижда възможност заплащане на ежемесечно възнаграждение на синдика, каквото е предвидено в Търговския закон. Синдикът има право на еднократно възнаграждение за конкретно извършени от него действия във връзка с производството, в размер на една минимална работна заплата, а в случай на осребряване на масата на несъстоятелността – на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното

осигуряваща изключително високо заплащане на действията на синдика. Според предложената разпоредба синдика получава по една МРЗ, която към днешна дата е 710 лева, за всяко от четирите изброени действия. Целта на закона трябва да бъде разрешаване на проблема със задължността и неплатежоспособността на физическите лица, премахване на практиките на създаване на дългов капан и агентурно-църковно-масонската догма на дългово робство, създаване на работещи, лесно приложими, и предпочитани процедури за провеждане на несъстоятелност на физически лица. Целта не трябва да бъде осигуряване на огромен приход от възнаграждения за съдиите, частните съдебни изпълнители, синдиците, вещите лица, нотариусите, и други, които изпълняват трудовата си дейност, поради това, че съществуват много голям брой случаи на неплатежоспособност. Не може да се приеме предлаганото възнаграждение от 4 МРЗ, тъй като подобно равнище на заплащане на труда на синдика е явна проява на печалбарство, фактически узаконен грабеж на имуществото и паричните средства на длъжника, както и не е адекватно съобразено с обстоятелството, че става дума за длъжници – физически лица, а не за длъжници – фирми. Държавните служители, разработили закона, очевидно имат явно предпочитание към осигуряването на огромни приходи за възнаграждения както за синдиците, така и за другите изброени професии. Предложението за 4 МРЗ е несправедливо.

Предлагам думите „за извършване на всяко от следните действия” да се заменят със „за извършване на своята работа. Работата се състои от следните действия”. Така поправена, разпоредбата би била справедлива и адекватна, и не би представлявала недопустимо материално облагодетелстване на синдиците.

2. В чл. 27 е определено кой е съда по несъстоятелността. За да се определи правилно и

Неприети.

имущество. Когато работата на синдика в производството продължава повече от 12 месеца, той има право на допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата

Същевременно, следва да се отчита необходимостта от заплащане на труда на синдиците, който независимо от стойността на имуществото или задълженията на длъжника, е длъжен да извърши всички правни и фактически действия в пълен обем: упражнява контрол върху сделките на длъжника, издирва и уточнява имуществото на длъжника, прави искания за прекратяване на договори, по които е страна длъжникът; участва в производствата по делата на длъжника; събира паричните вземания на длъжника; уточнява кредиторите на длъжника и проверява техните вземания; предлага план за погасяване на задълженията на длъжника; осребрява имуществото от масата на несъстоятелността; извършва други предвидени от закона или възложени от съда действия.

Важно е да се отбележи още, че длъжникът избира сам дали да иска откриването на производството по несъстоятелност. Това предполага, че е преценил необходимостта и разходите от такова производство, като се отчитат дължимите съдебни разходи в други висящи съдебни и изпълнителни производства срещу него, разходи за защита по извънсъдебни споразумения и т.н., които вероятно надхвърлят разходите в едно производство по несъстоятелност.

Във връзка с предложението за яснота, че не се дължи възнаграждение за всяко действие, а само за изпълнена работа, в разпоредбата на чл. 24, ал. 2 думите „за всяко действие за“ се заменят с „при“.

2. Предложената в законопроекта компетентност на окръжните съдилища е обусловена от няколко групи

адекватно в обсъждания закон кой трябва да се определи за съд по несъстоятелността, на първо място трябва да се съобрази, че има десетки хиляди лица в неплатежоспособност в населените места в цялата страна. Съответно, процедурите за несъстоятелност на физическите лица трябва да бъдат повсеместно достъпни на възможно най-много места в страна, което означава на общинско равнище. В нашата страна има около 110 районни съдилища в общините, т. е. в почти всяка втора община има районен съд. В цялата страна окръжните съдилища са 27 броя, разположени в градовете – областни центрове. Предложеното в проекта на закон определяне съд по несъстоятелността да бъде окръжен съд е неправилно, неадекватно и несправедливо, тъй като ще затрудни достъпа до прилагането на процедурите на обсъждания закон. Целта на закон трябва да бъде предоставянето на лесно достъпни в цялата страна съдебни процедури за несъстоятелност на физически лица. Ето защо бих искал да предложа за съд по несъстоятелността в закона да бъде посочен районния съд. Като втори вариант предлагам да се възприеме практиката използвана при подсъдността на дела за непозволено увреждане. При тях, при размер на иска до 25 000 лева подсъдността е на районен съд, а над 25 000 лева е на окръжен съд. Имайки предвид, че едно жилище и един лек автомобил на длъжник в най-често срещания случай надминават стойността 25 000 лева, е подходящо при определяне на подсъдността между районен и окръжен съд стойността на задълженията да не бъде 25 000 лева, а по-висока, примерно 50 000 лева. По такъв начин няма да има прекомерно натоварване на отделни съдилища в страната, а ще се постигне разпределение и балансиране на работното натоварване. Важно е също така, съдиите в районните съдилища да имат възможно да трупат професионален опит и компетенции от прилагането на обсъждания закон. Важно е също така, да има съдебна практика в това отношение на равнище районни съдилища. Считам за

съображения. Първо, с оглед на механизмите за засилено сътрудничество между съдии и специалисти по трансгранични дела, създадени с Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност, професионализмът на всички участници трябва да бъде на сходно ниво навсякъде в Съюза. За постигането на тази цел държавите членки следва да гарантират, че членовете на съдебните органи, занимаващи се с производства за превантивно реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения, преминават подходящо обучение и разполагат с нужните експертни познания за изпълнението на своите задължения. Създаването на специализирани съдилища или съдебни състави, както и съсредоточаването на компетентност в ограничен брой съдебни органи би могло да бъде ефикасен начин за постигане на ефективност на производствата. В този смисъл е и изричната разпоредба на Член 25 на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността). Към момента производства по несъстоятелност в Република България се разглеждат само от състави в окръжните съдилища в страната, които имат необходимата квалификация. Възлагането на такава компетентност на районните съдилища е свързано с необходимост от провеждане на реформа, която вероятно ще изисква време и допълнителни средства.

На следващо място, отчита се правната и фактическа сложност на производствата. Предполага се, че срещу длъжника ще има заведени повече от едно съдебно и/или изпълнително производство, а жалбите срещу действията по принудително изпълнение се разглеждат

		важни, правилни, необходими и аргументирани, предложените от мен изменения и допълнения. Предлагам думата „окръжният“ да се промени на „районният“.		от окръжния съд (чл. 436 ГПК). Тъй като окръжният съд разполага с възможност да осъществява съдебен контрол както върху актове на първоинстанционните съдилища в съдебния район, така и на съдебните изпълнители, целесъобразно е именно окръжният съд да разглежда тези категории дела. По отношение на размера на задълженията, удовлетворяването на които ще се иска разглеждане в общо производство, очаква се същите да бъдат на стойност най-малко 10 минимални работни заплати. Като се отчита, че производството ще позволи разглеждане на всички претенции на кредитори, включително по повече от едно съдебно и/или изпълнително производство, най-вероятно е материалният интерес по молбата за откриване на производството да надхвърли 25 000 лв., а такива искове са подсъдни на окръжния съд.
--	--	--	--	--